

DREAM

Fremskrivning af
familiekarakteristika og
boligefterspørgslen i danske
kommuner - Samsø

Maj 2017

Indholdsfortegnelse

1	INDLEDNING	3
2	DEN DEMOGRAFISKE UDVIKLING	6
2.1	Befolkning.....	6
2.2	Fødte og døde	8
2.3	Indvandring og udvandring	10
2.4	Til- og fraflytning	11
2.5	Familiestruktur	17
3	BEFOLKNINGENS UDDANNELSESLEVELY	20
4	ARBEJDSMARKEDET	25
5	UDVIKLINGEN I BOLIGFTERSØRGSLEN	33
5.1	Boligtype.....	34
5.2	Boligart	37
5.3	Boligstørrelse.....	39
5.4	Bystørrelse.....	40
6	MARGINALEKSPERYMENTER	41
6.1	Øget tilflytning fra storbykommunerne	44
6.2	Mindre fraflytning af ældre fra parcelhuse.....	50
6.3	Øget tilflytning af familier med et højt uddannelsesniveau.....	51
7	KONKLUSION	59
8	REFERENCER.....	61
9	APPENDIKS.....	62

1 Indledning

I det følgende præsenteres for Samsø Kommune forventningen frem mod år 2040 til udviklingen i befolkningens størrelse og alderssammensætning, familiestruktur, uddannelsesniveau samt tilhørsforhold til arbejdsmarkedet. Ændringer i disse forhold er af afgørende betydning for bolig efterspørgslen, hvorfor forventningen til udviklingen i det samlede boligbehov og dets underliggende karakteristika som type, størrelse og beliggenhed også betragtes. Relationen mellem de karakteristika, der kendetegner den i kommunen bosiddende befolkning og befolkningens boligpræferencer belyses desuden i tre forskellige marginaleksperimenter, i hvilke udvalgte adfærdsmønstre korrigeres. Eksperimenterne har primært til formål at illustrere, hvorledes ændrede adfærdsmønstre selv på kort eller mellemlangt sigt kan dæmpe eller øge de negative økonomiske konsekvenser, som den grundlæggende strukturelle udvikling alt andet lige giver anledning til. Fremskrivningen er såvel som marginaleksperimenterne udført ved anvendelse af DREAMS mikrosimulationsmodel SMILE 3.0.

Befolkningen i Samsø Kommune ventes i grundforløbet at falde svagt frem til 2020 fra at omfatte 3.800 personer i 2013 til 3.700 i 2020 for derefter at vokse til at bestå af omkring 4.400 personer i 2040. Den initiale negative befolkningsvækst er en forlængelse af den seneste historiske udvikling og skal tilskrives, at en positiv nettoindvandring ikke opvejer betydningen af et gennemsnitligt fødselsunderskud og en negativ nettotilflytning. Efter 2020 er nettotilflytningen positiv, hvilket giver anledning til, at befolkningstilvæksten ligeledes er positiv i den resterende del af fremskrivningen. Fremadrettet ventes restlevetiden fortsat at øges, hvilket sammen med befolkningens aldring giver anledning til, at personer ældre end 67 år på sigt skønnes at udgøre en større andel af den i Samsø Kommune bosiddende befolkning.

Den demografiske udvikling ventes fremadrettet at give anledning til finansieringsmæssige udfordringer, som dog i nogen grad modvirkes af en ændring i befolkningens uddannelsesniveau og arbejdsmarkedstilknytning. Som i resten af landet ventes uddannelsesniveaulet således at forbedres i fremskrivningen, hvilket primært skyldes, at de yngre generationer, som erstatter de ældre generationer, generelt er bedre uddannede. Således øges andelen af befolkningen med en videregående uddannelse på bekostning af færre med en grundskole- eller erhvervsfaglig uddannelse som højst fuldførte. På sigt vil uddannelsesniveaulet i Samsø Kommune komme tættere på landsgennemsnittet, men andelen med en erhvervsfaglig uddannelse er dog vedvarende væsentligt højere end det nationale niveau, ligesom andelen med en lang videregående uddannelse også på sigt er lavere end i landet som helhed.

Det stigende uddannelsesniveau bidrager til, at erhvervsdeltagelsen og beskæftigelsestilbøjeligheden for personer under 30 år opretholdes. For personer i alderen 30-59 år ses et svagt fald i erhvervsdeltagelsen gennem fremskrivningen. At den samlede beskæftigelses- og erhvervsfrekvens for de 16-67-årige øges gennem fremskrivningen skal således primært henføres til en øget erhvervsdeltagelse for de 60-67-årige, der er motiveret af Tilbagetrækningsreformen.

Familiestrukturen ventes at ændre sig i retning mod, at en voksende andel af befolkningen vil udgøres af enlige som følge af ændrede levemønstre og flere ældre. Den demografiske udvikling og de ændrede familiemønstre øger antallet af familier og dermed omfanget af bolig efterspørgslen over tid. Der ventes en forskydning i efterspørgselsmønstret i retning mod flere almene boliger og private udlejningsboliger, typisk etageboliger og rækkehuse, på bekostning af færre ejerboliger,

primært stue- og parcelhuse. Samtidig vil en større andel af efterspørgslen end tidligere rette sig mod mellemstørrelsesboliger med et areal over 80 m² og under 120 m².

Mikrosimulationsmodellen SMILE 3.0 er beskrevet i Hansen og Markeprand (2015), mens datagrundlaget og det metodiske fundament yderligere er belyst i Hansen, Stephensen og Kristensen (2013). Disse rapporter uddyber centrale antagelser såsom anvendt estimationsperiode og arten af de forklarende variable, der er inddraget i estimationerne. Kendskab til det metodiske grundlag er dog ikke en forudsætning for udbytte af de nedenfor præsenterede resultater.

Det anbefales dog, at man rådfører sig med retningslinjerne for fortolkning af modellens resultater i kapitel 2 i Hansen og Markeprand (2015). Heri forklares bl.a. hvorfor resultatet af Danmarks Statistiks regionale befolkningsfremskrivningsmodel ikke kan forventes at kunne genfindes i en fremskrivning udført med SMILE. Endvidere understreges det, at der i SMILE er tale om en videreførelse af strukturel adfærd, hvorfor den senest kendte historiske udvikling ikke vil afspejle sig i de nærmeste fremskrivningsår. Centralt skal det fremhæves, at den forventede udvikling i boligstrukturen alene afspejler befolkningens efterspørgsel efter bestemte boligkarakteristika i fravær af udbudsbegrænsninger. Fremskrivningerne indebærer således ikke en vurdering af udbuddet af boliger, hvilket bl.a. ville forde kendskab til kommunens strategi vedrørende nyopførelser, udstykning og omlægning af eksisterende erhvervsgrunde til andre formål. En vurdering af, hvorledes den eksisterende boligmasse afvikles gradvist i takt med stigende boligalder, er heller ikke inddraget. Eksistensen af et egentligt boligmarked kræver, at der indarbejdes en prisdynamik, der etablerer et realistisk forhold mellem udbud og efterspørgsel, hvilket ligger udenfor den nuværende modelramme.

Befolkningens uddannelsesadfærd i SMILE var tidligere opdelt på landsdele, men er nu ændret, så den er nuanceret på kommuneniveau. Således tillades nu variation inden for en landsdel i tilbøjeligheden til at påbegynde en uddannelse. Befolkningens uddannelsesniveau påvirker befolkningens arbejdsmarkedstilknnytning, hvorfor nuanceringen af uddannelsesadfærden skønnes at bidrage til en mere retvisende vurdering af befolkningens deltagelsespotentiale i de enkelte kommuner. Modellen har yderligere undergået et eftersyn. Her er mindre uregelmæssigheder i bl.a. den fremtidige boligstruktur søgt korrigeret. Derfor vil fremskrivningsresultater i nogen grad afvige fra indholdet i Hansen og Markeprand (2015). Modellens overordnede rammer er herudover uændrede. Således tager fremskrivningen fortsat udgangspunkt i familie- og boligstrukturen i år 2013, mens estimerede adfærdsmønstre er baseret på årene forud herfor.

Der er foretaget et metodemæssigt valg i forhold til etablering af en fremskrivning for Samsø Kommune derved, at SMILE modellen er blevet kørt fire uafhængige gange og derefter er de i denne rapport præsenterede tal blevet fundet som gennemsnittet over resultaterne for de enkelte kørsler. Dette skyldes, at kombinationen af størrelsen på Samsø Kommunes befolkning samt at simulationsaspektet af SMILE vil betyde, at en enkelt kørsel ikke nødvendigvis er repræsentativ for den forventede udvikling som gennemsnit af et stort antal kørsler ville tilnærme sig. Ideelt set bør man gentage et eksperiment et stort antal gange og lade resultatet være et gennemsnit af udfaldet af de enkelte eksperimenter. Afviklingstiden i SMILE tillader generelt ikke denne tilgang, men er i nogen udstrækning benyttet for Samsø Kommune samt et par andre mindre kommuner, for at reducere usikkerheden i modellen, som forskellen i de forskellige kørsler er et udtryk for. Dette metodevalg til trods har det vist sig at marginalstød til arbejdsmarkedsadfærd ikke har udvist

robusthed i de resulterende effekter, hvorfor der er fravalgt stød til arbejdsmarkedsadfærd i denne rapport.

I kapitel 2 redegøres for den demografiske udvikling i Samsø Kommune, hvilket indebærer en beskrivelse af den historiske og fremskrevne udvikling i befolkningen, antallet af fødte og døde, ind- og udvandring, til- og fraflytning samt i familiestrukturen. I kapitel 3 beskrives forventningerne til den fremtidige udvikling i befolkningens uddannelsesniveau, mens forventningen til den fremtidige udvikling i befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet beskrives i kapitel 4. I kapitel 5 beskrives forventningerne til efterspørgslen efter boliger fordelt på udvalgte karakteristika, mens kapitel 6 er tilegnet en beskrivelse af resultaterne af tre marginaleksperimenter, i hvilke den grundlæggende adfærd korrigeres. En konklusion følger i kapitel 7.

2 Den demografiske udvikling

Befolkningens udvikling og sammensætning på alder og oprindelse fastlægges på nationalt plan på baggrund af ind- og udvandring samt antallet af fødte og døde. De samme hændelser påvirker udviklingen i befolkningen på kommunalt niveau, men herudover indregnes effekten af flytninger på tværs af kommunegrænser. Flytninger inden for de enkelte kommuner indregnes også i fremskrivningen, fordi de er med til at ændre boligefterspørgslens struktur – eksempelvis om efterspørgslen på lejeboliger stiger til fordel for ejerboliger. I dette kapitel redegøres der først for den samlede befolkningsudvikling og efterfølgende for udviklingen i de underliggende komponenter, der bestemmer den, dvs. antallet af fødte og døde, ind- og udvandrede samt til- og fraflyttede. Udviklingen i Samsø Kommune sammenholdes i de tilfælde, hvor det vurderes relevant med udviklingen i henholdsvis Landsdel Østjylland og hele landet.

2.1 Befolkning

Fra år 2000 til 2013 er befolkningsudviklingen i Samsø Kommune overordnet kendetegnet ved en negativ tilvækst i samtlige år med varierende styrke. Således er kommunens indbyggerantal gennem denne periode faldet fra et niveau på ca. 4.250 personer i år 2000 til ca. 3.800 i år 2013, jf. Figur 2.1. Fra 2013 til 2040 ventes de seneste års negative udvikling at fortsætte frem til starten af 2020'erne hvorefter udviklingen i befolkningstallet ventes at vende. Befolkningstallet ventes på sigt at være vokset til næsten 4.400 personer svarende til en stigning på godt 15 pct. eller en gennemsnitlig årlig tilvækst på 0,5 pct. Den samlede ændring i den historiske periode var på omkring -10 pct., svarende til -0,8 pct. årligt. Til sammenligning er den samlede befolkning i Landsdel Østjylland i perioderne 2000 til 2013 og 2013 til 2040 øget med henholdsvis 0,75 pct. og med 0,4 pct. På landsplan er befolkningstallet gennem den historiske periode årligt øget med 0,4 pct., mens der fra 2013 til 2040 ventes en positiv årlig vækst på 0,3 pct.

Figur 2.1. Udvikling i befolkningen, Samsø Kommune

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

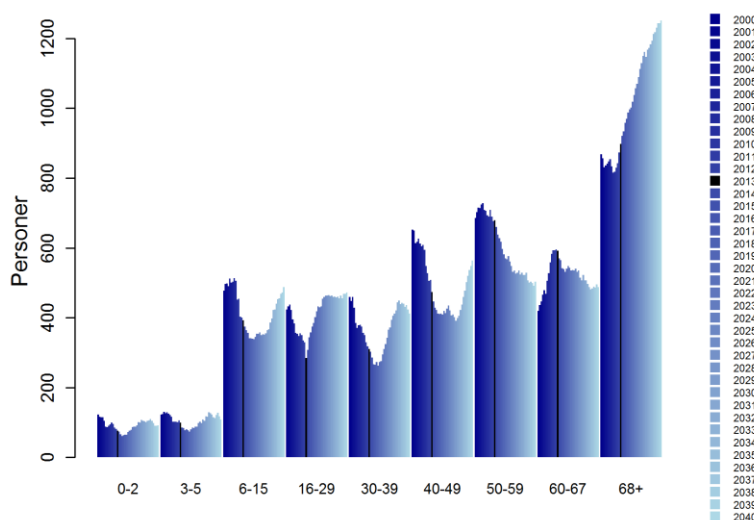
Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Den historiske udvikling i befolkningsvæksten i Samsø Kommune er forklaret ved en positiv nettoindvandring, der i omfang ikke i tilstrækkelig grad dominerer en underliggende nettoaflytning og et markant fødselsunderskud. I gennemsnit er kommunen således karakteriseret ved en samlet nettoafgang på ca. 30 personer årligt opgjort over perioden 2000-2012. Det indbyrdes forhold mellem antallet af fødte og døde giver anledning til et gennemsnitligt årligt fødselsunderskud på næsten 40 personer frem mod år 2013, der således også er en medvirkende forklaring til den negative befolkningstilvækst, jf. afsnit 2.2, 2.3 og 2.4. I fremskrivningen ventes der i gennemsnit et fødselsunderskud, en positiv nettoindvandring og en positiv nettotilflytning, som samlet giver anledning til, at de seneste års negative befolkningsvækst ventes at vende til en positiv udvikling i starten af fremskrivningen. Den positive tilvækst ventes at fortsætte gennem fremskrivningsperioden primært som en følge af den større tilflytning.

Opgjort på alder skyldes den historiske befolkningsreduktion primært et fald i antallet af personer i 6-50 års alderen, mens udviklingen i antallet af ældre over 60 år har dæmpet nedgangen dog uden at opveje faldet i de yngre aldersgrupper, jf. Figur 2.2. Specielt er antallet af personer i alderen 60-67 år steget markant siden år 2000. I fremskrivningsårene ventes antallet af personer over 67 år at vokse betragteligt, mens der på sigt bliver færre i aldersgruppen 50-67 år. Endvidere ses en væsentlig stigning i befolkningen yngre end 50 år. Udviklingen i den ældste aldersklasse er foranlediget af et generelt fald i dødeligheden kombineret med, at flere personer gradvist indtræder i aldersgruppen over 67 år. Typisk ses den historiske udvikling i en aldersklasse at blive gengivet i fremskrivningen i en aldersklasse af højere orden. Eksempelvis ses den historiske stigning i antallet af personer i aldersgruppen 60-67 år tydeligt gengivet i den fremtidige forventning til antallet af personer ældre end 67 år. Disse demografiske effekter er mest udprægede såfremt aldersklassen kun i mindre grad er påvirket af bevægelser på tværs af kommunegrænser, hvilket som det senere skal blive klart, netop er tilfældet for den ældste aldersgruppe. Fænomenet er typisk også tydeligt for personer i aldersgrupperne 30-39 år og 40-49 år, men idet der tilflytter en del til Samsø Kommune i netop disse aldersintervaller, sløres billedet i dette tilfælde.

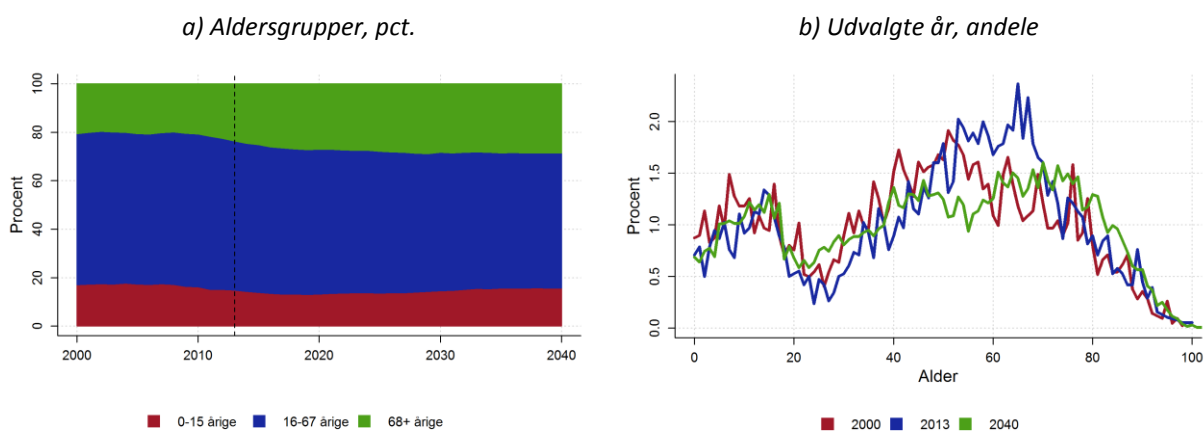
Figur 2.3a viser den relative andel af befolkningen fordelt på tre aldersgrupper: børn (0-15 år), personer i den erhvervsaktive alder (16-67 år) og personer, som primært er tilbagetrukket fra arbejdsmarkedet (68+ år)¹. I Samsø Kommune forventes andelen af personer i den erhvervsaktive alder at falde fremadrettet fra et niveau på ca. 61 pct. i 2013 til ca. 60 pct. i 2020 og yderligere til omkring 56 pct. i 2040. Samtidig ventes andelen af ældre over 67 år at vokse fra omkring 24 pct. i 2013 til ca. 27 pct. i 2020 og 29 pct. i 2040. Andelen af børn stiger på kort sigt fra omkring 5 pct. i 2013 til godt 13 pct. i 2020 og øges frem mod 2040 til 16 pct. Kombinationen af færre personer i den erhvervsaktive alder og flere personer, der er i en alder, hvor størstedelen har trukket sig tilbage fra arbejdsmarkedet, kan bidrage til at øge kommunens finansieringsudfordringer på sigt. Figur 2.3b afslører således at det i særdeleshed er andelen af befolkningen, der er ældre end 70 år og som typisk har et højere træk på udgifter til sundhed og ældrepleje end den yngre del af ældrebefolkningen, der ventes at stige. Samtidig ses en nedgang i andelen af personer mellem 40 og 60 år.

¹ Velfærdsaftalen fra 2006 og Tilbagetrækningsreformen fra 2011 løfter gradvist folkepensionsalderen til 67 år frem mod 2022. Herefter levetidsindekseres pensionsalderen, så den følger levetiden for en 60-årig. Pensionsalderen forventes således, at være 68 år i 2030, 69 år i 2035 og 70 år i 2040, jf. DREAM (2014).

Figur 2.2. Befolkningen i Samsø Kommune fordelt på aldersintervaller, 2000-2040

Anm.: Den sorte markering angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Figur 2.3. Befolkningens aldersfordeling i Samsø Kommune

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

2.2 Fødte og døde

Udviklingen i fertiliteten og antallet af kvinder i den fertile alder (14-48 år)² har i de seneste historiske år tilsammen givet anledning til et faldende antal fødte på nationalt plan. Antallet af kvinder i den fertile alder var faldende fra 2000 til 2006, men har sidenhen været stigende frem mod 2013 til et

² Se evt. Hansen & Markeprand (2015), s. 81, figur 4.1b.

marginalt højere niveau sammenholdt med år 2000³. Derfor skyldes faldet i antallet af fødte primært, at fertiliteten de seneste år været aftagende på nationalt plan.

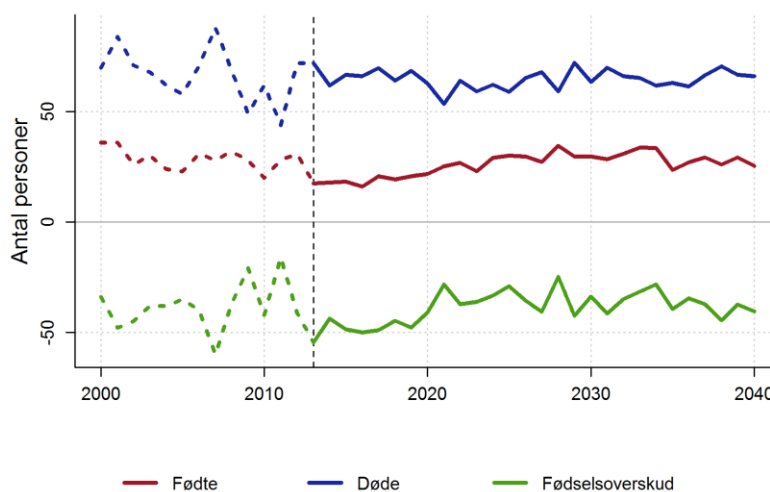
I Samsø Kommune har fertiliteten historisk fluktueret omkring et niveau på godt 2 levendefødte børn pr. kvinde og ventes dog med betydelig usikkerhed også at ligge omkring dette niveau fremadrettet. Efter en stigning i fertiliteten siden 2006, til omkring 2,3 ventes fertiliteten gradvist at falde til omkring 1,9 og dermed nærme sig landsgennemsnittet. Samtidig ventes antallet af kvinder i den fertile alder bosiddende i Samsø Kommune at falde svagt frem til 2020 for derefter at stige, hvilket stopper den faldende tendens, der historisk har været gældende. Således er antallet af kvinder i den fødedygtige alder næsten halveret fra små 400 personer i 2000 til lidt over 200 personer i 2012. I perioden siden år 2006 har udviklingen i antallet af fødedygtige kvinder i Samsø Kommune dermed bevæget sig i modsat retning relativt til den nationale tendens. Efter et historisk fald ventes antallet af fødte at stige grundet en kombination af en stigende fertilitet og flere kvinder i den fødedygtige alder, jf. Figur 2.4.

Antallet af fødte i Samsø Kommune har historisk ligget under niveauet for antallet af døde, hvilket har resulteret i et gennemsnitligt fødselsunderskud på næsten 40 personer årligt. Den aldrende befolkning, med et heraf følgende voksende antal døde til følge, vil trods det forventede stigende antal af fødte betyde, at fødselsunderskuddet ventes bevaret i fremskrivningen, jf. Figur 2.4. Det skal dog tilføjes at givet det meget få antal fødte om året i kommunen, er der relativ stor usikkerhed om det fremadrettede antal fødte. Der er ekstra stor usikkerhed omkring antallet af fødte, hvilket skyldes, at SMILE tager højde for paritet, dvs. det forhold, at sandsynligheden for at få et ekstra barn afhænger af antallet af hjemmeboende søskende. Som det tidligere er nævnt, er dette problem forsøgt reduceret ved at basere fremskrivningen på et gennemsnit af flere kørsler af modellen.

I de historiske år fra 2000 til 2012 ligger antallet af fødte i gennemsnit omkring 60 pct. under antallet af døde hvert år. Til sammenligning er antallet af fødte henholdsvis 40 pct. og 15 pct. højere end antallet af døde, når Landsdel Østjylland og hele Danmark betragtes. I fremskrivningsårene fra 2013 til 2039 ventes antallet af fødte i Samsø Kommune i gennemsnit at være uændret og dermed fortsat 60 pct. lavere end antallet døde, for Landsdel Østjylland er fødslerne omvendt 15 pct. større end antallet af døde. På landsplan ventes antallet af fødte i fremskrivningen fortsat at være 15 pct. højere end antallet af døde, som tilfældet var i den historiske periode.

³ Opgjort primo året.

Figur 2.4. Antal fødte, døde og fødselsoverskud, personer

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2012. Antallet af fødte og døde på kommuneniveau i 2013 er fremskrevne niveauer, men data for året indgår i estimationen af henholdsvis nationale fertilitetsrater og dødssandsynligheder på kommuneniveau.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

2.3 Indvandring og udvandring

Figur 2.5 viser udviklingen i ind- og udvandringen i Samsø Kommune. Historisk er udviklingen i indvandringen præget af store udsving, hvilket tydeliggør vanskeligheden i at skønne over den fremadrettet. Bruttoindvandringen forventes i gennemsnit at være omkring 40 personer om året fremadrettet, jf. Figur 2.5. Den samlede bruttoindvandring i SMILE på tværs af kommuner gengiver grundet tilpasning det nationale niveau fra Befolkningsfremskrivning 2014⁴. Indvandringens fordeling på kommuner fremadrettet afspejler den historiske fordeling fra 2010-2012. Således indregnes der i fremskrivningen ikke forskydninger i fordelingen som følge af eksempelvis ændrede visiteringskvoter for flygtninge. Eftersom det overordnede indvandningsniveau er forankret i Befolkningsfremskrivning 2014, er de seneste års høje indvandring af personer med flygtninge- og familiesammenføringsbaggrund heller ikke taget i betragtning.

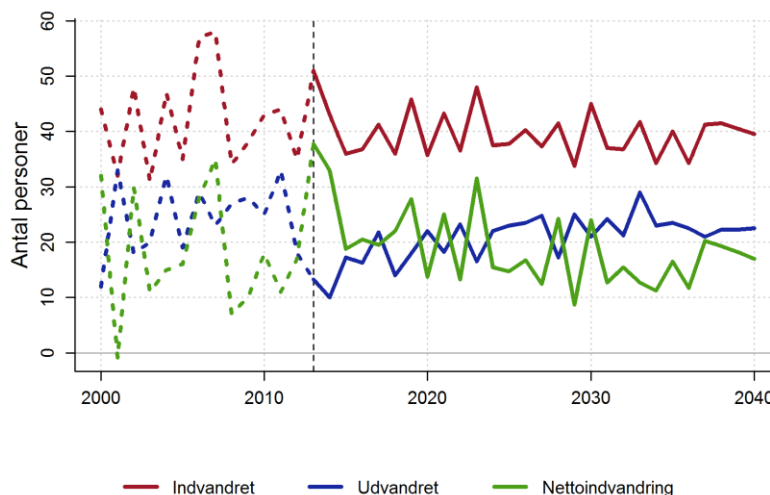
Udvandringen har historisk været lavere end indvandringen, hvilket har givet anledning til en positiv nettoindvandring. Denne tendens forventes at fortsætte, idet såvel ind- som udvandringen ventes at variere omkring de seneste års historiske niveauer. Som følge heraf skønnes nettoindvandringen at

⁴ Danmark Statistik og DREAM udarbejder hvert år en samordnet national befolkningsfremskrivning for Danmark. Se yderligere information på Danmarks Statistiks hjemmeside:

<http://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/statistikdokumentation/befolkningsfremskrivning-for-danmark>. Danmarks Statistik udgiver desuden en regional fremskrivning i hvilken det nationale resultat er fordelt på landsdele og kommuner. Fremskrivninger udarbejdet ved anvendelse af SMILE gengiver i udgangspunktet kun det nationale resultat fra Danmarks Statistiks og DREAMs 2014- fremskrivning og ikke den underliggende fordeling på kommuner. Dette skal tilskrives en lang række forskelle, der både kan henføres til metodiske og datamæssige forhold. En sammenfatning af de mest centrale forskelle er forsøgt givet i Hansen & Markeprand (2015) kapitel 2.

fluktuere omkring 15 personer hvert år frem mod år 2040, hvilket er på niveau med det observerede historiske set.

Figur 2.5. Udvandring, bruttoindvandring og nettoindvandring

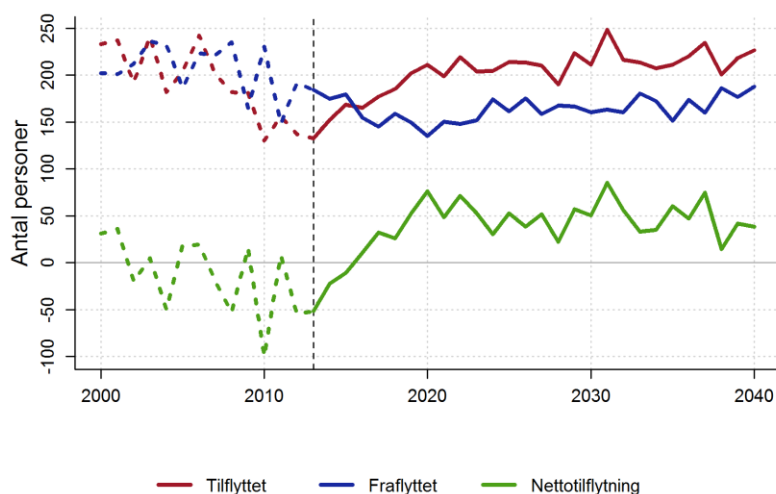

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2012. Antallet af indvandrede og udvandrede på kommuneniveau i 2013 er fremskrevne niveauer, men data for året indgår i estimationen af henholdsvis indvandringens sammensætning på køn og oprindelse og af udvandrings sandsynligheden.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

2.4 Til- og fraflytning

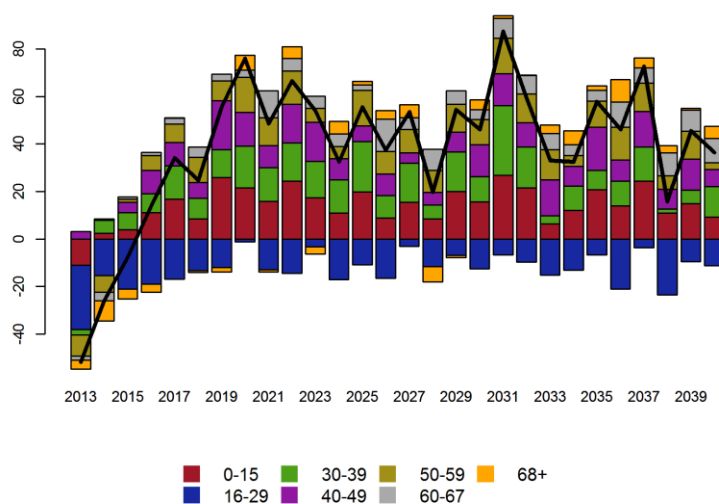
Op gennem 00'erne har tilflytningen til Samsø Kommune i gennemsnit omkring på niveau med eller lidt under fraflytningen. I fremskrivningsårene forventes den årlige tilflytning og fraflytning at variere omkring et niveau på henholdsvis godt 200 og godt 160 personer således, at nettotilflytningen i gennemsnit er positiv gennem fremskrivningsårene, jf. Figur 2.6. I gennemsnit opgøres nettotilflytningen til godt 40 personer årligt i fremskrivningsperioden, hvilket er et skifte i forhold til hvad der historisk har været observeret, hvor udviklingen i højere grad har været præget af en nogenlunde neutral nettotilflytning. Den positive nettotilflytning ventes at være forklaret af en konstant fraflytning og en stigende tilflytning, der neutraliserer faldet siden 2008. Den øgede tilflytning skyldes, at de normale ophavskommuner, Aarhus og København, hvorfra godt en fjerdedel af den normale tilflytning hidrører fra, har en kraftig vækst i befolkningstallet. Dette ventes at give sig udslag i en øget tilflytning til Samsø Kommune.

Figur 2.6. Til- og fraflytning samt nettotilflytning

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2012.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

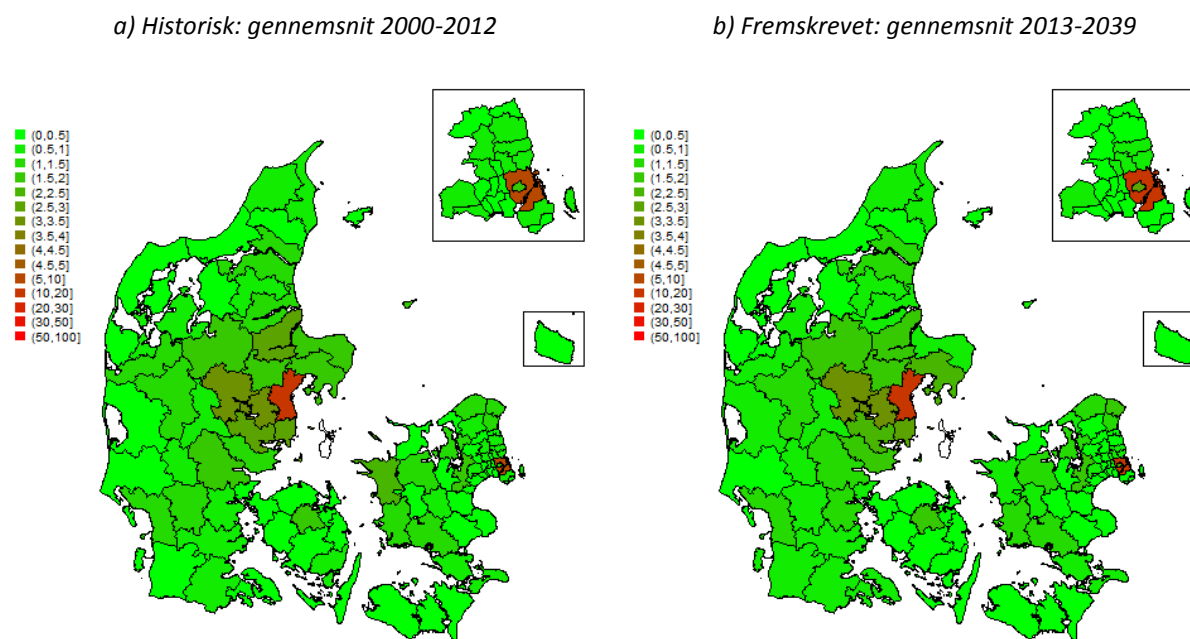
Figur 2.7 viser forventningen til antallet af nettotilflyttede opgjort på aldersgrupper. Heraf fremgår det, at der typisk ventes en større fraflytning end tilflytning af unge i alderen 16-29 år, mens det omvendte er tilfældet, når børn og personer i alderen 30-59 år betragtes. De relativt små nettobevægelser for ældre afspejler, at flyttetilbøjeligheden både indenfor og på tværs af kommunegrænser aftager med alderen⁵.

Figur 2.7. Nettotilflytning opdelt på udvalgte aldersgrupper i Samsø Kommune, antal personer

Anm.: Den sorte linje viser den samlede nettotilflytning.

Kilde: SMILE database og egne beregninger på SMILE 3.0.

⁵ Se evt. Hansen & Markeprand (2015), s. 58, figur 3.33.

Figur 2.8. Koncentration af tilflyttere fra andre kommuner til Samsø Kommune, pct.

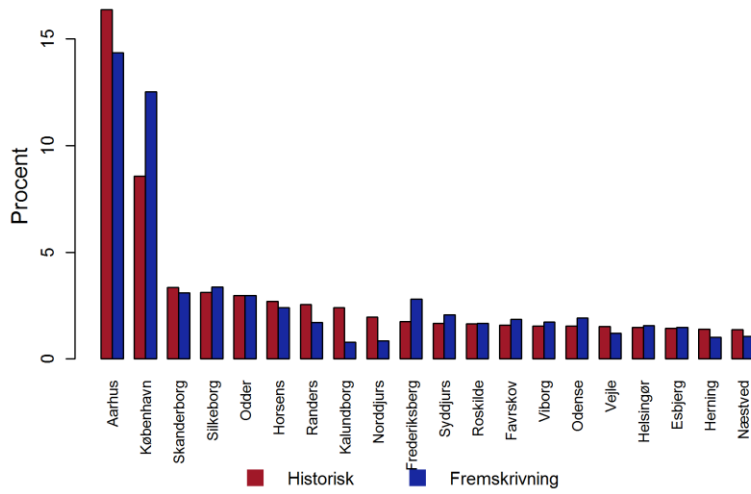
Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Figur 2.8a og Figur 2.8b illustrerer, hvor tilflytterne til Samsø Kommune typisk kommer fra såvel historisk som fremskrevet. I begge figurer er Samsø Kommune markeret med hvidt. Jo mere rødlig farven er på en given kommune, des større er koncentrationen af tilflyttere til Samsø Kommune fra den pågældende kommune. Koncentrationen er opgjort som den gennemsnitlige årlige andel af personer, der tilflytter Samsø over henholdsvis den historiske periode og fremskrivningsperioden. Størstedelen af tilflytterne kommer fra storbykommunerne og nærliggende kommuner.

I gennemsnit stammer den historiske tilflytning til Samsø Kommune i udpræget grad fra Aarhus Kommune (16½ pct.), Københavns Kommune (8½ pct.), Skanderborg Kommune (3,4 pct.), Silkeborg Kommune (3,1 pct.) og Odder Kommune (3 pct.), hvilke enten er nærliggende kommuner eller storbykommuner, jf. Figur 2.8 og Figur 2.9. I fremskrivningen forventes fortsat, at de 20 historisk dominerende kommuner, vil tegne sig for en betragtelig andel af den samlede tilflytning, selvom fordelingen forventes ændret en anelse. Det overordnede tilflytningsmønster bevares altså i fremskrivningen.

Figur 2.10a og Figur 2.10b illustrerer, hvor personer fra Samsø Kommune flytter hen henholdsvis historisk og fremskrevet. Både historisk og i fremskrivningen er det de nærliggende kommuner samt Københavns og Aarhus Kommune, som aftager størstedelen af fraflytterne fra Samsø Kommune.

Figur 2.9. Gennemsnitlig historisk og fremskrevet andel af samtlige flytninger til Samsø Kommune fordelt på de 20 historisk dominerende fraflytningskommuner

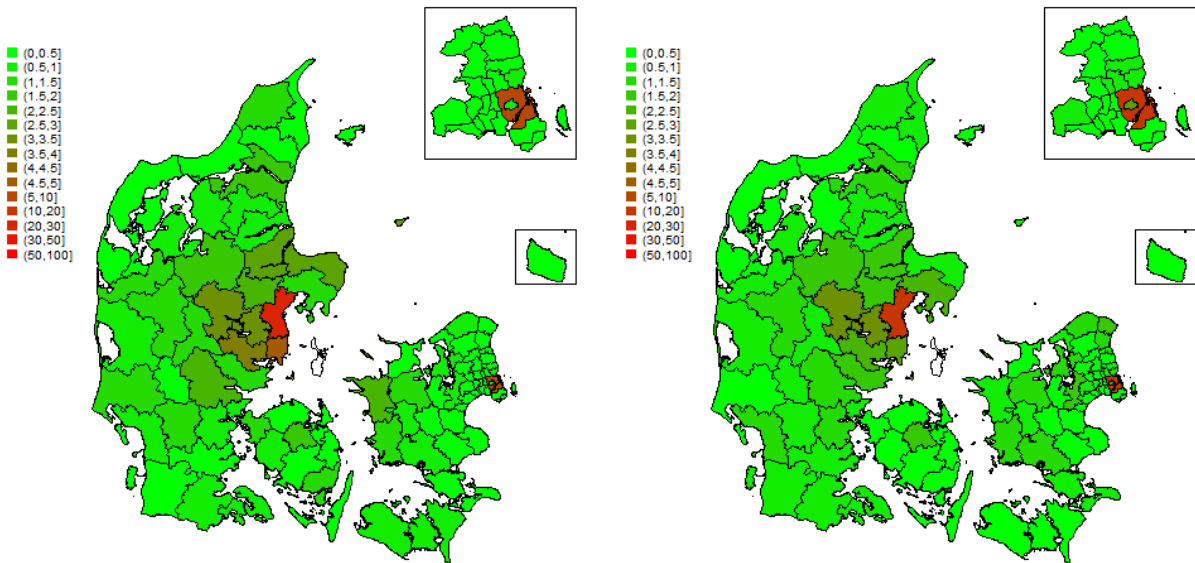

Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Figur 2.10. Koncentration af fraflyttere fra Samsø Kommune fordelt på tilflytningskommuner

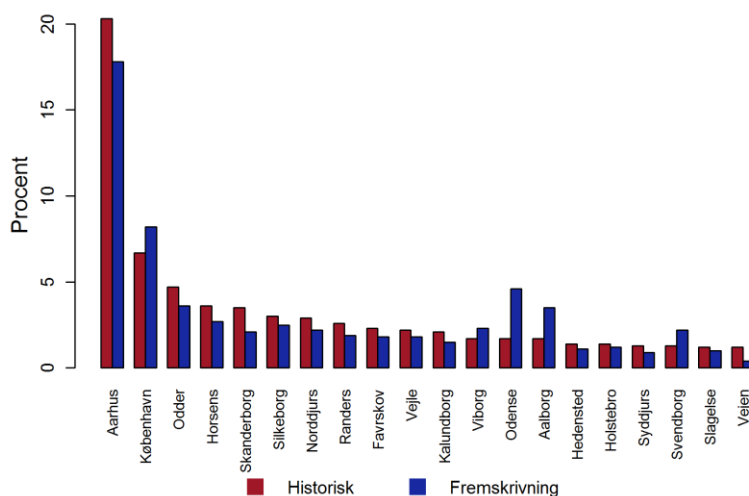
a) Historisk: gennemsnit 2000-2012

b) Fremskrevet: gennemsnit 2013-2039

Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Figur 2.11. Gennemsnitlig historisk og fremskrevet andel af samtlige flytninger fra Samsø Kommune fordelt på de 20 historisk dominerende tilflytningskommuner

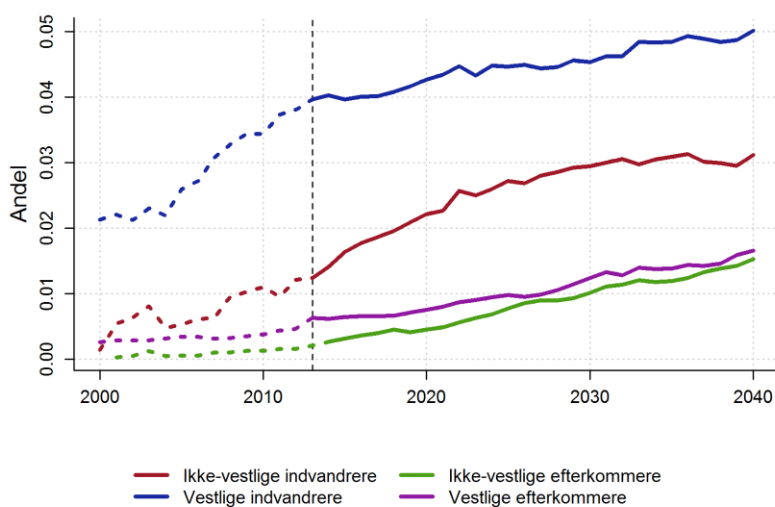
Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

De 20 kommuner, som i gennemsnit har aftaget den største andel af fraflytningen fra Samsø Kommune, er stort set de samme som de 20 kommuner, der leverer den største andel af tilflytningen, jf. Figur 2.10 og Figur 2.11. Aarhus og København er de kommuner, som historisk aftager den største andel af fraflyttere fra Samsø Kommune. Som anført tidligere vil de samme kommuner også være ophav til den største andel af tilflyttere til Samsø Kommune.

Historisk er gennemsnitligt 20,3 pct. af fraflytningen rettet mod Aarhus Kommune, mens henholdsvis 6,7 pct. og 4,7 pct. af den årlige fraflytning fra Samsø retter sig mod Københavns og Odder Kommune. Herefter følger Horsens og Skanderborg Kommune, der i gennemsnit aftager 3,6 pct. og 3,5 pct. af fraflytningen. Som tilfældet var for tilflytningerne til Samsø, vil de fraflytningskommuner, der karakteriserer det historiske flyttemønster også gøre det fremadrettet.

Til- og fraflytningen vil sammen med ind- og udvandringen give anledning til en ændring i den etniske sammensætning i Samsø Kommune. Tabel 2.1 viser for udvalgte år udviklingen i befolkningssammensætningen i kommunen, Landsdel Østjylland og hele landet, mens Figur 2.12 for kommunens vedkommende tydeliggør ændringen i indvandreres og efterkommeres andel af den samlede befolkning over tid. Andelene af både vestlige og ikke-vestlige indvandrere og efterkommere ventes at stige over tid, men er for kommunens vedkommende lavere end gennemsnittet for Landdel Østjylland, og endda lavere end niveauet i hele landet. Eneste undtagelse er andelen af vestlige efterkommere, der er højere i kommunen.

Figur 2.12. Udvikling i vestlige og ikke-vestlige indvandrere og efterkommere, andel af den samlede befolkning i Samsø Kommune

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Tabel 2.1. Befolkningen fordelt på oprindelse, pct.

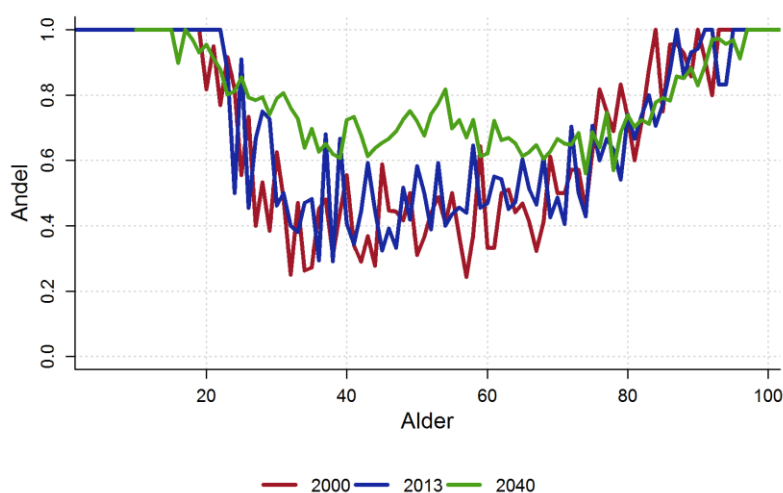
		2013	2020	2040
Dansk oprindelse	Samsø	94,0	92,3	88,7
	Østjylland	90,2	88,2	85,0
	Hele landet	89,3	87,2	83,5
Ikke-vestlige indvandrere	Samsø	1,2	2,2	3,1
	Østjylland	4,3	4,8	5,6
	Hele landet	4,8	5,4	6,3
Vestlige indvandrere	Samsø	4,0	4,3	5,0
	Østjylland	3,2	4,2	5,2
	Hele landet	3,4	4,2	5,2
Ikke-vestlige efterkommere	Samsø	0,2	0,5	1,5
	Østjylland	2,0	2,3	3,0
	Hele landet	2,2	2,6	3,6
Vestlige efterkommere	Samsø	0,6	0,8	1,7
	Østjylland	0,3	0,5	1,2
	Hele landet	0,4	0,6	1,4

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

2.5 Familiestruktur

På landsplan stiger antallet af enlige familier, mens antallet af par er stabilt omkring det nuværende niveau.⁶ Det stigende antal af enlige familier har flere forklaringer. Dels har unge et længere uddannelsesforløb end tidligere og venter med at danne par og stifte familie, og dels forklares tilværelsen som enlig ved i højere grad at være mulig i dag på grund af stigende velstand. For ældre over 67 år skyldes tilværelsen som enlig typisk dødsfald af den ene person i en parfamilie, hvilket betyder, at en større andel af ældre familier udgøres af enlige. Dette modvirkes dog i nogen grad af, at par fremadrettet forventes at leve længere tid sammen, da forskellen mellem mænd og kvinders forventede middellevetid⁷ i højere grad udlignes.

Figur 2.13. Enliges andel af det samlede antal familier fordelt på alder i Samsø Kommune, udvalgte år

Anm.: Enlige omfatter både enlige med og uden børn. Alder for en parfamilie opgøres som gennemsnittet af alderen for de to voksne familiemedlemmer.

Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Den ændrede familiestruktur i Samsø Kommune afspejles i Figur 2.13, der viser enliges andel af det samlede antal familier fordelt på alder i henholdsvis år 2000, 2013 og 2040. I forhold til år 2000 er tendensen både i 2013 og 2040, at andelen af familier med enlige vil være højere indtil familien opnår en alder⁸ i starten af 80'erne. Herefter er der marginalt færre, der lever som enlige i 2013 og 2040 sammenholdt med situationen i år 2000, hvilket tilskrives den ovenfor omtalte udvikling i det indbyrdes forhold mellem mænds og kvinders forventede levealder. Mønsteret er således det samme, som gør sig gældende på landsplan⁹ om end tendensen grundet den lille befolkningsstørrelse er vanskelig at udskille fra modellens usikkerhed. Det kan bemærkes at der sker en kraftig stigning for

⁶ Kapitel 4.7 i Hansen og Markeprand (2015), s. 97-100 og kapitel 4.2 i Hansen, Stephensen og Kristensen (2013), s. 97-104 redegør uddybende for udviklingen i familiestrukturen på landsplan.

⁷ Kvinders middellevetid er højere end mændenes i Danmark, se evt. figur 4.7 i Hansen og Markeprand (2015)

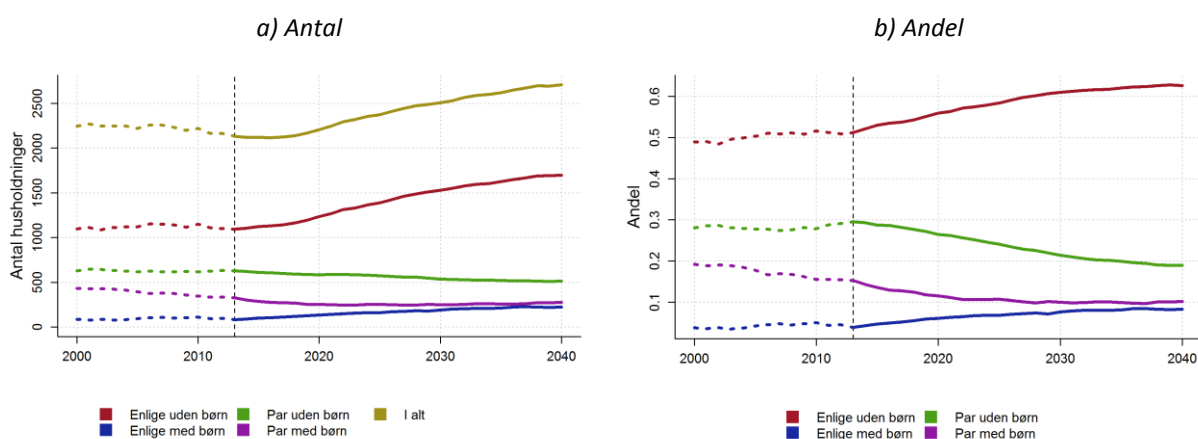
⁸ Familiens alder er defineret ved gennemsnitsalderen af de voksne i husstanden.

⁹ Se Figur 4.20 i Hansen og Markeprand (2015)

især familier i aldersgrupperne under 50 år. Dette kan delvist forklares ved den store tilflytning af personer fra København og Aarhus, hvor antallet af enlige familier stiger kraftigt.

Det samlede antal familier bosiddende i Samsø Kommune er godt 2.100 i år 2013. På grund af den demografiske udvikling og ændringer i samlivsmønstret ventes antallet af familier at forøges til omkring 2.700 frem mod år 2040. Udviklingen er forklaret ved, at stigningen i antallet af enlige familier uden børn er mere end tilstrækkelig til at modsvare den svage nedgang i antal parfamilier, jf. Figur 2.14. Det samlede antal parfamilier har været svagt faldende gennem den historiske periode, hvilket dækker over et fald i antallet af parfamilier med børn og en meget svag stigning i antallet af parfamilier uden børn. For enlige kan den historiske udvikling primært relateres til en stigning i antallet af enlige familier uden børn. I fremskrivningen ventes antallet af enlige familier uden børn fortsat at øges fra 1.100 til 1.700, men antallet af enlige med børn øges gennem fremskrivningen fra næsten 100 til godt 200. Antallet af parfamilier uden børn falder fra et niveau omkring 700 til 500 familier. Antallet af parfamilier med børn nedskrives med omkring 300 gennem fremskrivningsperioden fra udgangsniveauet på godt 300 familier.

Figur 2.14. Udviklingen i familiestrukturen 2000-2040, Samsø Kommune, antal og andele

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013. Betegnelsen "uden børn" henviser til, at familien ikke har hjemmeboende børn.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

I Tabel 2.2 fremgår udviklingen i familiestrukturen opgjort på andele for de fire familietyper *enlige uden børn*, *enlige med børn*, *par med børn* og *par uden børn* for henholdsvis Samsø Kommune, Landsdel Østjylland og hele landet. I basisåret 2013 er andelen af enlige i Samsø Kommune 55,1 pct., hvilket er højere end i både Landsdel Østjylland (53,1 pct.) og landet som helhed (53,6 pct.), jf. Tabel 2.2. Frem mod 2040 stiger andelen af enlige endvidere betragteligt mere i Samsø Kommune relativt til både landsdelen og hele landet. Således forventes andelen af enlige at være øget til 70,9 pct. i 2040, mens udviklingen i landsdelen og hele landet giver anledning til, at enlige her udgør omkring 56,6 pct. og 58,1 pct. på sigt. Samsø Kommune forventes dermed som i resten af landet at være karakteriseret ved, at enlige fremadrettet udgør den største andel af. Det skal dog igen understreges, at usikkerheden af fremskrivningen er betydelig grundet den relativt lille population, som Samsø Kommune består af.

Tabel 2.2. Udvikling i familiestruktur opgjort på andele, procent

		2013	2020	2040
Enlige uden børn	Samsø	51,2	56,0	62,6
	Østjylland	47,2	48,9	51,0
	Hele landet	47,3	49,7	52,0
Enlige med børn	Samsø	3,9	6,1	8,3
	Østjylland	5,9	5,5	5,6
	Hele landet	6,3	5,9	6,1
Par uden børn	Samsø	29,6	26,4	18,9
	Østjylland	25,4	25,6	23,8
	Hele landet	25,6	25,4	23,0
Par med børn	Samsø	15,3	11,5	10,1
	Østjylland	21,5	19,9	19,6
	Hele landet	20,9	19,1	18,8

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

3 Befolkningens uddannelsesniveau

I SMILE opdeles befolkningen på højst fuldførte og igangværende uddannelse i henhold til UNI-C's kategorisering, der fremgår af Tabel 3.1.

Tabel 3.1. Oversigt over uddannelseskategorier

<i>Uddannelseskategori</i>	<i>Gruppering</i>
Ukendt	
Grundskole (til og med 9. klasse)	Grundskole
10. klasse	
Almengymnasial uddannelse	Gymnasial uddannelse
Erhvervsgymnasial uddannelse	
Erhvervsfaglig uddannelse	Erhvervsfaglig uddannelse
Kort videregående uddannelse	Kort videregående uddannelse (KVU)
Professionsbachelor	
Mellemlang videregående uddannelse	Mellemlang videregående uddannelse (MVU)
Universitetsbachelor	
Udelt kandidatuddannelse	
Delt kandidatuddannelse	
Ph.d.	Lang videregående uddannelse (LVU)
Masteruddannelse	

Anm.: I tabellen er uddannelseskategorierne opsat i stigende orden.

Kilde: Tabel 3.1 i Hansen og Markeprand (2015) samt Uni-C's uddannelsesgruppering på hovedgrupper.

For at kunne sammenfatte udviklingen i befolkningens uddannelsesniveau konstrueres et uddannelsesindeks. Til beregning af uddannelsesindekset fordeles befolkningen på uddannelsesgrupperingen i højre søjle i Tabel 3.1. Hver af disse uddannelser tildeles en vægt som angivet i Tabel 3.2. Uddannelsesindekset beregnes ved at summere over de relative andele af befolkningen fordelt på uddannelseskategorierne, hvor disse andele er ganget med vægtene i Tabel 3.2.

Tabel 3.2. Vægtning af uddannelse i uddannelsesindeks

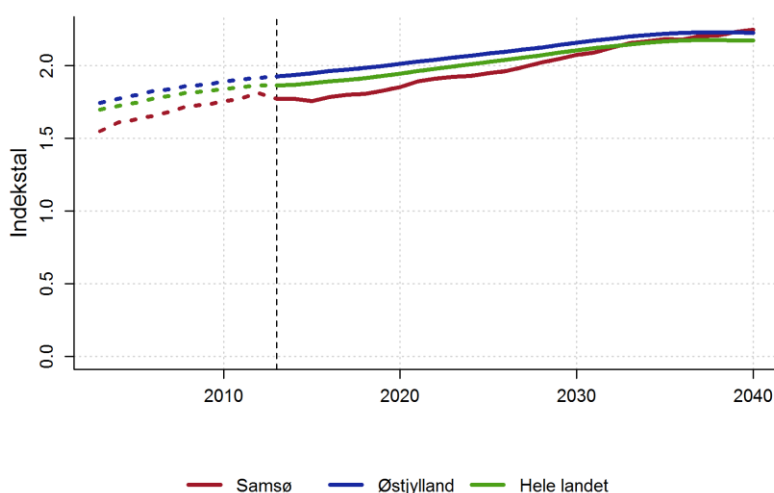
<i>Uddannelse</i>	Grundskole	Gymnasial	Erhv. faglig	KVU	MVU	LVU
<i>Vægt</i>	0	1	2	3	4	5

Anm.: Vægtene i denne tabel er en rettelse i forhold til tabel 5.1. i Hansen og Markeprand (2015). I beregningen af uddannelsesindekset i Hansen og Markeprand (2015) anvendes også heltal som vægte i uddannelsesindekset til trods for, at det er angivet i femtedele.

Kilde: Hansen og Markeprand (2015).

Figur 3.1 viser udviklingen i uddannelsesindekset i Samsø Kommune, landsdelen Østjylland og hele landet for befolkningen i alderen 16-67 år. Det fremgår, at uddannelsesniveaet ventes at stige frem mod år 2040, idet en større andel af befolkningen opnår en videregående uddannelse. Uddannelsesniveaet sammenfattet ved indekset har historisk ligget under niveauet i landsdelen og under det nationale niveau. På sigt skønnes det, at forskellen mellem uddannelsesniveaet i kommunen og de øvrige geografiske områder indsnævres og Samsøs uddannelsesnivea ventes på sigt at overhale det nationale niveau for på sigt at komme på niveau med landsdelen.

Figur 3.1. Udvikling i uddannelsesindeks i Samsø Kommune, Østjylland og hele landet 2003-2040, 16-67 årige

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Forskellen mellem uddannelsesniveaet i Samsø Kommune sammenholdt med landsdelen Østjylland og hele skal i stor udstrækning tilskrives forskellen i andelen af personer med en lang videregående, jf. Tabel 3.3. Andelen af befolkningen med en kort eller mellemlang videregående uddannelse er omvendt på niveau med eller højere end i de øvrige geografiske områder. Generelt er andelen med en videregående uddannelse i kommunen dog stigende over tid, hvilket bl.a. skyldes udsivningen af højtuddannede fra de store uddannelsesbyer, der som tidligere nævnt tegner sig for en væsentlig del af tilflytningen til Samsø, såvel historisk som i fremskrivningen.

På såvel kort som langt sigt er Samsø Kommune kendetegnet ved, at en større andel af befolkningen højst har en erhvervsfaglig uddannelse sammenholdt med, hvad der gør sig gældende i landsdelen og i landet som helhed. Andelen med en gymnasial uddannelse er omvendt lidt lavere i kommunen og forventes også at være det fremadrettet. Andelen af grundskole- og erhvervsuddannede falder gennem fremskrivningen, mens andelen med en gymnasial uddannelse som højst fuldførte omvendt forventes at øges. Andelen af grundskoleuddannede ventes på langt sigt at være lavere end på landsplan, mens andelen af erhvervsfaglige forsat ventes at være højere end hvad tilfældet er på landsplan og i landsdelen.

Tabel 3.3. Befolkningen opdelt på højest fuldførte uddannelse, 16-67 år, procent

		2013	2020	2040
Grundskole	Samsø	32,2	30,9	27,3
	Østjylland	29,2	28,5	27,3
	Hele landet	31,5	30,4	28,9
Gymnasial	Samsø	4,7	7,0	7,5
	Østjylland	10,9	10,8	10,1
	Hele landet	9,2	10,3	9,9
Erhvervsfaglig	Samsø	39,4	35,2	24,9
	Østjylland	30,6	28,3	22,8
	Hele landet	31,5	28,8	22,8
KVU	Samsø	4,1	4,7	5,1
	Østjylland	5,1	5,3	5,4
	Hele landet	4,8	4,9	4,8
MVU	Samsø	15,0	15,9	21,8
	Østjylland	16,2	17,0	19,5
	Hele landet	15,3	16,1	18,7
LVU	Samsø	4,6	6,3	13,4
	Østjylland	7,9	10,0	14,9
	Hele landet	7,7	9,6	14,9

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

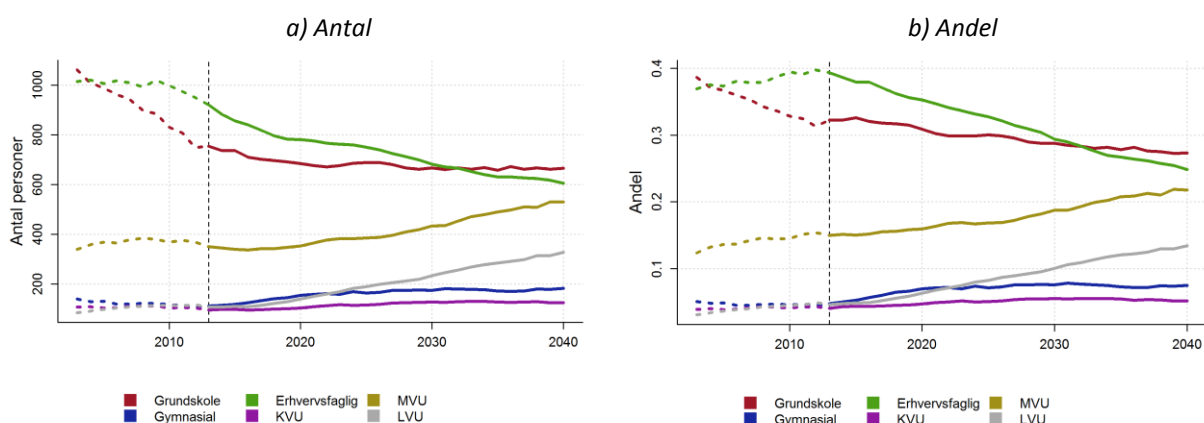
Figur 3.2 viser forventningen til udviklingen i henholdsvis antallet og andelen af personer i alderen 16-67 år fordelt på højest fuldførte uddannelse i Samsø Kommune. Det forventes, at antallet og andelen af personer med en videregående uddannelse vil øges fremadrettet, mens personer, der højest har fuldført en grundskoleuddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse ventes at falde både opgjort som andel og i antal. Ændringen i befolkningens uddannelsesbaggrund skyldes, at de yngre generationer, som generelt har længere uddannelser, erstatter ældre generationer, der typisk har en uddannelsesbaggrund af kortere varighed. Endvidere har tilbøjeligheden til at starte på en videregående uddannelse været stigende på landsplan, hvilket smitter af på ikke-uddannelsesområder gennem tværkommunale flytninger.

I fremskrivningen ventes en positiv nettotilflytning af personer med en gymnasial-, erhvervsfaglig eller en videregående uddannelse, mens der overvejende forventes en nettofraflytning af personer med en grundskoleuddannelse, jf. Figur 3.3. Tendensen er således konsistent med opgørelsen af nettotilflytningen fordelt på alder i Figur 2.7 og tilsiger, at fraflytning af unge med en grundskoleuddannelse er knyttet til påbegyndelse af en videregående uddannelse og i den forbindelse typisk flytning til en anden kommune¹⁰. Der er endvidere en udpræget tendens til, at befolkningen næsten 20 år efter færdiggørelsen af grundskolen, vil være bosiddende i samme landsdel eller kommune,

¹⁰ I SMILE kendes beliggenheden af uddannelsesstedet ikke, idet modellen alene redegør for arten af befolkningens uddannelsesaktivitet fordelt på bopælskommune. Således kan modellen i sin nuværende form eksempelvis ikke redegøre for omfanget af uddannelsespendling. Tilsvarende kan omfanget af beskæftigelsesrelateret pendling ikke belyses, da arbejdsstedets beliggenhed ligeledes er ukendt.

hvor grundskolen afsluttedes¹¹. Selvom der i starten af livsforløbet sker en fraflytning, vil der altså være en tendens til, at de pågældende efter kortere eller længere tids ophold i andre kommuner flytter tilbage til ophavskommunen. Tendensen afhænger af oprindelseskommune, tilflytningskommune og ikke mindst tid siden fraflytning fra oprindelseskommunen. Mønstret er konsistent med en positiv nettotilflytning af personer med et højere uddannelsesnivea. I øvrigt gælder på landsplan, at mobiliteten på tværs af kommunegrænser er stigende i uddannelsesniveaet og i graden af tilknytning til arbejdsmarkedet¹². Dette tilsiger dog ikke i sig selv, at nettotilflytningen af højt uddannede er positiv. Der ses nærmere på, hvilken effekt det har at øge tilflytningen samtidig med, at tilflytningens uddannelsessammensætning ændres i afsnit 6.3.

Figur 3.2. Antal personer opdelt på højest fuldførte uddannelse i Samsø Kommune, 16-67 år

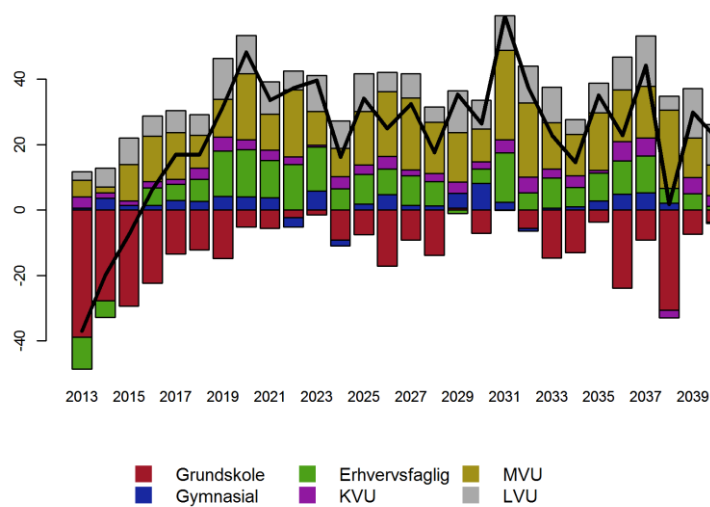
Anm.: Grundskole indeholder både ukendte, grundskole og tiende klasse; Gymnasial er almen og erhvervgymnasial; kortere videregående uddannelser (KVVU) er med varighed på mellem 2 og 3 år; mellemlang videregående uddannelser (MVU) indeholder professions- og universitetsbachelor. Lang videregående uddannelse (LVU) indeholder universitetskandidater, ph.d.-uddannelser og Master-uddannelser. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

¹¹ Momentum (2014).

¹² Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58, figur 3.34.

Figur 3.3. Forventet nettotilflytning opdelt på højest fuldførte uddannelse i Samsø Kommune, antal personer, 16-67 år

Anm.: Nettotilflytningen er antallet af personer der flytter bopæl til kommunen fratrukket antallet af personer der flytter bopæl fra kommunen.

Kilde: SMILE database og egne beregninger på SMILE 3.0.

4 Arbejdsmarkedet

I dette afsnit præsenteres den historiske og fremskrevne udvikling i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning. Udviklingen kan dels opgøres i *niveauet* for arbejdsmarkedstilknytningen og dels i den *relative andel* af en given population i forskellige arbejdsmarkedskategorier. Niveauet er centralt i forhold til skatteprovenu og offentlige udgifter mv., mens de relative andele korrigerer for udviklingen i de demografiske komponenter. De relative andele udtrykker således bedre de adfærdsmæssige aspekter af befolkningens arbejdsmarkedstilknytning og beskriver dermed potentialet for politiske tiltag, der har til formål at rette op på en u hensigtsmæssig udvikling.

I Samsø Kommune har antallet af personer i arbejdsstyrken været aftagende siden 2000, jf. Figur 4.1a. Faldet finder sin forklaring i ikke blot den aftagende demografiske udvikling for befolkningen i den erhvervsaktive alder (ikke illustreret), men også i en faldende deltagelse på arbejdsmarkedet, der rammer stort set alle aldersgrupper i større eller mindre grad, jf. Figur 4.3. Dette finder delvist sin forklaring i ændringen af det økonomiske klima i 2008. Arbejdsstyrken ventes også at være faldende i perioden frem til 2020, for derefter at stige frem mod 2040. Således forventes arbejdsstyrken i aldersgruppen 16-67 år at falde fra et niveau på ca. 1.500 personer i 2013 til 1.400 i 2020, hvorefter den stiger til 1.700 i 2040. Beskæftigelsen i aldersgruppen 16-67 år har ligeledes været faldende siden 2000 og med tiltagende kraft siden krisen i 2008 og er herudover karakteriseret af et midlertidigt opsving i årene umiddelbart forud herfor. Antallet af beskæftigede ventes at falde yderligere i de første fremskrivningsår fra cirka 1.400 i 2013 til 1.300 i 2020 for derefter at stige til omkring 1.500 personer i 2040. Faldet i beskæftigelsen efter 2008 og stigningen umiddelbart forud er væsentlig mere udtalte end ændringen i arbejdsstyrken, hvilket skal tilskrives, at beskæftigelsen er betydeligt mere konjunkturfølsom.

Den historiske udvikling i arbejdsstyrken og beskæftigelsen afspejler som nævnt i vidt omfang den demografiske udvikling, hvilket også vil være tilfældet fremadrettet. Befolkningen i alderen 16-67 år ventes at vokse med omtrent 40 pct. mod år 2040 relativt til niveauet i år 2013. Tilvæksten i befolkningen er dermed mindre udtalt end tilvæksten i arbejdsstyrken. Dette udmønter sig i, at erhvervsfrekvensen¹³ for de 16-67-årige er stigende gennem stort set hele fremskrivningen og i lidt større udstrækning end tilfældet er det for beskæftigelsen, jf. Figur 4.1b. Et stigende uddannelsesniveau bidrager således sammen med den gradvist voksende pensionsalder og forkortelse af efterlønsperioden til at øge befolkningens erhvervstilknytning over tid. Beskæftigelsesfrekvensen¹⁴ skygger den kvalitative udvikling i erhvervsfrekvensen og ender på et niveau, der er markant over niveauet i basisåret, men dog kun lidt over før-kriseniveauet.

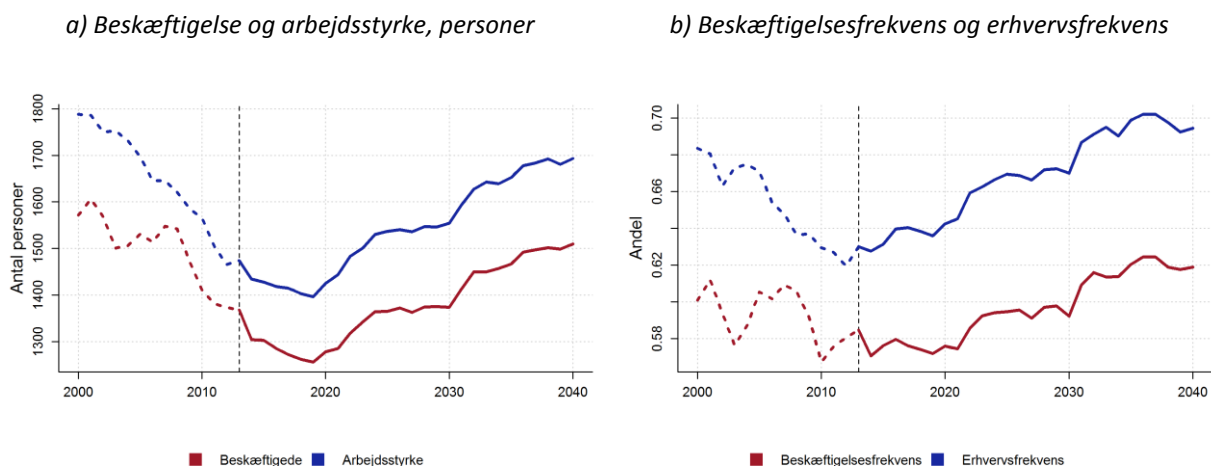
I Tabel 4.1 ses beskæftigelses- og erhvervsfrekvensen samt ledigheden i Samsø Kommune, Landsdel Østjylland og hele landet for årene 2013, 2020 og 2040. Heraf fremgår det, at Samsø Kommune i udgangspunktet har en større beskæftigelsesfrekvens, en højere erhvervsfrekvens og en lavere ledighed end de øvrige geografiske områder. Erhvervsfrekvensen ventes på sigt at øges markant i forhold til såvel den nationale udvikling som udviklingen i landsdelen, mens beskæftigelsen øges noget mindre. For beskæftigelsesfrekvensen gælder således, at denne på sigt også er højere end i

¹³ Erhvervsfrekvensen beregnes som antallet i beskæftigelse samt ledige på henholdsvis dagpenge eller kontanthjælp delt med hele befolkningen i aldersgruppen 16-67 år. I SMILE kan en person kun tilhøre en kategori på et givet tidspunkt. Derfor skal der tages forbehold for, at studerende, som har job ved siden af studierne, ikke indregnes i arbejdsstyrken.

¹⁴ Beskæftigelsesfrekvensen beregnes her som antallet i beskæftigelse delt med hele befolkningen i aldersgruppen 16-67 år.

udgangsåret, hvilket skal tilskrives en stigning i beskæftigelsen for både de yngre og ældre aldersgrupper (se senere). I landsdelen og på landsplan øges beskæftigelsesfrekvensen også over tid, blot ikke med samme kraft som i Samsø Kommune. Det bemærkes, at ledigheden initialt er lavere i Samsø Kommune, men ventes at være lidt højere end i de øvrige geografiske områder fremadrettet.

Figur 4.1. Beskæftigelse og arbejdsstyrke, 16-67 år

Anm.: Beskæftigede indeholder selvstændige, lønmodtagere og personer på syge- eller barseldagpenge, der er fraværende fra beskæftigelse primo året. Arbejdsstyrken består af beskæftigede og ledige. Som følge af Tilbagetrækningsreformen hæves folkepensionsalderen gradvist til 67 år i 2022 og levetidsindekseres efterfølgende fra 2030. DREAM (2014) skønner den forventede folkepensionsalder til 68 år i 2030, 69 år i 2035 og 70 år i 2040. Endvidere sker en gradvis reduktion af længden af efterlønsperioden til tre år. Det bemærkes, at figuren ikke tager højde for den fulde effekt på beskæftigelsen og arbejdsstyrken af øget tilbagetrækningsalder, da den maksimale aldersgrænse er fastholdt på 67 år. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Tabel 4.1. Beskæftigelsesfrekvens, erhvervsfrekvens og ledighed, 16-67 år, procent

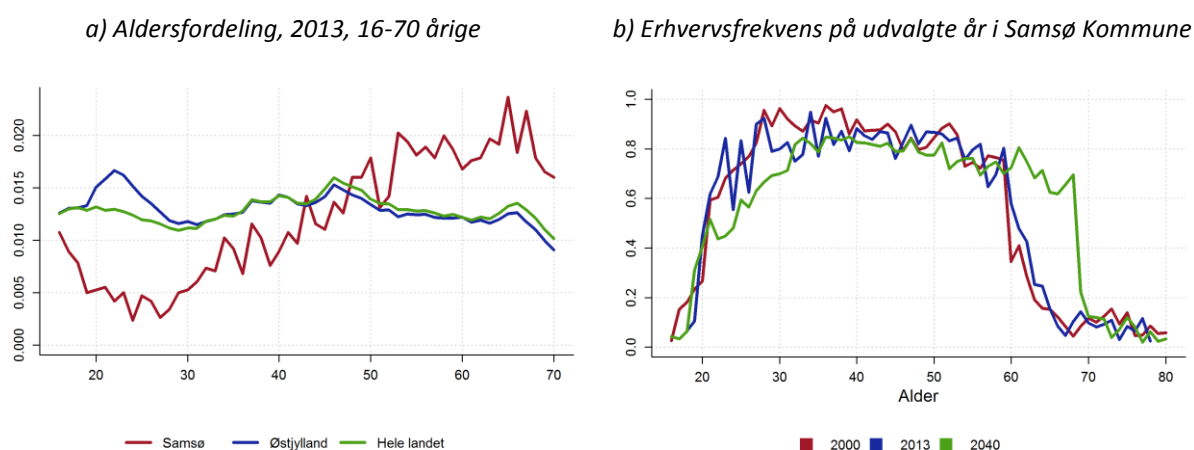
		2013	2020	2040
Beskæftigelsesfrekvens	Samsø	58,5	57,6	61,9
	Østjylland	56,9	57,5	59,5
	Hele landet	57,9	58,0	59,6
Erhvervsfrekvens	Samsø	63,0	64,2	69,4
	Østjylland	61,2	63,6	66,4
	Hele landet	62,6	64,5	66,8
Ledighed	Samsø	7,2	10,3	10,9
	Østjylland	6,9	9,7	10,4
	Hele landet	7,4	10,0	10,8

Anm.: Ledigheden er beregnet som andelen af ledige ud af den samlede arbejdsstyrke. Erhvervsfrekvensen og beskæftigelsesfrekvensen er defineret i fodnote 13 og 14.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Befolkningens alderssammensætning i Samsø Kommune vil bidrage svagt til at trække den gennemsnitlige erhvervsfrekvens op, idet der i kommunen er en mindre andel under 30 år, hvor erhvervsfrekvensen er relativt lav, i forhold til såvel landsdelen som hele landet, jf. Figur 4.2a. Da andelen af 60-67-årige, der på kort sigt har en lavere erhvervsdeltagelse end den yngste aldersklasse, dog er noget højere end i resten af landet, jf. Figur 4.2 og Figur 4.3, opnås dog også en modsatrettet negativ effekt, der dæmper og stort set udligner den positive effekt fra den lavere andel af unge¹⁵. Desuden viser Figur 4.2b, at erhvervsfrekvensen for ældre i alderen 60-68 år forventes at være betydeligt højere i 2040 som følge af arbejdsmarkedsreformer, som beskrives nærmere nedenfor.

Figur 4.2. Befolkningens aldersfordeling og aldersopdelt erhvervsfrekvens

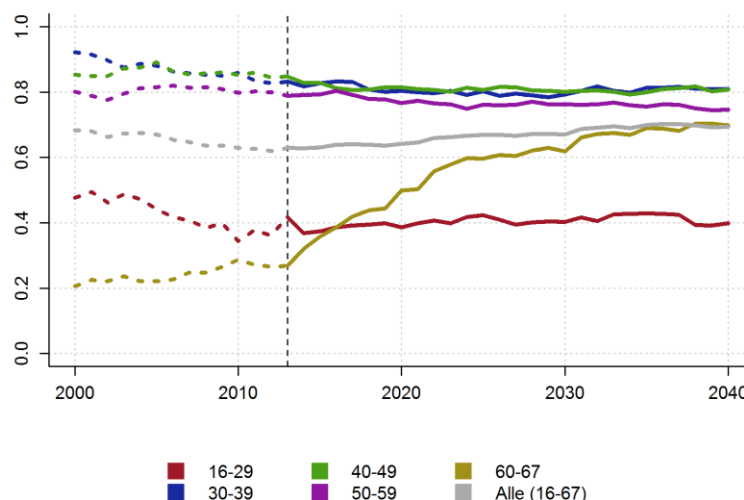

Kilde: SMILE database og egne beregninger på SMILE 3.0.

Med Velfærdsaftalen og Tilbagetrækningsreformen hæves pensionsalderen og efterlønsalderen. Pensionsalderen hæves gradvist til 67 år i 2022, mens efterlønsalderen gradvist hæves til 64 år i 2023. Herefter levetidsindekseres både efterløns- og pensionsalderen, således at den forøges i takt med at middellevetiden stiger. Dette forventes at have en væsentlig betydning for de 60-67 åriges arbejdsmarkedstilknytning, jf. Figur 4.2b. Arbejdsmarkedstilknytningen for denne aldersgruppe har historisk fulgt en opadgående tendens fra år 2000, jf. Figur 4.3. Den accelererer dog fremover. Udviklingen gør sig gældende på såvel kommunalt som nationalt niveau. Således stiger andelen af 60-67 årige i arbejdsstyrken fra omkring 27 pct. i 2013 til godt 50 pct. i 2020 og når frem mod 2040 op på et niveau på omkring 70 pct. Den første acceleration skyldes, at efterlønsalderen steg allerede i 2014. Udviklingen fremover styrkes på den ene side på grund af den fortsatte stigning i tilbagetrækningsalderen og forkortelse af efterlønsperioden og på den anden side fordi, at antallet af medlemmer af efterlønsordningen falder for fremtidige generationers vedkommende. Baseret på 2013-tal er ca. 55 pct. af de 59-årige på landsplan tilmeldt efterlønsordningen, mens denne andel er nærmere 30 pct. for de 50-årige. Overordnet er aldersstrukturen i erhvervsdeltagelsen relativt ensartet på tværs af geografi, jf. Tabel 9.2 i appendiks.

¹⁵ Vurderingen er baseret på beregning af den gennemsnitlige erhvervsfrekvens for 16-67-årige i udgangsåret under forudsætning af, at befolkningens sammensætning på alder er som i henholdsvis Samsø Kommune og som i landet som helhed. De to aldersstrukturer kombineres i begge tilfælde med de aldersfordelte erhvervsfrekvenser for Samsø Kommune. Forskellen er på ca. 0,2 pct. point og udgør dermed en udmåling af det demografiske bidrag til forskellen i erhvervsdeltagelsen mellem de geografiske områder.

Figur 4.3. Aldersopdelte erhvervsfrekvens, Samsø Kommune

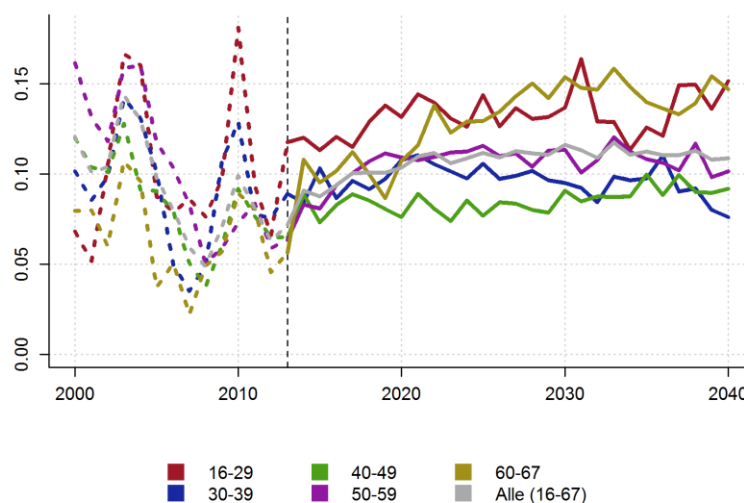
Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Den samlede ledighed i Samsø Kommune ventes at stige fra 7 pct. i 2013 til 10 pct. i 2020, hvorefter den når et niveau på 11 pct. i år 2040, jf. Figur 4.4 og Tabel 4.1. Det samme scenarie gør sig gældende for landsdelen Østjylland, hvor ledigheden ventes at stige fra 7 pct. i 2013 til 10 pct. i 2020 og 10 pct. i 2040, og for hele landet, hvor ledigheden ventes at stige fra 7 pct. i 2013 til 10 pct. i 2020 og 11 pct. i 2040.

Generelt ventes ledigheden for personer under 60 år at stige et par pct. point fremadrettet relativt til udgangsniveauet. Ledigheden for personer i alderen 60-67 år bosiddende i Samsø Kommune ventes dog at stige markant fra omkring 6 pct. i 2013 til 15 pct. i 2040, hvilket også trækker det generelle ledighedsniveau op, jf. Figur 4.4. Udviklingen skyldes som førnævnt forringede muligheder for at gå på efterløn og folkepension som følge af arbejdsmarkedsreformer og færre medlemmer af efterlønsordningen i de nyere generationer. Historisk er det særligt personer, som har været ledige, der har benyttet sig af efterlønsordningen til at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet. De forringede muligheder for at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet resulterer derfor ikke alene i en højere beskæftigelse, men også i en højere ledighed, fordi de personer, som vil trække sig fra arbejdsmarkedet tidligere, også typisk har en lavere arbejdsmarkedstilknytning. Derfor finder man også samme mønster i Landsdel Østjylland og hele landet, jf. Tabel 4.1. Også fordelt på alder er ledigheds mønsteret forholdsvis ensartet mellem Samsø Kommune, Landsdel Østjylland og landet som helhed, jf. Tabel 9.3.

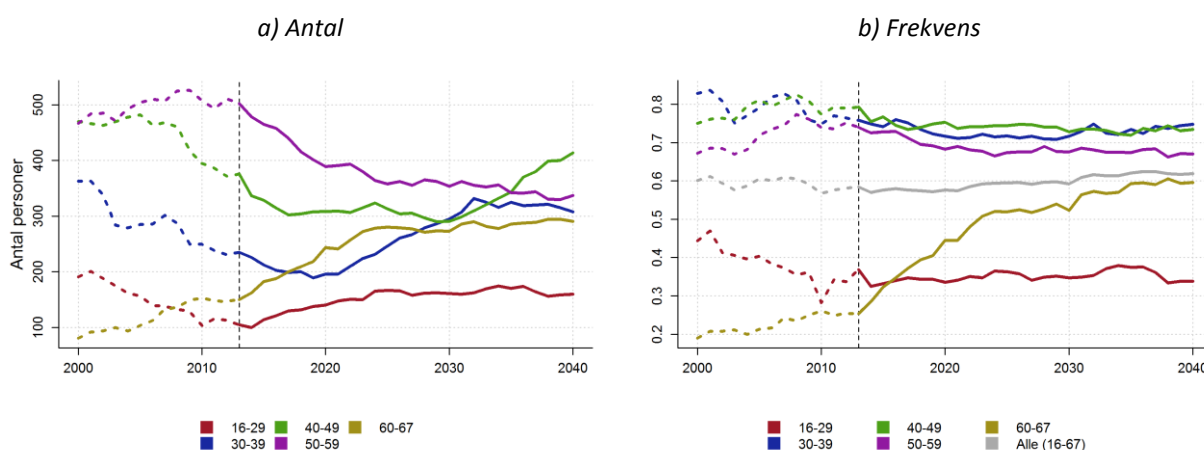
Figur 4.4. Ledighedsandel opdelt på aldersgrupper, Samsø Kommune

Anm.: Ledigheden er defineret som i Tabel 4.1. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Figur 4.5. Aldersfordelt beskæftigelse i Samsø Kommune, personer og frekvenser

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013. Frekvenserne udtrykker beskæftigelsens andel af hele befolkningen i aldersgruppen.

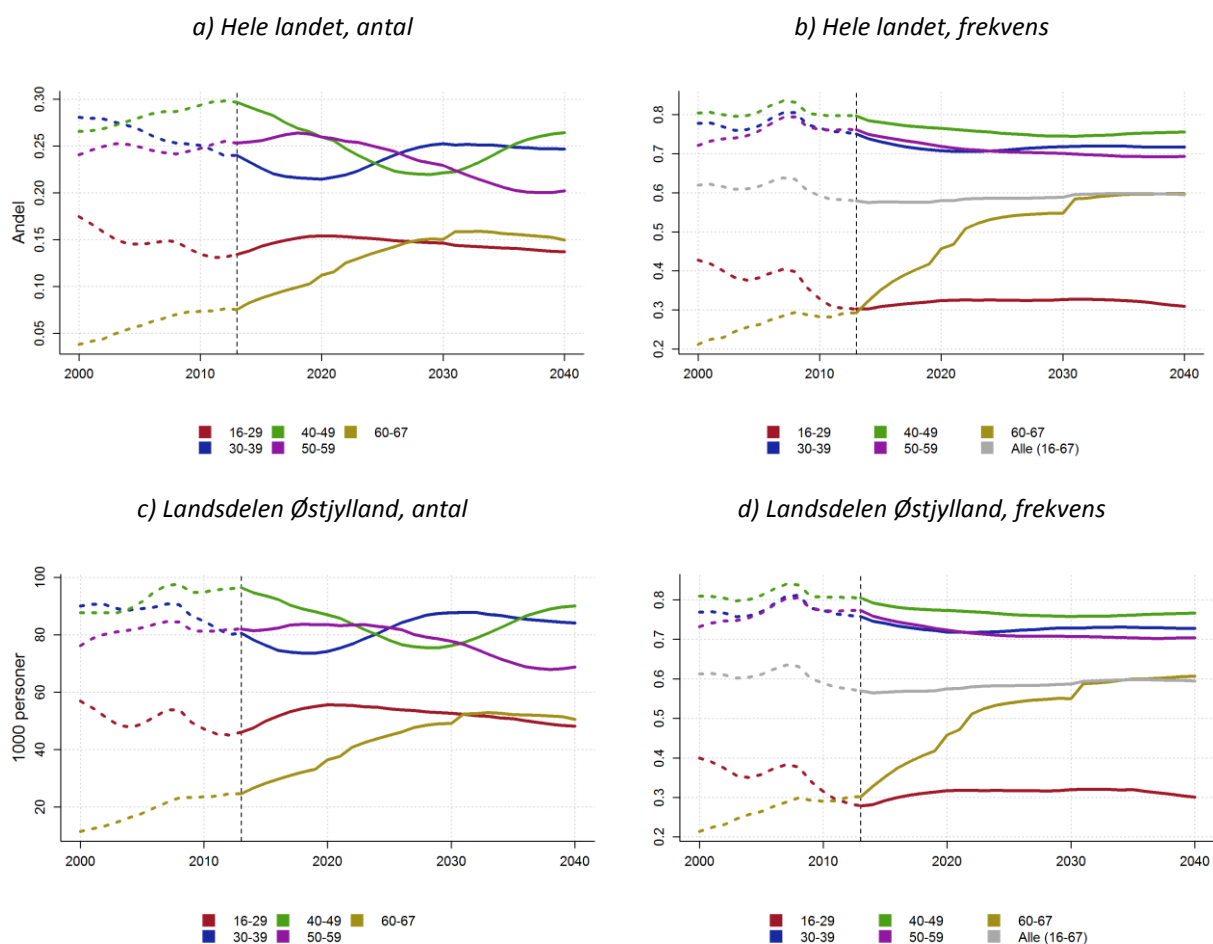
Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Figur 4.5a viser beskæftigelsen fordelt på aldersgrupper i Samsø Kommune, hvor beskæftigelsen varierer over tid i de forskellige alderskategorier. Det fremgår af Figur 4.5b, at beskæftigelsesfrekvensen med undtagelse af den yngste og ældste alderskategori er en smule aftagende i alle aldersgrupper. Det vidner om, at udviklingen i antallet af beskæftigede fordelt på alder i Figur 4.5a hovedsageligt er et udtryk for demografiske ændringer, og at adfærdændringer spiller en mindre rolle. De 60-67 årige skiller sig dog ud, idet både antallet og andelen af personer i beskæftigelse stiger markant for denne gruppe gennem fremskrivningen. Det skyldes som tidligere nævnt, at erhvervsdeltagelsen i denne aldersgruppe ventes at øges som følge af

arbejdsmarkedsreformer og færre medlemmer af efterlønsordningen i de senere generationer. Dog dæmpes udviklingen af, at befolkningens aldring tilsiger, at der fremadrettet forventes lidt færre 60-67-årige, jf. Figur 2.2. Trods det stigende beskæftigelsesomfang for aldersgruppen 60-67 år ventes den samlede andel af befolkningen i beskæftigelse for alle aldre (16-67 år) at være svagt stigende gennem fremskrivningen, jf. Figur 4.5b.

Sammenholdes udviklingen i beskæftigelsen med hele landet og landsdelen Østjylland, så fremgår det, at udviklingen i beskæftigelsen i Samsø Kommune både historisk og fremadrettet følger mønsteret for beskæftigelsen såvel i landsdelen som på landsplan, jf. Figur 4.6. For udvalgte år er den aldersfordelte beskæftigelse opgjort i såvel antal personer som i frekvenser sammenholdt mellem de tre geografiske områder i Tabel 9.1 i appendiks.

Figur 4.6. Aldersfordelt beskæftigelse i hele landet og Landsdel Østjylland, 1.000 personer og frekvenser

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013. Frekvenserne udtrykker beskæftigelsens andel af hele befolkningen i aldersgruppen.

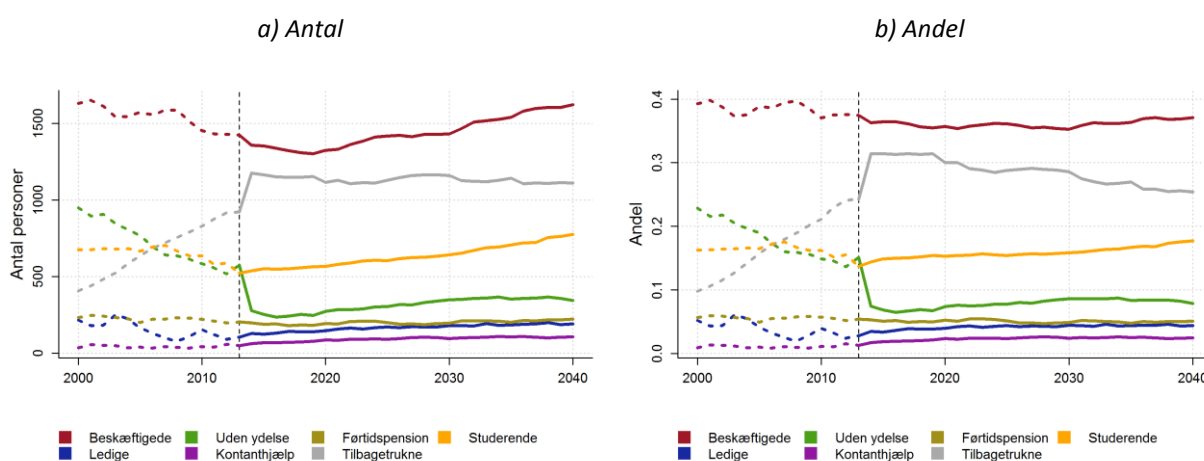
Kilder: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Betragtes hele befolkningens socioøkonomiske tilhørsforhold både inden og uden for arbejdsstyrken opnås et mere fuldstændigt billede af erhvervsdeltagelsen i forhold til ovenstående, jf. Figur 4.7. Det

samlede antal beskæftigede ventes at falde fra ca. 1.400 personer i 2013 til 1.300 personer i 2020 og stiger herefter til ca. 1.600 personer i 2040. Antallet af studerende ventes ligeledes at vokse fra omkring 600 personer i 2013 til næsten 800 i 2040. Det samlede antal af kontanthjælpsmodtagere uden tilknytning til arbejdsmarkedet og førtidspensionister ventes at øges med henholdsvis 60 personer og 20 gennem fremskrivningsperioden.

Antallet af tilbagetrukne, dvs. folkepensionister og efterlønsmodtagere, stiger i den historiske periode fra ca. 400 personer i år 2000 til godt 900 personer i 2013. Udviklingen dækker over en mindre nedgang i antallet af efterlønsmodtagere og en stigning i antallet af folkepensionister. Faldet i antallet af efterlønsmodtagere skyldes dels forkortelsen af efterlønsperioden og dels, at senere generationer har en lavere tilknytning til efterlønsordningen. Antallet af folkepensionister ventes at aftage, men hvor hoppet fra 2013 til 2014 skyldes en omklassificering af personer, som ikke modtager ydelser, til modtagere af folkepension, skyldes faldet i antallet af folkepensionister, at der ventes færre i aldersgruppen bestående af 60-67-årige. Antallet af tilbagetrukne ventes fremadrettet at nå et niveau på omkring 1.100 personer, hvoraf stort set alle fremadrettet kan henregnes som modtagere af folkepension frem for efterløn. Antallet af personer uden ydelser er historisk faldet fra lidt færre end 1.000 til næsten 600 i 2013, men ventes at falde yderligere til et niveau lidt under 400 personer gennem fremskrivningsårene. Dette skal delvist tilskrives oven for nævnte omklassificering.

Figur 4.7. Befolkningen opdelt på arbejdsmarkedskategorier, alle aldersgrupper, Samsø Kommune

Anm.: Tilbagetrukne omfatter både efterlønsmodtagere og folkepensionister. Ledige omfatter ledige, der modtager dagpenge eller kontanthjælp. Kontanthjælpskategorien omfatter modtagere af kontanthjælp, der vurderes at have andre problemer end ledighed. Antallet af tilbagetrukne stiger markant i første fremskrivningsår, hvilket skal tilskrives, at personer over 64 år, som ikke modtager ydelser, kategoriseres som "uden ydelser" i den historiske periode, men som folkepensionister i fremskrivningsperioden. Studerende omfatter personer helt ned til 6 års alderen, mens personer uden ydelser omfatter alle børn under 6 år. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Tabel 4.2 opsummerer befolkningens fordeling på arbejdsmarkedskategorier for alle aldre i Samsø Kommune og sammenholder udviklingen med landsdelen og på landsplan. Tallene her og Figur 4.7b nuancerer Tabel 4.1 og Figur 4.7a. Af Tabel 4.2 fremgår det, at andelen af tilbagetrukne i Samsø

Kommune fremadrettet er højere end i landet som helhed og i Landsdel Østjylland. Andelen af studerende og personer uden ydelse ventes på sigt at være lidt lavere end i de øvrige geografiske områder, mens andelen af førtidspensionister omvendt vil være lidt højere. Forskellen i andelen sammenholdt med landet som helhed finder i vidt omfang sin forklaring i, at aldersstrukturen i Samsø Kommune afviger fra befolkningens aldersfordeling i de øvrige geografiske områder, jf. Figur 4.2a. Det skal i øvrigt bemærkes, at beskæftigelsesandelen for den samlede befolkning på lang sigt udvikler sig i modsat retning af beskæftigelsesandelen for personer i alderen 16-67 år, jf. Tabel 4.1.

Tabel 4.2. Befolkning opdelt i andele på arbejdsmarkedskategorier i Samsø Kommune, i Landsdel Østjylland og i hele landet, alle aldre, procent

	2013	2020	2040
Beskæftigede			
Samsø	37,4	35,7	37,1
Østjylland	39,5	39,0	38,2
Hele landet	39,6	38,8	37,8
Ledige			
Samsø	2,8	4,0	4,4
Østjylland	2,9	4,1	4,4
Hele landet	3,1	4,3	4,5
Uden ydelse			
Samsø	15,1	7,4	7,9
Østjylland	13,3	10,2	10,6
Hele landet	13,7	10,0	10,6
Kontanthjælp			
Samsø	1,3	2,4	2,5
Østjylland	1,9	2,4	2,5
Hele landet	2,0	2,5	2,6
Førtidspension			
Samsø	5,4	5,2	5,1
Østjylland	4,1	3,9	4,2
Hele landet	4,1	4,1	4,4
Tilbagetrukne			
Samsø	24,3	30,0	25,4
Østjylland	14,4	17,6	18,0
Hele landet	15,5	18,9	18,9
Studerende			
Samsø	13,7	15,3	17,7
Østjylland	24,0	22,7	22,1
Hele landet	21,9	21,4	21,3

Anm.: Bemærk at andelen af beskæftigede og ledige her er beregnet som andel af hele befolkningen i alle aldre. Ledigheden i Tabel 4.1 er defineret som andel af arbejdsstyrken, mens andelen af ledige her er defineret som andel af hele befolkningen. Endvidere stiger andelen af tilbagetrukne markant fra 2013 til 2020, men andelen uden ydelser falder markant i samme periode. Grunden hertil er forklaret i figurteksten til Figur 4.7. Studerende indeholder også grundskoleelever i alderen 6 år og opefter.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

5 Udviklingen i bolig efterspørgslen

SMILE fremskriver antallet af familier og i udgangspunktet tildeles hver familie netop én bolig i modellen. I virkeligheden kan en bolig imidlertid huse flere familier. I år 2013 er der således næsten 2.000 boliger og godt 2.100 familier i Samsø Kommune, hvorfor hver bolig i gennemsnit bebos af 1,07 familier. På landsplan rummer en bolig i gennemsnit ca. 1,1 familie, idet antallet af boliger i år 2013 er godt 2.620.000, mens antallet af familier er tæt på 2.880.000. Skønnet over det fremtidige antal boliger er opnået ved, at det forventede antal familier normeres med forholdet mellem antallet af boliger og familier i fremskrivningens startår 2013. Der beregnes en skaleringsfaktor for alle kombinationer af beskrivende boligkarakteristika og familietyper, herunder for hver kommune.

I det følgende betragtes forventningen til antallet af boliger karakteriseret ved henholdsvis boligtype og -art samt størrelsen på boligen og boligens bystørrelse udtrykt ved indbyggertallet for boligens beliggenhed. Type og –arts klassifikationen repræsenterer boligmassens mest centrale karakteristika, der omfatter kategorierne anført i Tabel 5.1.

Tabel 5.1. Kategorier af boligtyper og boligarter

Boligtype	Boligart
Ejerbolig	Parcelhus
Almen bolig	Rækkehus
Andelsbolig	Stuehus
Offentlig udlejningsbolig	Etagebolig
Privat udlejningsbolig	Døgninstitution (eks. plejehjem)
	Erhvervsbolig
	Kollegium
	Fritidshus
	Anden helårsbeboelse

Anm.: Parcelhuse, rækkehuse, stuehuse og etageboliger udgør de mest udbredte anvendelsesformer, hvorfor de øvrige boligartskategorier i dette kapitel er sammenlagt under betegnelsen "Øvrige".

Kilde: Egen tilblivelse.

Det skønnes, at det samlede boligbehov i Samsø Kommune vil stige fremadrettet fra et niveau på ca. 2.000 boliger i 2013 til et niveau på næsten 2.600 boliger i 2040. Udviklingen afspejler dermed den forventede stigning i antallet af familier, jf. Figur 2.14, som er motiveret af udviklingen i antallet af enlige familier og stigningen i befolkningen. Endvidere ventes en mindre forskydning i bolig efterspørgslen på karakteristika, hvilket overordnet indebærer en forholdsmæssig større søgning mod primært almene boliger og private udlejningsboliger på bekostning af efterspørgslen efter ejerboliger. Opgjort på boligart er der fortrinsvis tale om en stigning i efterspørgselsandelen efter etageboliger og rækkehuse, mens der er faldende efterspørgsel efter stue- og parcelhuse, hvor sidstnævnte i basisåret udgør den mest udbredte boliganvendelse. I overensstemmelse med udviklingen i befolkningens præferencer vedrørende boligtype og –art ventes en relativt stigende efterspørgsel efter boliger med et areal under 120 m².

Fordelingen af boligbehovet på underliggende karakteristika afspejler i vidt omfang befolkningens uddannelsesniveau, arbejdsmarkedstilknytning samt familie- og aldersstruktur¹⁶. I de følgende afsnit relateres befolkningens boligpræferencer med den adfærd, der på landsplan kendetegner forholdet mellem boligstruktur og underliggende demografiske og socioøkonomiske karakteristika. Endvidere forklares den indbyrdes sammenhæng mellem de enkelte boligkarakteristika ligeledes ud fra de nationale tendenser. Det er dog vigtigt at bemærke, at befolkningens gennemsnitlige præferencer kan afvige fra, hvad der observeres på kommunalt plan, idet særlige forhold kan gøre sig gældende lokalt, eksempelvis grundet det indbyrdes prisforhold mellem boligarter. Eksempelvis vil et parcelhus typisk være genstand for relativt større søgning for en enlig familie uden for storbykommunerne og det tilhørende opland. I de pågældende områder er der således ikke nødvendigvis en væsentlig forskel i præferencerne for parcelhuse mellem enlige og parfamilier, selvom dette gør sig gældende på landsplan. Selvom det følgende ikke på kommunalt plan kvantificerer det estimerede forhold mellem demografiske og socioøkonomiske baggrundskarakteristika på den ene side og boligvalg på den anden side, omtales løbende hvorledes søgningen mod de enkelte boligkarakteristika overordnet er estimeret i Samsø Kommune. Dvs. beskrivelsen redegør ikke i detaljeret form for de betingede boligvalg på kommunalt plan, men omtaler i stedet præferencerne i kommunen på tværs af samtlige underliggende karakteristika.

5.1 Boligtype

Valget af boligtype afhænger af en række underliggende karakteristika for familien og dens medlemmer, hvilket er uddybet i kapitel 3 i Hansen et al. (2013). I det følgende fremhæves en række af de mest væsentlige underliggende karakteristika og uddybes, hvordan disse karakteristika isoleret set præger flyttemønstre og boligvalg i SMILE, men listen er ikke udtømmende:

- Alder
- Familiestruktur
- Oprindelse
- Uddannelsesniveau
- Arbejdsmarkedstilknytning

De enkelte karakteristika beskrives ud fra den forudsætning, at en familie ellers følger det gennemsnitlige adfærdsmønster på tværs af øvrige karakteristika. Beskrivelsen vil derfor dække over en underliggende variation. Eksempelvis er der i gennemsnit større sandsynlighed for, at en parfamilie flytter i en ejerbolig frem for andre boligtyper, men betragtes alene parfamilier over 75 år, er sandsynligheden for, at der i tilfælde af flytning vælges en ejerbolig mindre, end hvad er tilfældet for den gennemsnitlige parfamilie.

Alderen for den typiske borger i Samsø Kommune ventes som i resten af landet at stige gennem fremskrivningen. Denne udvikling er central i forhold til såvel flyttheadfærd som boligpræferencer. Alderen er således med til at bestemme, om en familie vælger at flytte, om familien flytter til en ny kommune og hvilken boligtype familien vælger at flytte til. Den generelle flyttetilbøjelighed er typisk højst omkring 25-års alderen, men vil herefter monotont aftage indtil en mindre stigning indtræder omkring 80-års alderen. Sandsynligheden for at flytte til en ny kommune er generelt også faldende

¹⁶ Se kapitel 3.6 i Hansen og Markeprand (2015) for en uddybelse heraf.

med alderen. Alderens betydning for boligpræferencerne kommer i forhold til eksempelvis valg af boligtype til udtryk ved, at ejerboliger er relativt populære for yngre familier, mens offentlige udlejningsboliger fortrinsvist foretrækkes af familier i pensionsalderen. Derimod er private udlejningsboliger populære blandt både yngre og ældre familier¹⁷.

Befolkningens *etnicitet* eller *oprindelse* er også af betydning for boligvalget. Parfamilier, hvor begge voksne er ikke-vestlige indvandrere, er i højere grad bosat i almene boliger, men i mindre grad bosat i ejerboliger relativt til en familie, hvor begge voksne har dansk oprindelse. Det samme mønster tegner sig for enlige ikke-vestlige indvandrere relativt til enlige familier af dansk oprindelse¹⁸. Uagtet familieforhold vil forskydningen i den bosiddende befolknings sammensætning på oprindelse til fordel for en større andel af ikke-vestlige indvandrere, jf. Figur 2.12, altså styrke søgningen mod almene boliger. Enlige familier med vestlig baggrund og parfamilier, hvor begge voksne er vestlige indvandrere, bor i højere grad i private udlejningsboliger, men i mindre grad i ejerboliger relativt til familier, hvor de voksne har dansk oprindelse. Derimod har parfamilier, hvor den ene voksne er vestlig eller ikke-vestlig indvandrer og den anden er af dansk oprindelse, omtrent samme bopælsmønster hvad angår boligtype som en familie, hvor begge forældre er af dansk oprindelse.

Familiestrukturen ventes at forskydes i retning mod en større andel af enlige familier. Familiestrukturen nuancerer boligtypepræferencerne fordelt på alder ved, at eksempelvis ejerboliger er væsentligt mere populære for par end de er for enlige. Endvidere er andelsboliger eksempelvis betydeligt mere populære for unge enlige end de er for par, mens de omvendt er mere populære blandt par end enlige efter 50 års alderen. Hertil udviser enlige en større grad af mobilitet såvel inden for som på tværs af kommunegrænser, end tilfældet er for parfamilier¹⁹.

Uddannelsesniveaut ventes at ændre sig, så befolkningen generelt opnår et højere uddannelsesniveau. Det påvirker boligtypepræferencerne, fordi personer med højere uddannelse i større grad foretrækker en ejerbolig fremfor almene boliger og private udlejningsboliger end personer med en grundskoleuddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse. Isoleret set, ville en manglende stigning i uddannelsesniveaut i Samsø Kommune dermed betyde, at faldet i antallet af ejerboliger ville have været endnu større.

Udviklingen i befolkningens *arbejdsmarkedsstatus* ventes generelt at trække boligtypepræferencerne mod almene boliger og private udlejningsboliger. Det skyldes, at disse boligtyper er populære blandt familier uden tilknytning til arbejdsmarkedet, eksempelvis pensionister, hvis antal vokser betydeligt i både antal og andel i fremskrivningen²⁰. Den direkte effekt på boligstrukturen af befolkningens aldring dæmpes delvist af den gradvise forhøjelse af tilbagetrækningsalderen, der løfter erhvervsdeltagelsen for befolkningen i de tidligere efterløns- og folkepensionsaldrer, jf. Figur 4.3.

Ejerboliger og private udlejningsboliger udgør de mest udbredte boligtyper i Samsø Kommune. På tværs af samtlige karakteristika har 36 pct. af de historiske flytninger været målrettet ejerboliger, mens 33 pct. har været rettet mod private udlejningsboliger. I 20 pct. af tilfældene har en flytning

¹⁷ Se evt. Hansen og Markeprand (2015) afsnit 3.6.1

¹⁸ Samme konklusion finder man i Andersen (2015) om end, der anvendes et andet datasæt og definitionen af ikke-vestlige indvandrere adskiller sig i forhold til den anvendte i SMILE. I SMILE anvendes Danmarks Statistiks definitioner, hvor personer med oprindelse i EU-lande betragtes som vestlige indvandrere, mens Andersen (2015) også definerer personer med oprindelse i østeuropæiske EU-lande som ikke-vestlige indvandrere.

¹⁹ Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58, figur 3.33.

²⁰ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 63 f.

været målrettet en almen bolig²¹. I 2010 overgik der i data en række private udlejningsboliger til almene boliger. Det beskrevne søgemønster forskydes fremadrettet grundet den ændrede sammensætning af befolkningen på underliggende karakteristika. Fremadrettet forventes således en absolut stigning i efterspørgslen efter almene boliger samt private udlejningsboliger og i mindre udstrækning andelsboliger, mens søgningen mod ejerboliger og offentlige udlejningsboliger antalsmæssigt vil mindskes i forhold til udgangsåret, jf. Figur 5.1a. Udviklingen i efterspørgslen efter de enkelte boligtyper afstedkommer dermed, at der over tid ventes en forskydning i præferencestrukturen, idet ejerboliger bliver relativt mindre eftertragtede i forhold til private udlejningsboliger, almene boliger og til dels andelsboliger, jf. Figur 5.1b.

De direkte effekter på boligstrukturen af de enkelte forklarende variable, vil enten dæmpes eller forstærkes når samvariationen med de øvrige baggrundsvariable tages i betragtning. Som nævnt ovenfor varierer boligpræferencerne for par og enlige betydeligt over alder, men familiestrukturens betydning for boligpræferencerne ændres også, når den forventede stigning i levealderen indregnes. En del af søgningen mod private udlejningsboliger og almene boliger kan henføres til ældre, der fraflytter deres ejerboliger, hvilket isoleret set giver anledning til et fald i efterspørgslen efter denne boligtype. Faldet dæmpes dog af forventningen til en stigende restlevetid, hvilket indebærer, at parfamilier fremadrettet overgår til en status som enlige ved en stadigt højere alder. Dette vil betyde, at flyttebegivenheden udskydes, og dermed bidrage til, at det forholdsmæssige og absolutte fald i søgningen mod ejerboliger dæmpes²².

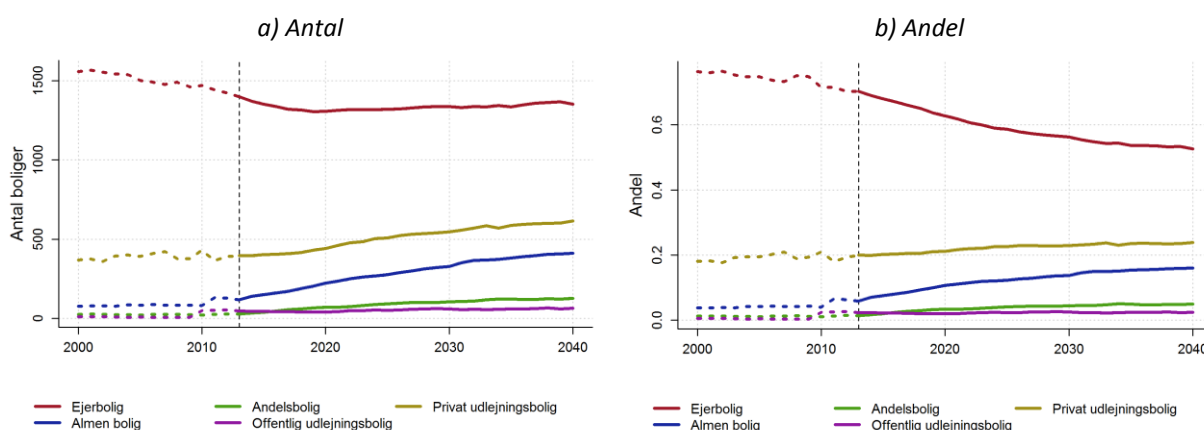
Et andet eksempel på interaktion mellem faktorer med betydning for boligefterspørgslens sammensætning på type kan findes i forholdet mellem uddannelsesniveau og arbejdsmarkedstilknytning. Idet uddannelsesniveaue og graden af tilknytning til arbejdsmarkedet er positivt korrelerede, vil ændringer i uddannelsesniveaue typisk kunne modvirke tendenser, der isoleret set dæmper erhvervstilknytningen, eksempelvis forskydninger i befolkningens aldersstruktur. Som nævnt ovenfor er uddannelsesniveaue generelt stigende og bidrager således til en højere erhvervsdeltagelse blandt personer i den arbejdsdygtige alder. Selvom andelen af yngre personer i kommunen falder, vil den typisk være bedre uddannet og tættere knyttet til arbejdsmarkedet, hvilket begge er faktorer, der øger efterspørgslen på ejerboliger i de yngre årgange. Det ændrer dog ikke ved det overordnede billede i Figur 5.1b, der viser, at der ventes en forskydning i præferencestrukturen for boligtyper, så ejerboliger bliver relativt mindre eftertragtede i forhold til private udlejningsboliger og almene boliger, men stigningen i uddannelsesniveaue vil altså dæmpe det fald som aldersforskydningen isoleret set giver anledning til.

²¹ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 145, Tabel A.9.8. Bemærk, at kvantificeringen alene gælder flytninger, der ikke er foranlediget af flytning hjemmefra, pardannelse eller parsplittelse. Denne type flytninger udgør i gennemsnit langt hovedparten af samtlige flyttebevægelser. Estimationen er baseret på flytninger i perioden 2000-2012, hvor der desuden er forudsat, at der flyttes til en anden boligtype end den nuværende. Estimaterne er dog ikke begrænsede til at omfatte flytninger til en ny kommune.

²² Bemærk, at udskydelsen af flyttebegivenheden for par til en stigende alder alene er motiveret af, at den stigende levealder fastholder familiens status som parfamilie i længere tid og dermed den relativt mindre sandsynlighed i forhold til enlige for at fraflytte en ejerbolig, der typisk er et parcelhus. Med stigende levealder formodes befolkningens sundhedstilstand for en given alder også at blive forbedret. Dette fænomen betegnes som sund aldring. Med rimelighed må dette formodes også at udskyde flytning mod mere ældrevenlige boliger, men effekten heraf indgår ikke i modellens adfærdsmønster. Søgningen mod ældrevenlige boliger i den nærværende fremskrivning kan dermed siges at være et overkantsskøn.

For udvalgte år er indholdet i Figur 5.1 sammenfattet i Tabel 9.4 i appendiks, hvor udviklingen i Samsø Kommune endvidere er sammenholdt med tendenserne i Landsdel Østjylland og på nationalt plan. Den geografiske sammenligning viser specielt, at ejerandelen i Samsø Kommune såvel i udgangsåret som i fremskrivningen er væsentligt højere end på landsplan, en forskel der også gør sig gældende relativt til forventningen til udviklingen i Landsdel Østjylland. Trods forskelle i niveauerne gengives det centrale skifte i præferencestrukturen i Samsø Kommune også kvalitativt i Landsdel Østjylland og i hele landet. Fortrængningen af ejerboliger og stigningen i andelen af private udlejningsboliger og almene boliger er dog markant mere udtalt i Samsø Kommune end i de øvrige områder, hvor specielt andelen af almene boliger er forholdsvis stabil over tid.

Figur 5.1. Udviklingen i antallet og andelen af boliger fordelt på boligtype

Anm.: I fremskrivningens startår korrigeres ved imputation for boliger med ukendt type, hvorfor der ikke forekommer boliger med ukendt type i fremskrivningen. For at få en konsistent udvikling over tid, er de historiske serier for de enkelte boligtyper skaleret til det imputerede udgangsniveau i 2013. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0

5.2 Boligart

Stigningen i den samlede boligefterspørgsel dækker over, at der fremadrettet ventes en mindre absolut efterspørgsel efter stuehuse, men en større søgning mod parcelhuse, etageboliger, rækkehuse og de mindre udbredte boligarter omfattet af kategorien "Øvrige", jf. Figur 5.2a. Ændringen i boligarterne er således hovedsageligt afledt af den indbyrdes relation mellem ejerboliger og privat udlejning og boligtyperne stue- og parcelhuse samt mellem almene boliger og privat udlejning samt etageboliger og rækkehuse

Trods et mindre fald i søgningen mod ejerboliger forventes en større efterspørgsel efter parcelhuse i fremskrivningen. Dette skal henføres til, at søgningen mod privat udlejning øges gennem fremskrivningen. Herudover understøttes søgningen også af den positive befolkningsvækst, det stigende uddannelsesniveau og den stigende erhvervsdeltagelse. Såfremt man flytter i en ejerbolig er der på landsplan sammenlagt godt 65 pct. sandsynlighed for, at der er tale om et parcelhus. I Samsø Kommune motiverer flytning til en ejerbolig i næsten 71 pct. af tilfældene, at der er tale om et parcelhus. Stuehuse foretrækkes i næsten 14 pct. af tilfældene, mens det samme blot gør sig gældende i halvt så stor udstrækning på landsplan. På landsplan er rækkehuse og etageboliger med

25 pct. sandsynlighed mål for søgning, hvis man flytter til en ejerbolig, mens det tilsvarende tal for Samsø Kommune er omkring 11 pct.

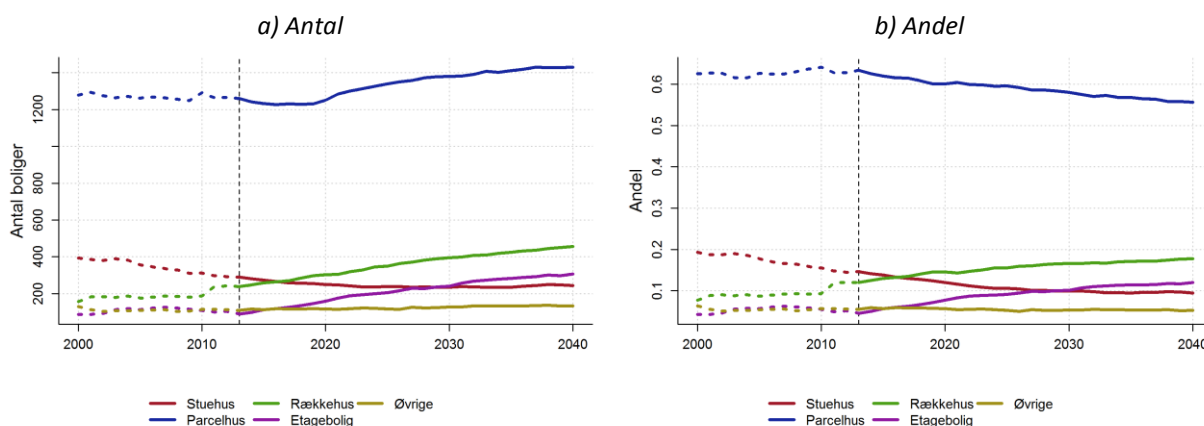
Flytning til en privat udlejningsbolig er i Samsø Kommune i omtrent en tredjedel af tilfældene målrettet parcelhuse. Søgningen mod etageboliger er af et tilsvarende omfang, mens resten retter sig mod rækkehuse (15 pct.) og stuehuse (8 pct.)²³. Til sammenligning er søgningen mod privat udlejning på landsplan i mere end 60 pct. af tilfældene målrettet en etagebolig og blot i 17 pct. af tilfældene et parcelhus.

I modsætning til i de fleste andre kommuner vil tilflytning til en almen bolig i Samsø Kommune primært rette sig mod rækkehuse (58 pct.) og kun sekundært (39 pct.) mod etageboliger. Søgning mod en almen bolig indebærer på landsplan, at der hyppigst flyttes i en etagebolig (71 pct.), mens et rækkehus er det næsthøypigste valg (24 pct.).

For enlige er etageboliger på landsplan den foretrukne boligart i de aldersgrupper, hvor flytninger er hyppige. Parcel- og rækkehuse følger umiddelbart efter. Efter tilbagetrækningsalderen dominerer søgningen efter etageboliger og rækkehuse tilbøjeligheden til at flytte i et parcelhus. Den markante stigning i antallet af ældre over 70 år fra 2013 til 2040, jf. Figur 2.2, vil således styrke søgningen mod rækkehuse og etageboliger. Det samme vil den stigende andel af enlige.

Som tilfældet er det for boligstrukturen fordelt på type, vil udviklingen i efterspørgslen efter boliger fordelt på art afstedkomme, at der over tid indtræder en gradvis forskydning i præferencestrukturen. Her til fordel for rækkehuse, etageboliger samt de mindre boligarter, jf. Figur 5.2b.

Figur 5.2. Udviklingen i antallet og andelen af boliger fordelt på boligart

Anm.: I fremskrivningens startår korrigeres ved imputation for boliger med ukendt art, hvorfor der ikke forekommer boliger med ukendt art i fremskrivningen. For at få en konsistent udvikling over tid, er de historiske serier for de enkelte boligtyper skaleret til det imputerede udgangsniveau i 2013. Kategorien "Øvrige" er en sammenlægning af kategorierne "Kollegium", "Anden helårsbeboelse", "Erhvervsbolig", "Døgninginstitution" og "Fritidshus". Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0

²³ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 66 ff.

Indholdet i Figur 5.2 er sammenfattet i Tabel 9.5 i appendiks, hvor udviklingen i Samsø Kommune endvidere sammenholdes med tendenserne i Landsdel Østjylland og på landsplan. Som tilfældet er det for boligtypen minder boligstrukturen i såvel udgangsåret som på sigt kvalitativt om udviklingen i de øvrige geografiske områder. Vurderet absolut er andelen af parcelhuse væsentlig højere end tilfældet er i landsdelen, mens andelen af etageboliger omvendt er betydeligt mindre. Dette mønster genfindes, når udviklingen i kommunen sammenholdes med forventningen til den nationale tendens. Det generelle billede er dog, at stue- og parcelhuse fortrænges til fordel for de øvrige boligarter.

5.3 Boligstørrelse

Fremadrettet forventes den større boligefterspørgsel at rette sig mod boliger i alle størrelser, men den største absolutte stigning kan ses mod boliger med et areal på 80-119 m². Betragtes boligstrukturen, forventes en forskydning til fordel for boliger under 120 m², hvor den væsentligste præferenceændring optræder i kategorierne 80-99 m², 100-119 m² og over 160 m², jf. Figur 5.3. Udviklingen i boligmassens foretrukne areal i Samsø Kommune er i Tabel 9.6 i appendiks sammenholdt med præferencerne for Østjylland og hele landet, der kvalitativt gengiver den lokale tendens.

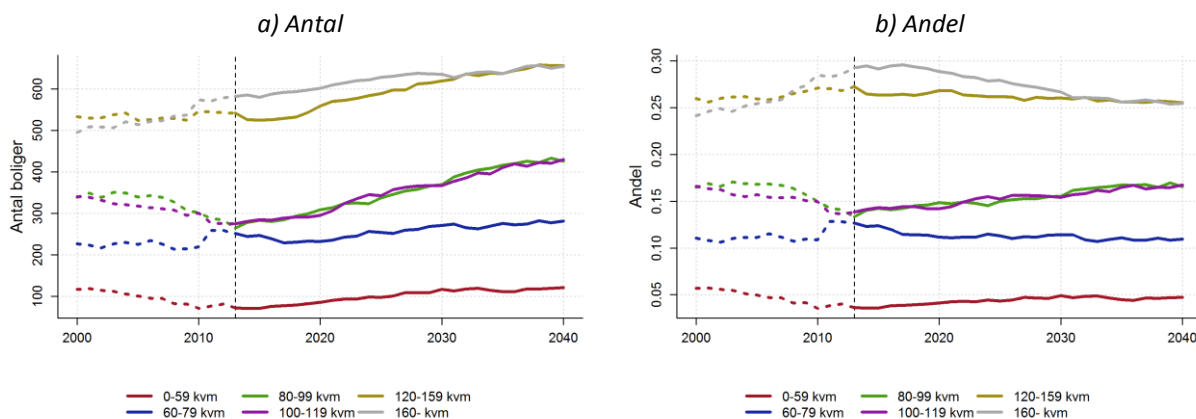
Den over tid relativt stigende søgning mod etageboliger og rækkehuse er forenelig med, at flytning til disse boligarter på landsplan typisk vil rette sig mod boliger med et areal på mellem 60 og 120 m². Flytning til et parcelhus indebærer hyppigst, at tilflytningsboligen er af en størrelse mellem 120 og 160 m², mens flytning til et stuehus oftest afstedkommer søgning mod en bolig større end 160 m². Tendenserne er gældende på såvel kommunalt som nationalt plan. Den aftagende relative efterspørgsel rettet mod de største boliger er dermed forenelig med den forventede udvikling i efterspørgslen efter specielt stuehuse, men den aftagende relative søgning mod boliger med et areal på 120-159 m² afspejler forventningen til søgningen mod parcelhuse²⁴. Den indbyrdes sammenhæng mellem boligkarakteristika har her afgørende betydning for udviklingen i præferencerne relateret til boligmassens areal. På landsplan gælder dog, at boliger på 80-99 m² uanset familiens alder er en af de foretrukne boligstørrelser ved flytning for såvel enlige som par. For par er søgningen mod denne boligstørrelse specielt udpræget for par over pensionsalderen. Omvendt er det for enlige udpræget mest populært at vælge en bolig på mellem 60 og 79 m², hvorfor den stigende andel af enlige medvirker til at styrke søgningen mod denne boligstørrelse i Samsø Kommune.

Som tidligere anført kan estimaterne for de lokale præferencer sagtens variere relativt til forholdene på landsplan. Eksempelvis kan de enliges præferencer på landsplan meget vel være præget af tendenserne i de større byer, hvor et større boligareal ikke er typisk for en enlig familie, selv om dette meget vel kan være tilfældet i Samsø Kommune. I storbykommuner er den gennemsnitlige boligstørrelse også typisk mindre grundet pladmæssige restriktioner og høje kvadratmeterpriser. Hvis der flyttes til Københavns Kommune vil sandsynligheden for, at der vælges en bolig af størrelsen 60-79 m², historisk estimeres til 28 pct., mens det samme kun vil gøre sig gældende i 14 pct. af tilfældene, hvis der flyttes til Samsø Kommune. Betinges der imidlertid på, at man forudgående er flyttet til en etagebolig er sandsynligheden for at flytte til den pågældende boligstørrelse godt 35 pct. i Samsø Kommune mod 7 pct. i København og 32 pct. på landsplan. En flytning til Samsø Kommune

²⁴ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 68 ff.

indebærer med en sandsynlighed mere end 62 pct., at der flyttes til en bolig større end 100 m², mens den tilsvarende sandsynlighed estimeres til 20 pct. ved flytning til Københavns Kommune²⁵.

Figur 5.3. Udviklingen i antallet og andelen af boliger fordelt på boligstørrelse

Anm.: I fremskrivningens startår korrigeres ved imputation for boliger med ukendt størrelse, hvorfor der ikke forekommer boliger med ukendt størrelse i fremskrivningen. For at få en konsistent udvikling over tid, er de historiske serier for de enkelte boligtyper skaleret til det imputerede udgangsniveau i 2013. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

5.4 Bystørrelse

I SMILE er kategorisering af boligen i henhold til bystørrelse et statisk begreb forstået på den måde, at bystørrelsen refererer til det indbyggerantal, der karakteriserede byen ved fremskrivningens start. Selv om indbyggerantallet i en kommune øges over tid, vil dette altså ikke give anledning til, at den samme bolig omklassificeres til en større bystørrelse. På samme vis kan der heller ikke over tid opstå bystørrelser, der ikke fandtes i en kommune i basisåret 2013. SMILE opdeler boligernes bymæssige størrelse i kategorierne "< 1.000", "1.000-9.999", "10.000-49.999", osv., men da der i Samsø Kommune ved fremskrivningens start ikke findes byer med flere end tusinde indbyggere, er dette karakteristiskum ikke relevant for boliger i Samsø Kommune.

²⁵ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 148, Tabel A.9.10. Bemærk, at kvantificeringen alene gælder flytninger, der ikke er foranlediget af flytning hjemmefra, pardannelse eller parsplittelse. Denne type flytninger udgør i gennemsnit langt hovedparten af samtlige flyttebevægelser.

6 Marginaleksperimenter

I det følgende præsenteres en serie af marginaleksperimenter, der primært har til formål at give illustrative eksempler på, hvorledes ændrede adfærdsmønstre selv på kort eller mellemlangt sigt kan dæmpe eller øge de negative økonomiske konsekvenser, som den grundlæggende strukturelle udvikling alt andet lige giver anledning til. Viden om den grundlæggende udviklings følsomhed over for ændringer i adfærdsstrukturen kan således betyde forbedrede muligheder for at imødekomme kommunens langsigtede servicebehov, herunder eksempelvis forbedrede vilkår for at tilvejebringe den finansiering, der er knyttet til børnepasning, ældrepleje og udbetaling af indkomstoverførsler. Ved at afdække adfærdskorrektionens konsekvenser for centrale størrelser som befolkningens alderssammensætning, familiestruktur og boligpræferencer, kan eksperimenterne desuden potentielt finde anvendelse som et redskab til brug for eksempelvis planlægning af udstykning af jord, omlægning af jord og opførelse eller nedrivning af bestemte boligtyper, der vil være eksponeret for ændret søgning, hvis antagelserne i marginaleksperimenterne opfyldes. Resultaterne af eksperimenterne er grundlæggende symmetriske. En modsatrettet ændring i adfærdsmønstret kan dermed, alt andet lige, forventes at give et nogenlunde tilsvarende resultat som oprindeligt, blot med omvendt fortegn. Eksperimenter, der i den her præsenterede form ikke giver anledning til en udvikling i erhvervsdeltagelsen, der styrker den kommunale budgetbalance, kan således tænkes som havende den omvendte effekt, hvis adfærden ændres i modsat retning.

Som anført i kapitel 1, skal modellens resultater fortolkes med varsomhed. Ud over, at resultaterne er behæftet med en modelteknisk usikkerhed, er udviklingen også udtryk for en videreførelse af de historiske strukturelle adfærdsmønstre. Modellens resultater repræsenterer dermed den udvikling, der forventes på sigt i fravær af vedvarende ændringer i befolkningens adfærdsstruktur. Resultaterne skal dermed tænkes som beskrivende en overordnet retning for udviklingen i kommunale forhold omkring hvilken, der med stor sandsynlighed vil forekomme betydelige udsving. En ændring i kommunens lokalplaner, en ændring i det økonomiske klima eller en ændring i udbuddet af finansielle produkter er eksempler på faktorer, der alle betyder, at udviklingen i kortere eller længere perioder afviger fra, hvad modellens resultater umiddelbart tilsiger. Hvis grundlæggende strukturer undergår en vedvarende ændring, vil dette typisk betyde, at kommunen på langt sigt udvikler sig i en markant anden retning, end hvad kan udledes af fremskrivningen. Eftersom udviklingen i Samsø Kommune er tæt knyttet til udviklingen i storbykommunerne, vil ændringer her også kunne få afgørende betydning for Samsø Kommune. Eksempelvis kan opretholdelse af en øget tilflytning til Samsø Kommune af højtuddannede vanskeliggøres, hvis forholdene uden for kommunen ændres væsentligt. Som grundforløbet har marginalbetragtningerne altså primært til formål at belyse konsekvenserne af udvalgte adfærdsændringer uden sideløbende ændringer i andre grundlæggende forhold.

For en bedre forståelse for eksperimenternes udformning præsenteres hovedidéen bag SMILE's opbygning kort. SMILE er bygget op omkring, at hver familie og person i modellen hvert år udsættes for en lang række begivenheder eller hændelser, som bestemmer, om familien flytter, får børn, familiens personer får et arbejde, boligkarakteristika for tilflytningsboligen i tilfælde af flytning mv. Til hver hændelse er estimeret en sandsynlighed for, at den pågældende hændelse indtræffer. Sandsynligheden varierer på tværs af baggrundskarakteristika for de enkelte personer, familien eller for den bolig, som familien er bosiddende i. Ofte vil sandsynlighederne både afhænge af familie- og boligkarakteristika. En teknisk udredning af estimationstilgangen anvendt til bestemmelse af de

såkaldte overgangssandsynligheder ligger uden for denne fremstillings rammer, men interesserede kan med fordel se kapitel 3 i Hansen & Markeprand (2015).

Hvorvidt en hændelser indtræffer bestemmes ved at trække et tilfældigt tal mellem 0 og 1 og sammenholde det med den estimerede sandsynlighed knyttet til hændelsen. Skal det eksempelvis besluttes, hvorvidt en familie flytter eller ej, trækkes således et tilfældigt tal mellem 0 og 1. Hvis tallet er mindre end den estimerede sandsynlighed for, at en familie med de pågældende karakteristika flytter, så indtræffer flytningen, mens familien bliver boende, hvis tallet er større end den estimerede sandsynlighed. Hvis det tilfældige tal, der trækkes, eksempelvis er 0,15 og den estimerede sandsynlighed for at flytte er 20 pct. (= 0,2), så flytter familien, mens den bliver boende, hvis tallet er større end 0,2.

Metaforisk svarer ovenstående til, at alle familier årligt trækker en seddel fra en tombola, der afgør, hvorvidt den flytter. Der trækkes enten en seddel med "Bliv boende" eller "Flyt". Antallet af sedler, hvor der står hhv. "Bliv boende" eller "Flyt" afhænger af de estimerede sandsynligheder. Hvis der eksempelvis er 20 pct. sandsynlighed for, at en familie med bestemte karakteristika flytter, kan man forestille sig en tombola med 20 sedler, der viser "Flyt" og 80 sedler, der viser "Bliv boende". Hvis der er få familier (som alle har 20 pct. sandsynlighed for at flytte), der trækker en seddel fra tombolaen, kan der være betydelig variation i hvor mange, der flytter. Hvis der derimod er mange, der trækker en seddel fra tombolaen (som alle har 20 pct. sandsynlighed for at flytte), vil der være meget tæt på 20 pct., der flytter. Jo flere familier en begivenhed berører, des større sikkerhed vil der være om resultatet af begivenheden. Dette fænomen kaldes "Store tals lov". Ideelt set bør man gentage et eksperiment et stort antal gange og lade resultatet være et gennemsnit af udfaldet af de enkelte eksperimenter. Afviklingstiden i SMILE tillader desværre ikke denne tilgang, hvorfor en gentagelse af et eksperiment ville føre til et andet resultat opgjort kvantitativt. Forskellen mellem resultaterne af gentagne afviklinger er et udtryk for modellens usikkerhed. Ambitionen med eksperimenterne er således ikke at afgøre om der i 2040 efterspørges 1.527 eller 1.586 flere boliger end i grundforløbet, for det berettiger modelrammen ikke til, at man kan udtale sig om, men man skulle gerne kunne konkludere, at den ændrede adfærd resulterer i en større boligsøgning i omegnen af 1.500 flere boliger. Der sigtes således mod, at det kvalitative udfald af eksperimentet er forholdsvist entydigt og at ændringen kan approksimeres kvantitativt. Er disse kriterier opfyldt anses resultatet for robust²⁶.

For at illustrere usikkerheden betragtes igen hændelsen, der indtræffer med 20 pct. sandsynlighed. Hvis vi betragter en population på 100 personer udsat for den givne risiko er det forventede antal personer der vil blive udtrukket være 20 personer. Foretages en række gentagne eksperimenter, kan antallet af personer, der udtrækkes være som følger: 23, 20, 23, 27, 24, 24, ... osv. De fleste vil være tæt på 20, men nogen vil også være langt fra eksempelvis 5 eller 39. Således vil 90 pct. af udfaldene ligge mellem 14 og 26 personer, mens den gennemsnitlige afvigelse, også kaldet standardafvigelsen, er på godt 4 personer. Man kan således med 90 pct. sandsynlighed sige, at antallet af personer, der udtrækkes vil være mellem 14 og 26 personer. Dette er en relativt stor usikkerhed idet, der her er tale om en procentuel forskel fra den 'korrekte' forventning på 30 pct. Denne usikkerhed kaldes også for Monte-Carlo usikkerhed. Øges populationen nu til 500 personer, da vil det forventede antal udtrukne personer være 100, men omkring 90 pct. af udfaldene ligger mellem 85 og 115 personer, altså en procentuel forskel på godt 15 pct. Dermed sker der altså en halvering af usikkerheden i dette

²⁶ For en generel vejledning til fortolkning af modellens resultater henvises til kapitel 2 i Hansen & Markeprand (2015).

eksempel ved at femdoble populationen. Forøges populationen til 2.000 personer reduceres usikkerheden til godt 7 pct. Generelt kan det ydermere tilføjes, at desto mindre sandsynligheden er for, at en hændelse udtrækkes, desto større er Monte-Carlo usikkerheden.

Som en følge af Monte-Carlo usikkerheden beskrevet ovenfor og det forhold, at befolkningen i Samsø Kommune har færre end 4.000 indbyggere, kan forskellige kørsler af SMILE give meget forskellige resultater. Derfor er alle kørsler i denne rapport dannet ved at finde gennemsnittet af fire forskellige kørsler.

Et eksperiment udformes ved at skalere en given sandsynlighed. Hvis sandsynligheden for at flytte skaleres ned med 50 pct., svarer det til, at vi erstatter 10 sedler i tombolaen med "Flyt" til fordel for 10 sedler med "Bliv boende", således fordelingen af sedler nu er 90/10 fremfor 80/20. Hvis eksperimentet berører få familier, kan tilfældigheder resultere i, at flere flytter i eksperimentet relativt til grundforløbet. Derfor er det som nævnt ovenfor vigtigt, at eksperimentet er stort nok til at give "robuste" resultater.

I SMILE er der overordnet to måder at gøre et eksperiment mere robust på. For det første kan et eksperiment gøres mere robust ved at udvide størrelsen af den risikogruppe, som eksperimentet berører. Det kan eksempelvis være ved at udvide aldersgruppen, som skal have reduceret sandsynligheden for at flytte fra 18-20 år til 15-30 år. For det andet kan udfaldet af eksperimentet gøres mere robust ved at skalere sandsynlighederne med mere end det, der ville være nødvendigt, hvis den risikogruppe, eksperimentet berører, er stor nok. Hvis eksperimentet berører en lille gruppe (unge fra 18-20 år), og der ønskes et robust resultat af ændret adfærd (sandsynlighed for at flytte), kan resultatet gøres mere robust ved at skalere sandsynlighederne kraftigere (nedskalér sandsynligheden med 75 pct. i stedet for 50 pct.). Det sikrer, at en større del af gruppen ændrer adfærd relativt til grundforløbet, så effekterne af eksperimentet fremstår tydeligere.

For hvert af de tre marginaleksperimenter præsenteres resultaterne som afvigelser relativt til grundforløbet. Modellens stokastiske struktur betyder dog, at et eksperiment, der sigter mod enten en bestemt stigning eller et fald i en given størrelse ikke nødvendigvis vil resultere i et forløb, hvor dette er kvalitativt eller kvantitativt opfyldt for samtlige fremskrivningsår. Adfærd i eksperimenterne er derfor fastlagt således, at den gennemsnitlige årlige ændring relativt til grundforløbet i perioden 2020 til 2040 svarer til det ønskede. Modellens stokastik nødvendiggør altså, at ændringen vurderes på baggrund af en længere årrække efter indfasningen er fuldført. Samtlige eksperimenter er indfaset fra 2016 til 2020, hvorefter ændringen fastholdes i den resterende del af fremskrivningen. Relativt til grundforløbet vurderes marginaleksperimenterne med hensyn til effekten på befolkningens overordnede aldersfordeling, familiestrukturen, befolkningens uddannelsesniveau samt tilknytning til arbejdsmarkedet. Endvidere betragtes ændringen i boligefterspørgslen nuanceret på de fire centrale boligkarakteristika. Ændringerne præsenteres som absolutte ændringer relativt til grundforløbet, men eventuelle konsekvenser vedrørende den langsigtede sammensætning af befolkningen og boligefterspørgslen på underliggende karakteristika belyses også. For de eksperimenter, hvor der kun er begrænsede afledte effekter på befolkning, familiestruktur, socioøkonomi og boligstruktur udelades sammenligningen med grundforløbet.

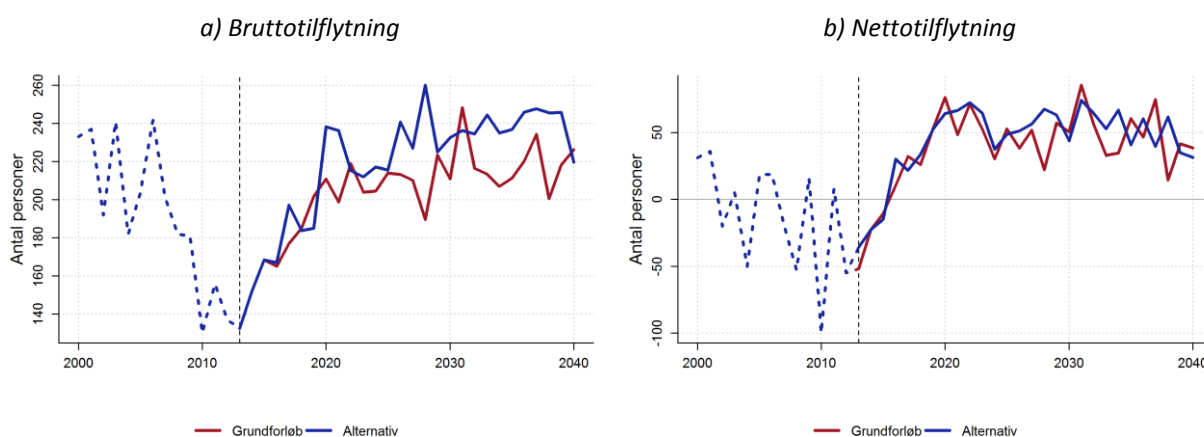
6.1 Øget tilflytning fra storbykommunerne

I dette eksperiment øges sandsynligheden for, at personer fra storbykommunerne København, Aarhus, Aalborg, Odense og Esbjerg Kommune flytter til Samsø Kommune. Opjusteringen af tilflytningssandsynligheden fra de pågældende kommuner indføres gradvist i årene 2016 til 2020, hvorefter det ændrede adfærdsmønster fastholdes i resten af fremskrivningsperioden til 2040. Det ventes, at den samlede sum af tilflyttere opgjort over hele fremskrivningsperioden er større end i grundforløbet, mens det grundet modellens stokastik ikke nødvendigvis er givet, at tilflytningen i hvert enkelt fremskrivningsår er større end grundforløbet tilsiger.

Sandsynligheden for at flytte til Samsø Kommune fra storbykommunerne opjusteres på bekostning af en forholdsmæssig nedjustering af sandsynligheden for at flytte til øvrige kommuner fra hver af storbykommunerne. Tilflytningen øges forholdsmæssigt på tværs af underliggende karakteristika som køn, alder, familietype, uddannelsesnivea, arbejdsmarkedstilknøytning og karakteristika for fraflytningsboligen. Således svarer karakteristika for de nye tilflyttere til dem, der kendetegnede tilflytningen fra de pågældende kommuner historisk.

Storbykommunerne tegner sig historisk for godt 28 pct. af den samlede tilflytning til Samsø Kommune, mens de i grundforløbet repræsenterer ca. 30 pct. af ophavet af tilflytningen i fremskrivningsårene. Som resultat af de ændrede flyttesandsynligheder stiger antallet af tilflyttere fra storbykommunerne i gennemsnit med ca. 20 pct. årligt relativt til grundforløbet opgjort over perioden 2020 til 2040. Storbykommunerne er således ophav til omkring 34 pct. af den samlede tilflytning i alternativforløbet. Figur 6.1 viser brutto- og nettotilflytningen i grundforløbet og alternativet, hvoraf det fremgår, at bruttotilflytningen og nettotilflytningen som ventet gennemsnitligt er højere i eksperimentet.

Figur 6.1. Brutto- og nettotilflytning i grundforløb og alternativ

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

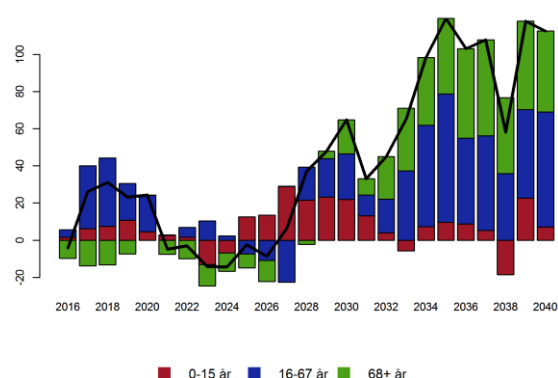
I grundforløbet flytter der i gennemsnit næsten 90 personer til Samsø Kommune hvert år fra storbykommunerne, når udviklingen fra og med år 2013 til 2040 betragtes. I eksperimentet er det gennemsnitlige årlige tilflytningsomfang øget med omtrent 10 personer i fremskrivningsperioden. I år 2040 har den vedvarende ændring i flytteomfanget givet anledning til en opjustering af den samlede befolkning bosiddende i Samsø Kommune på omkring 100 personer relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.2a. Fordelt på alder er der fortrinsvist tale om en stigning i antallet af

personer i alderen 16-67 år, hvor befolkningen er øget med ca. 50 personer relativt til grundforløbet. Ændringen i antallet af personer under 16 år er på sigt akkurat positiv, mens befolkningen i den ældste aldersgruppe i 2040 stiger med godt 40 personer relativt til grundforløbet.

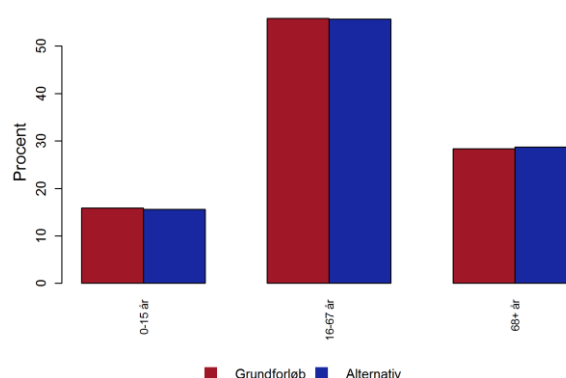
På lang sigt er befolkningen i Samsø Kommune således steget med omkring 2 pct. relativt til grundforløbet. Den øgede tilflytning fra storbykommunerne giver ikke anledning til en nævneværdig forskydning i befolkningens overordnede aldersfordeling i Samsø Kommune, jf. Figur 6.2b.

Figur 6.2. Ændring i befolkningens aldersstruktur

a) Ændring i befolkningen fordelt på alder, antal personer

b) Befolkningens overordnede aldersfordeling, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

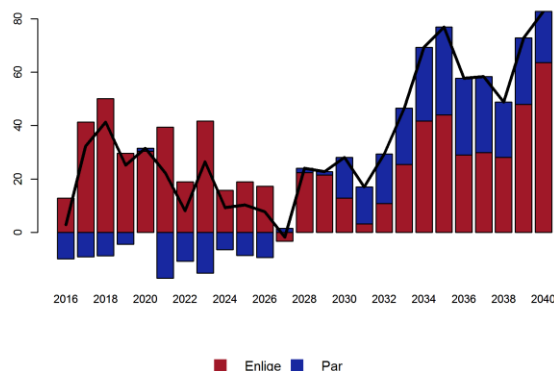
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Den øgede tilflytning fra storbykommunerne giver ud over stigningen i befolkningen også naturligt anledning til et større antal familier, der på sigt er bosiddende i Samsø Kommune. Frem mod 2040 øges det samlede antal familier med omkring 70 relativt til grundforløbet i 2040, jf. Figur 6.3a. På landsplan er enlige familier kendetegnet ved en større grad af mobilitet relativt til parfamilier²⁷, hvorfor ændringen i antallet af enlige familier relativt til grundforløbet typisk dominerer ændringen i par. Fordelingen finder desuden sin forklaring i familiestrukturen i storbykommunerne, der vil karakterisere den risikogruppe, som adfærdsændringen målrettes. I første omgang vil stigningen i antallet af familier ske næsten udelukkende i form af enlige familier, men på sigt tegner enlige familier sig for omtrent halvdelen af forøgelsen i antallet af familier relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.3a, vurderet på sammensætningen af tilvæksten fra 2036-2040. Dette skal bl.a. tilskrives løbende pardannelse. Familiestrukturen vil dog ikke ændre sig nævneværdigt på sigt relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.3b, selvom sammensætningen af tilflytningen fra storbykommunerne på karakteristika ikke er repræsentativ for den samlede tilflytning fra alle kommuner.

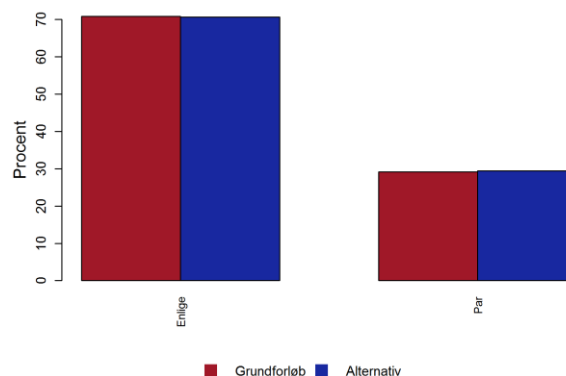
²⁷ Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58, figur 3.33.

Figur 6.3. Ændring i befolkningens familiestruktur

a) Ændring i antal familier

b) Familiestrukturen, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

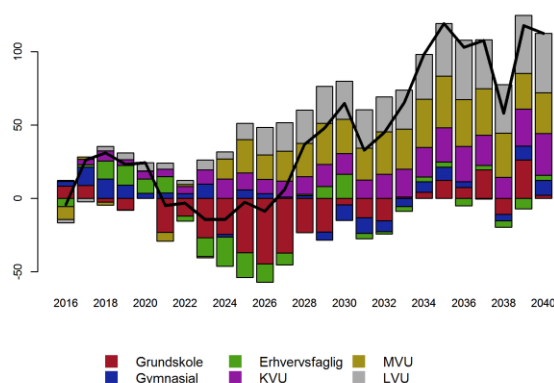

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

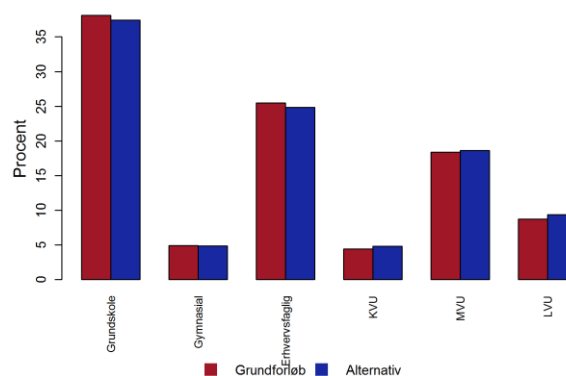
Sammenholdt med den langsigtede fordeling af befolkningen på højst fuldførte uddannelse bosiddende i kommunen, vil en relativt større andel af tilflytterne have opnået en videregående uddannelse. Til gengæld vil færre have en grundskoleuddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse som højst fuldførte. Ændringen i befolkningen afgrænses stort set til de videregående uddannelser, jf. Figur 6.4a. Ændringen i tilflytningens uddannelsessammensætning afspejler, at uddannelsesniveaet i storbykommunerne generelt er højere end det, der karakteriserer den generelle tilflytning i grundforløbet. Specielt skal dette tilskrives, at en større del af tilflytningen nu kommer fra de store uddannelsesbyer.

Figur 6.4. Ændring i befolkningens uddannelsesniveau

a) Ændring i uddannelseskategorier, antal personer

b) Fordeling på højest fuldførte uddannelse, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Anm.: Alle aldersgrupper. Kategorien grundskole omfatter også her personer med ukendt uddannelsesniveau. Dvs. indvandrere og børn, der er i gang med en grundskoleuddannelse.

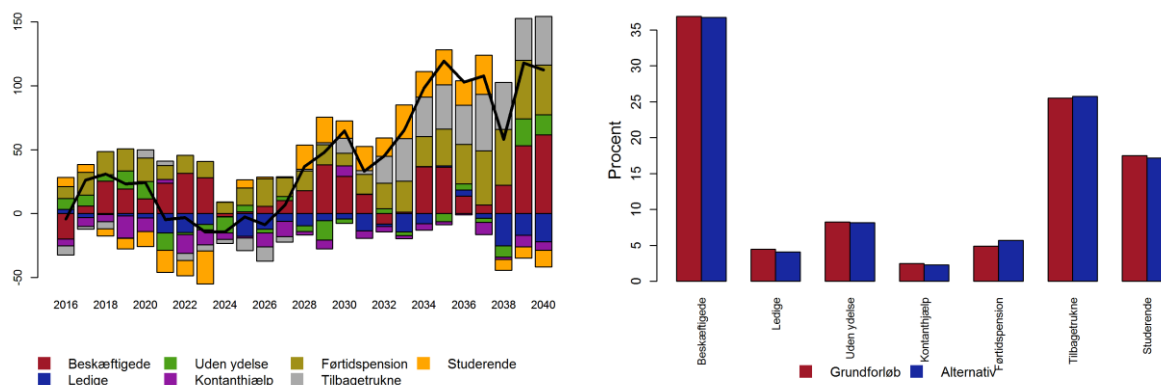
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Ændringen i tilflytningens uddannelsessammensætning afspejler sig i den i kommunen bosiddende befolknings fordeling på højst fuldførte uddannelse, som udviser en forskydning i retning mod færre med en grundskole- eller erhvervsfaglig uddannelse på bekostning af flere med en videregående uddannelse, jf. Figur 6.4b. Sammenfattet ved uddannelsesindekset ventes den større tilflytning fra storbykommunerne at give anledning til et mindre løft i uddannelsesniveaet i kommunen på sigt.

Betragtes ændringen i befolkningen fordelt på arbejdsmarkedstilknytning kan næsten 25 pct. af den langsigtede befolkningstilvækst henføres til personer i beskæftigelse, mens den resterende del primært vil udgøres af førtidspensionister (34 pct.) og folkepensionister (30 pct.), jf. Figur 6.5a. I grundforløbet ventes ca. 35 pct. af befolkningen i kommunen på sigt at være i beskæftigelse, mens andelen af studerende og tilbagetrukne i gennemsnit ventes at udgøre henholdsvis 14 pct. og 32 pct. af den samlede befolkning i perioden 2036-2040, jf. Figur 6.5b. At tilflytningen giver anledning til en befolkningstilvækst, der fra et socioøkonomisk perspektiv afviger fra den i kommunen bosiddende befolkning, betyder en mindre forskydning i befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet i retning mod flere førtidspensionister og tilbagetrukne på bekostning af studerende, jf. Figur 6.5b. Tilflytningen giver anledning til en uændret erhvervsfrekvens for de 16-67-årige relativt til grundforløbet på lang sigt.

Figur 6.5. Ændring i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning

a) Ændring i arbejdsmarkedskategorier, antal personer b) Tilknytning til arbejdsmarkedet, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Anm.: Alle aldersgrupper.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

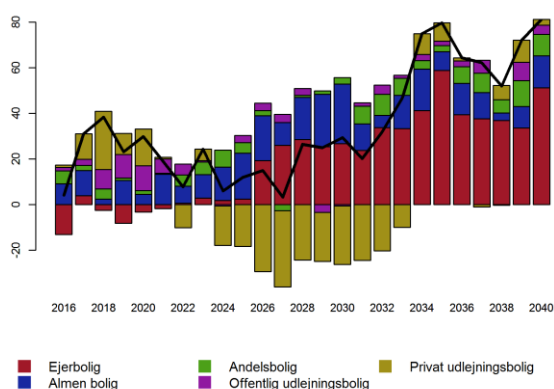
Efterspørgslen efter boliger ventes at være stigende som resultat af det større antal tilflyttere fra storbykommunerne. Således ventes efterspørgslen at nå op på omkring 80 boliger yderligere i 2040 sammenholdt med grundforløbet. På lang sigt giver den øgede tilflytning til Samsø Kommune sig hovedsageligt udslag i en større søgning mod ejerboliger, jf. Figur 6.6a.

Som omtalt i beskrivelsen af grundforløbet afhænger efterspørgslen fordelt på boligtype af en række underliggende karakteristika som eksempelvis familiens uddannelsesniveau, de voksnes gennemsnitlige alder, om familien består af enlige eller par og familiens arbejdsmarkedstilknytning. Ejerboliger er særligt populære blandt familier, hvor en eller flere af de voksne i familien er en del af

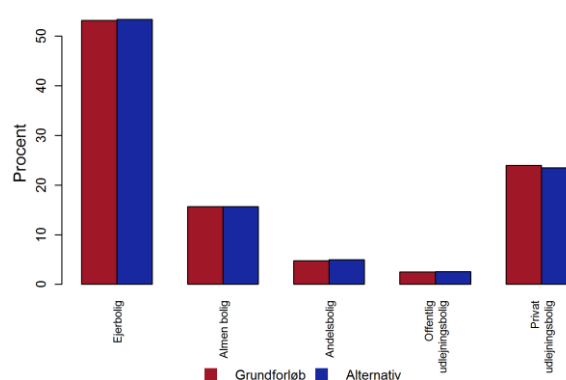
arbejdsstyrken og har et relativt højt uddannelsesniveau²⁸. En betydelig del af efterspørgslen efter ejerboliger kan derfor henføres til, at en vis del af de tilflyttende er tilknyttet arbejdsmarkedet og har en videregående uddannelse. Samtidig trækker det efterspørgslen på ejerboliger op, at størstedelen af de tilflyttende er under 67 år og dermed relativt tilbøjelige til at vælge en ejerbolig. For almene boliger ses kun mindre og ikke-monoton variation relativt til grundforløbet. Almene boliger er særligt populære blandt familier, hvor alle er udenfor arbejdsstyrken og er givetvist genstand for øget søgning blandt de tilflyttere, der er førtidspensionister eller tilbagetrukne. Uagtet familietype, uddannelsesbaggrund og tilhørsforhold til arbejdsmarkedet er de boligtyper, der er genstand for større søgning de overvejende mest populære valg ved flytning forud for tilbagetrækningsalderen. I Figur 6.6b sammenholdes de gennemsnitlige relative andele af boliger fordelt på type mellem grundforløbet og eksperimentet i perioden 2036 til 2040. Eksperimentet giver ikke anledning til nævneværdige forskydninger i boligefterspørgslen sammensætning på type relativt til grundforløbet.

Figur 6.6. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligtype

a) Ændring i boligtyper, antal boliger

b) Boliger fordelt på type, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

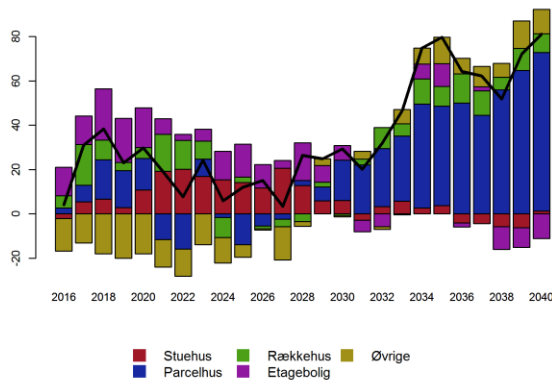
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Eksperimentet peger relativt entydigt på, at en større tilflytning fra storbykommunerne vil resultere i en større boligefterspørgsel, som fordelt på boligart ventes at være rettet mod specielt parcelhuse samt i mindre udstrækning rækkehuse og fritidshuse (inkluderet i kategorien "Øvrige"), jf. Figur 6.7a. Den stigende efterspørgsel efter parcelhuse er afledt af den øgede søgning mod ejerboliger, hvilket blot i mindre grad giver anledning til større søgning mod rækkehuse og fritidshuse. Den øgede søgning mod rækkehuse er hovedsageligt knyttet til den større søgning mod almene boliger, der som tidligere nævnt i stor udstrækning vil være foreneligt med et rækkehus i kommune. Eksperimentet giver på sigt anledning til marginal forskydning i boligstrukturen til fordel for parcelhuse, jf. Figur 6.7b.

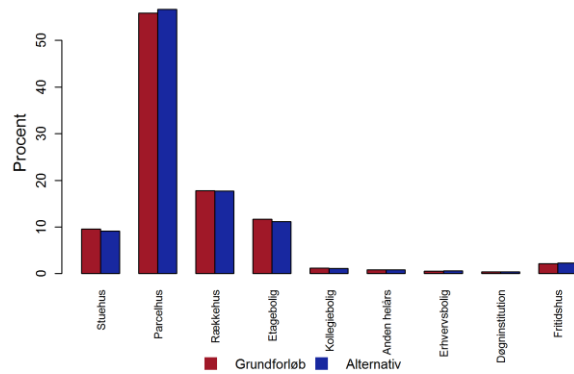
²⁸ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 63 f.

Figur 6.7. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligart

a) Ændring i boligarter, antal boliger

b) Boliger fordelt på art, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

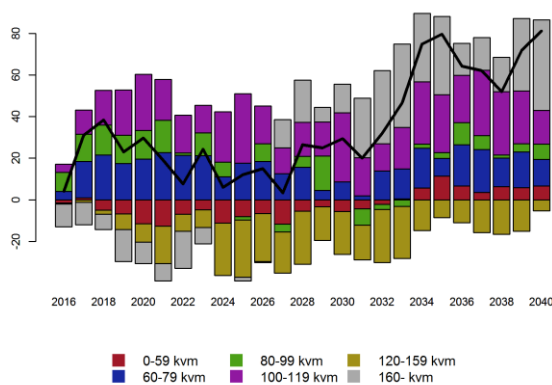

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

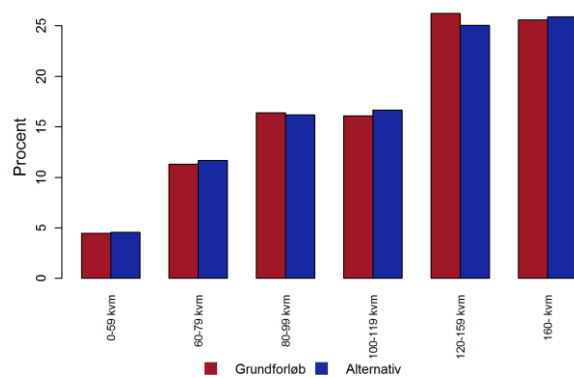
Overordnet vil den øgede bolig efterspørgsel relativt til grundforløbet i stort set samme udstrækning rette sig mod flere forskellige typer af boligstørrelser, således vil der både være flere boliger af de mindre størrelser 60-79 m², de mellemstore 100-119 m² og de store i form af boliger større end 160 m², jf. Figur 6.8a. Ændringen er for de større boligens vedkommende konsistent med den øgede søgning mod parcelhuse, mens ændringer i de øvrige størrelser delvist kan henføres til rækkehuse. Efterspørgslen øges ligeledes på boliger af størrelsen 0-59 m², hvilket forklares af den større søgning mod fritidshuse. Den langsigtede struktur af boligmassen forskydes en anelse i retning af en større forholdsmæssig søgning mod boliger på 60-79 m², 100-119 m² og 160+ m², jf. Figur 6.8b. Det relativt kraftige fald i antallet af boliger i størrelsen 120-159 m² må tilskrives en model usikkerhed som tidligere beskrevet, idet der ikke umiddelbart kan tilskrives en direkte effekt fra den øgede tilflytning fra storbykommunerne.

Figur 6.8. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligstørrelse

a) Ændring i boligstørrelser, antal boliger

b) Boliger fordelt på størrelse, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Ændringerne i samtlige boligkarakteristika relativt til grundforløbet er for udvalgte år sammenfattet i Tabel 9.8 i appendiks.

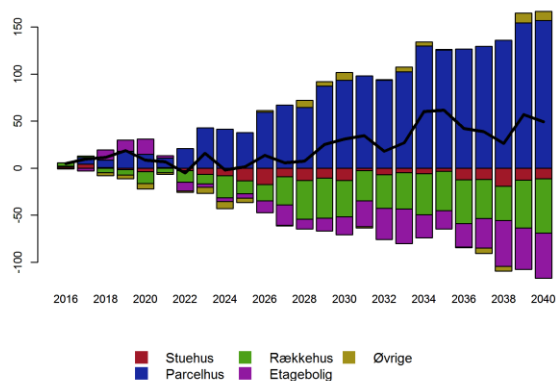
6.2 Mindre fraflytning af ældre fra parcelhuse

Dette eksperiment simulerer effekten af, at ældre i kommunen i højere grad bliver boende i deres parcelhuse, hvilket kan følge af, at de kan have svært ved at afsætte deres hus, eller kan blive boende længere tid, fordi deres helbred er bedre, end det er tilfældet for foregående generationer. På baggrund af den historiske flyttheadfærd ventes det i fremskrivningen, at ældre vil fraflytte deres parcelhus til fordel for primært etageboliger eller rækkehuse. Ældre, der bor i parcelhuse, går fra at udgøre næsten 65 pct. af alle familier, hvor de voksnes gennemsnitsalder er 55 år, til at falde til godt 57 pct., når de voksnes gennemsnitsalder er 90 år og yderligere til 51 pct. for de 95-årige. Bl.a. på grund af, at gruppen af ældre over 80 år ventes at øges fra knap 8 pct. af den samlede befolkning i 2013 til knap 14 pct. i 2040, vil den samlede efterspørgsel efter parcelhuse frem mod 2040 falde fra at udgøre omtrent 66 pct. til ca. 55 pct. i grundforløbet. Omvendt vil antallet af etageboliger og rækkehuse stige fra at udgøre 16 pct. til at udgøre næsten 30 pct. i samme periode.

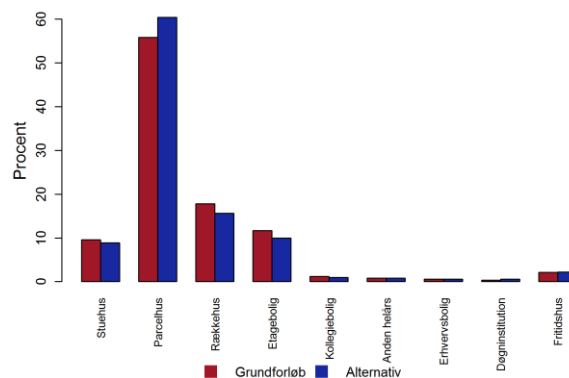
I dette eksperiment reduceres sandsynligheden for at fraflytte sit parcelhus for husholdninger med en alder over 66 år. Stødet implementeres, så flyttheadfærden for ældre husholdninger gradvist skaleres ned over perioden i 2016-2020 og derefter holdes konstant. Indirekte vil en reduktion af fraflytningshyppigheden også betyde at færre husholdninger fraflytter kommunen. Denne indirekte effekt betyder, at godt 30 færre personer i gennemsnit årligt fraflytter Samsø Kommune hvilket giver et løft i antallet af husholdninger bosiddende i Samsø Kommune i 2040 på omkring 40 frem mod 2040. Dette tyder på, at en betydelig del af fraflytningen af ældre i parcelhus fra Samsø Kommune, er rettet mod boliger uden for kommunen.

Figur 6.9. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligart

a) Ændring i boligarter, antal boliger

b) Boliger fordelt på art, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

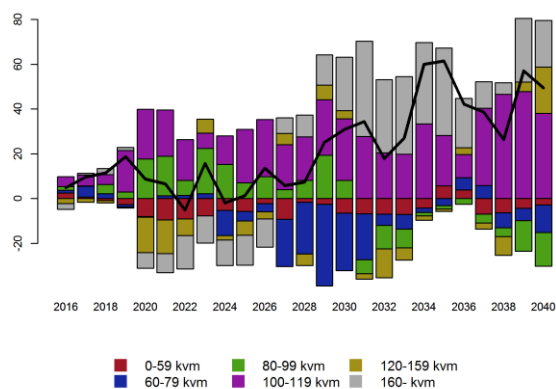
Når de ældre ikke længere fraflytter deres parcelhus i samme omfang som tidligere, vil efterspørgslen efter parcelhuse stige med ca. 140 boliger frem mod 2040, jf. Figur 6.9. De færre ældre, der fraflytter deres parcelhuse, vil betyde, at færre flytter i etageboliger og rækkehuse. Den lavere efterspørgsel efter etageboliger udgør 28 pct. af de 140 ældre husstande, som ellers ville være

flyttet fra deres parcelhus, mens 33 pct. udgøres af husstande, der flytter i rækkehuse. Den resterende andel, ville i grundforløbet være flyttet ud af kommunen.

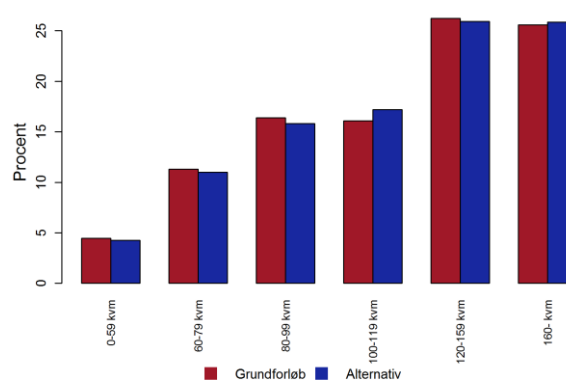
Den vigende efterspørgsel efter rækkehuse og etageboliger samt den større efterspørgsel efter parcelhuse vil alle trække i retning af en relativt større efterspørgsel efter boliger med et større boligareal på bekostning af mindre boliger i forhold til grundforløbet, jf. Figur 6.10. Andelen af boliger over 100 m² vil således stige, mens især andelen af boliger under 100 m² ventes at aftage, når der er et mindre antal ældre, der fraflytter deres parcelhuse. Dette viser omvendt, at den demografiske effekt på boligefterspørgslen af aldringen typisk vil resultere i en efterspørgsel efter flere lejligheder med et mindre boligareal.

Figur 6.10. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligstørrelse

a) Ændring i boligstørrelse, antal boliger

b) Boliger fordelt på størrelse, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

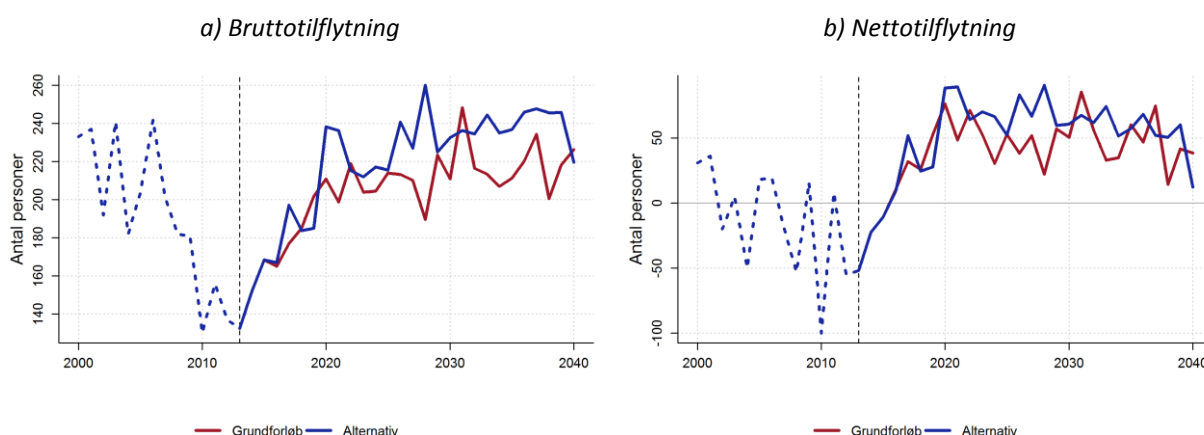
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Ændringerne i samtlige boligkarakteristika relativt til grundforløbet er for udvalgte år sammenfattet i Tabel 9.9 i appendiks.

6.3 Øget tilflytning af familier med et højt uddannelsesniveau

I dette eksperiment øges tilflytningen af højt uddannede til Samsø Kommune på en sådan måde, at det samlede årlige flytteomfang stiger med godt 20 pct. relativt til grundforløbet. Ændringen indføres gradvist frem mod år 2020, hvorefter det nye adfærdsmønster fastholdes i den resterende del af fremskrivningen. Konkret øges tilflytningen af højtuddannede ved at opjustere sandsynligheden for, at en familie fra en anden kommune, hvor mindst et voksent medlem har en videregående uddannelse, flytter til Samsø Kommune. Samtidig skaleres sandsynligheden for, at den fraflyttende familie vælger en anden kommune end Samsø forholdsvis ned. Tilflytningen øges forholdsvis på tværs af underliggende karakteristika som køn, alder, familietype, arbejdsmarkedstilknytning, fraflytningskommune og karakteristika for fraflytningsboligen. Således svarer karakteristika for de nye tilflyttere til dem, der kendetegnede tilflytningen for personer med en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse i grundforløbet. Figur 6.11 illustrerer brutto- og nettotilflytningen i grundforløbet og eksperimentet og niveauerne er som ventet gennemsnitligt højere i alternativscenariet.

Figur 6.11. Brutto- og nettotilflytning i grundforløb og alternativ

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

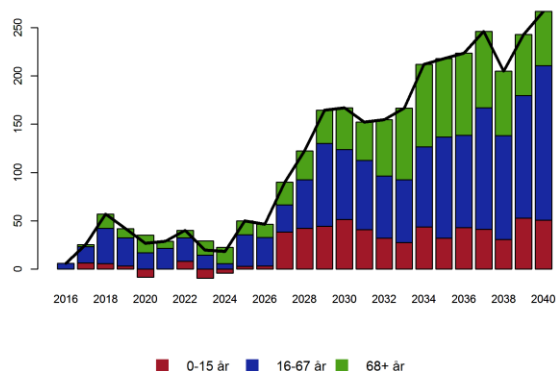
Baseret på udviklingen fra 2016 og frem flytter der årligt gennemsnitligt ca. 200 personer til Samsø Kommune i grundforløbet, hvoraf ca. 30 pct. eller omkring 60 personer har en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse. I alternativforløbet er det gennemsnitlige årlige tilflytningsomfang af personer med en videregående uddannelse øget med godt 10 personer, hvilket giver anledning til en gennemsnitlig årlig stigning i det samlede antal flytninger på omkring 15 personer, hvor den yderligere stigning skal henføres til, at en del af de højtuddannede tilflyttere danner par med en person, der ikke har en videregående uddannelse. Hertil kommer, at en del af tilflytterne enten har eller får børn i løbet af fremskrivningen.

I år 2040 har den vedvarende ændring i flytteomfanget givet anledning til en opjustering af den samlede befolkning bosiddende i Samsø Kommune på omkring 230 personer, jf. Figur 6.12a. Fordelt på alder er der fortrinsvist tale om en stigning i antallet af personer i alderen 16-67 år, hvor befolkningen er øget med omkring 120 personer relativt til grundforløbet. Den primære del af ændringen i denne aldersgruppe skal tilskrives tilflytning af personer i alderen 35-50 år, hvor flyttetilbøjeligheden er stor og hvor andelen af befolkningen med de relevante uddannelseskvalifikationer er relativt høj. Antallet af personer under 16 år øges frem mod 2040 med ca. 40 personer relativt til grundforløbet, mens ændringen i de ældste aldersgrupper afslutningsvist når et niveau, der er omkring 70 personer højere end i grundforløbet. Selvom den ældste aldersgruppe udgør en relativt stor andel af den samlede befolkning uden for Samsø Kommune, vil en relativt lille andel have en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse. Således ses stigningen i den ældste befolkningsgruppe også først at forekomme mere end 10 år efter justeringen i tilflytningen påbegyndes og er dermed i større udstrækning udtryk for, at mertilflytningen efter den pågældende periode begynder at indtræde i den ældste aldersklasse fremfor, at tilflytningen af højtuddannede personer i den ældste aldersklasse øges. Herudover dæmpes tilflytningen af ældre yderligere, eftersom denne aldersgruppe typisk har en lav tilbøjelighed til både at flytte og til at skifte kommune i tilfælde af flytning²⁹. På sigt vil den øgede tilflytning af personer med en videregående uddannelse ikke betyde, at alderssammensætningen i kommunen forskydes nævneværdigt, jf. Figur 6.12b.

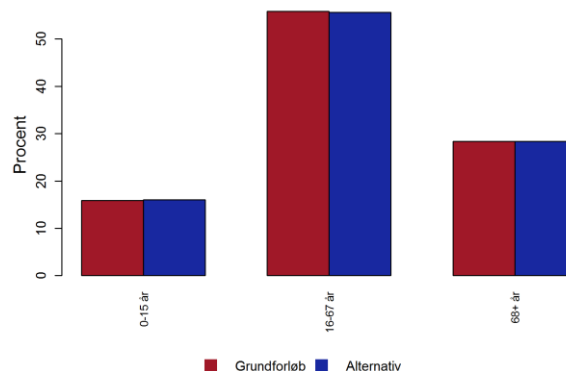
²⁹ Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58.

Figur 6.12. Ændring i befolkningens aldersstruktur

a) Ændring i befolkningen fordelt på alder, antal personer

b) Befolkningens overordnede aldersfordeling, gns. år 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

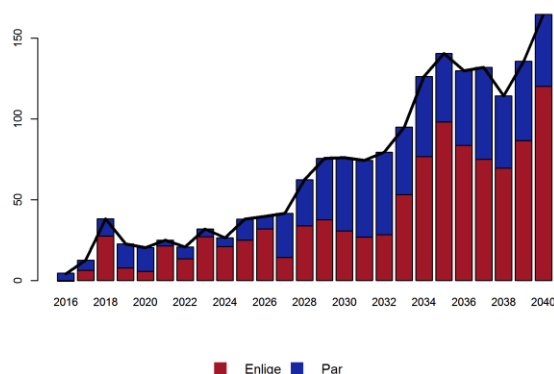
Den større tilflytning af højtuddannede giver ikke blot anledning til en stigning i befolkningen, men også i det samlede antal familier, der på sigt er bosiddende i Samsø Kommune. Frem mod 2040 er det samlede antal familier øget med næsten 140 relativt til grundforløbet, hvor omkring godt 64 pct. udgøres af enlige familier, jf. Figur 6.13a. I udgangspunktet udviser enlige familier i gennemsnit en større grad af tværkommunal mobilitet relativt til parfamilier, men denne forskel mindskes dog i nogen udstrækning, når der alene ses på flytninger af familier kendetegnet af et videregående uddannelsesniveau. Specielt vil parfamilier med en lang videregående uddannelse i gennemsnit være mere mobile på tværs af kommunegrænser end enlige med samme uddannelsesniveau³⁰. I grundforløbet er den samlede tilflytning til Samsø Kommune domineret af enlige. Tilflytningen af enlige familier udgør i gennemsnit omkring 52 pct. af den samlede tilflytning, hvilket således er i overensstemmelse med det mere generelle billede på landsplan, at enlige udviser en større grad af mobilitet på tværs af kommunegrænser³¹. Ses alene på tilflytningen med et videregående uddannelsesniveau, udgør den årlige tilflytning af enlige fra andre kommuner 60 pct. af den samlede tilflytning af familier. At den generelle adfærd vedrørende effekten af uddannelse her ikke har det "rigtige" fortegn, skyldes at effekten domineres af, at fraflytningskommunerne i vidt omfang er storbykommunerne og dermed præget af et stigende antal enlige husholdninger med et højt uddannelsesniveau. Selv om sammensætningen af tilflytningen på karakteristika ikke er helt repræsentativ for den samlede tilflytning til Samsø Kommune, vil familiestrukturen for den bosiddende befolkning ikke forskydes i nævneværdig grad, jf. Figur 6.13b.

³⁰ Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58, figur 3.33 og figur 3.34.

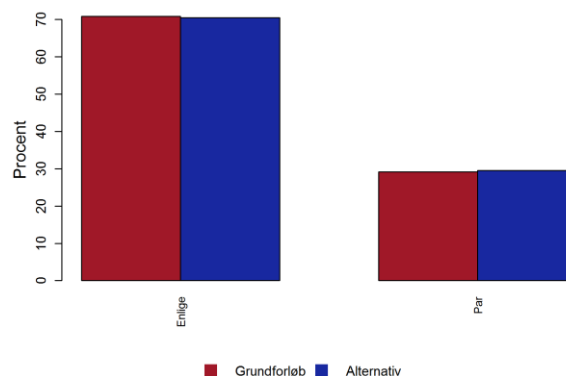
³¹ Vurderingen er baseret på familier, der i grundforløbet flytter til Samsø fra landets øvrige kommuner. Interne flytninger er dermed fraregnet. Flytnehændelsen skal henføres til flytning hjemmefra, pardannelse, parsplittelse eller øvrige flytninger.

Figur 6.13. Ændring i befolkningens familiestruktur

a) Ændring i antal familier

b) Familienstrukturen, gns. år 2036-2040, grund- og alternativ forløb

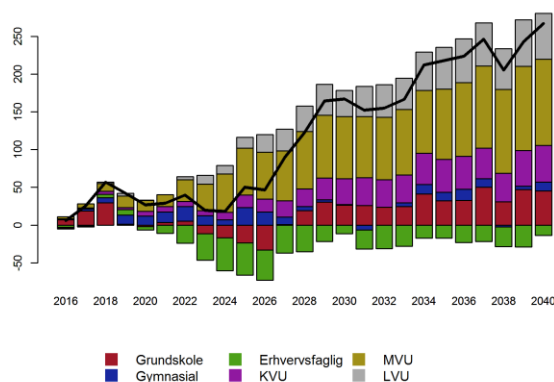

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

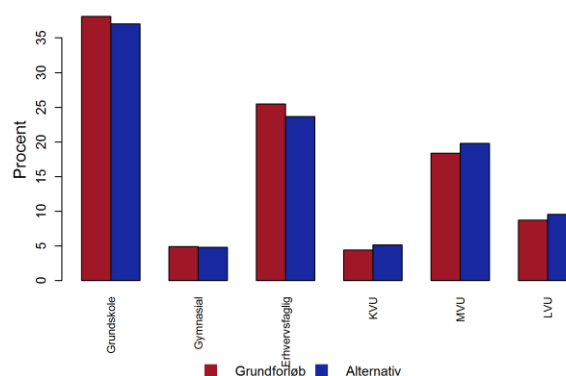
Ud af den samlede langsigtede befolkningsstigning på omkring 230 personer, kan næsten 80 pct. på sigt henføres til en stigning i befolkningen med en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse, jf. Figur 6.14a. Mens den samlede befolkning øges med godt 5 pct. på sigt relativt til grundforløbet, vil befolkningen med de uddannelsesniveauer, der er genstand for øget tilflytning, øges noget mere. Således øges antallet af personer med en kort videregående uddannelse med ca. 23 pct. på sigt, antallet med en mellemlang videregående uddannelse stiger med omkring 14 pct. relativt til grundforløbet, mens det langsigtede skøn for personer med en lang videregående uddannelse omkring fremskrivningens afslutning er øget med næsten 16 pct. relativt til grundforløbet. Samlet set er befolkningen med en videregående uddannelse på sigt øget med godt 15 pct. relativt til grundforløbet.

Figur 6.14. Ændring i befolkningens uddannelsesniveau

a) Ændring i uddannelseskategorier, antal personer

b) Fordeling på højest fuldførte uddannelse, gns. år 2036-2040, grund- og alternativforløb

Anm.: Alle aldersgrupper. Kategorien grundskole omfatter også her personer med ukendt uddannelsesniveau. Dvs. indvandrere og børn, der er i gang med en grundskoleuddannelse.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Primært på grund af børn, vil den langsigtede stigning i antallet af personer med en grundskoleuddannelse udgøre omkring 15 pct. af den samlede befolkningsændring. Betragtes alene aldersgrupperne 16-67 år, kan hele den samlede befolkningsstigning henføres til personer med en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse.

I og med, at ændringen i antallet med en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse per konstruktion tegner sig for den største del af den samlede befolkningsstigning og eftersom, at mertilflytningens uddannelsesniveau ikke repræsenterer mønsteret for den samlede tilflytning i grundscenariet, vil befolkningens uddannelsessammensætning på sigt forskydes. Således ses på sigt en fortrængning af de lavere uddannelser af et omfang på lidt under 3 pct. point til fordel for andelen med en videregående uddannelse, jf. Figur 6.14b. Uddannelsesindekset er som forventet konsekvent højere end i grundforløbet.

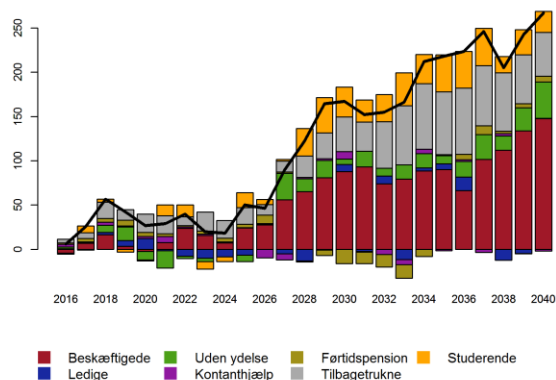
Ændringen i befolkningens arbejdsmarkedsdeltagelse relativt til grundforløbet er overordnet præget af en stigning i antallet af beskæftigede. På sigt er beskæftigelsesomfanget næsten 110 personer højere end i referenceforløbet, hvilket udgør mere end halvdelen af den samlede ændring i befolkningen, jf. Figur 6.15a. Ændringen i arbejdsstyrken er i samme størrelsesorden som ændringen i beskæftigelsen, hvorfor antallet af ledige stort set er det samme som i grundforløbet. Denne udvikling er konsistent med, at tilflytningen domineres af personer med en videregående uddannelse, der er kendetegnet ved en relativt højere grad af tilknytning til arbejdsmarkedet og lavere ledighedsprocent end de øvrige uddannelsesgrupper³². Efterhånden som tilflytterne får børn, og evt. medflyttende børn indtræder i uddannelsessystemet, sker en gradvis stigning i antallet af studerende og personer uden ydelse³³. På sigt øges befolkningen i de pågældende kategorier med næsten 20 personer, en stigning, der svarer til omkring 10 pct. af den samlede befolkningstilvækst. Antallet af tilbagetrukne øges betydeligt på sigt i takt med, at befolkningen på sigt bliver ældre. Eksperimentet giver anledning til en næsten ensartet ændring i befolkningen både inden og uden for arbejdsstyrken og der er ses blot en marginal forskydning i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning til fordel for beskæftigede, jf. Figur 6.15b. Overordnet vil den øgede tilflytning af højt uddannede give anledning til et løft i den samlede erhvervsfrekvens for de 16-67-årige.

³² Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 45, figur 3.23.

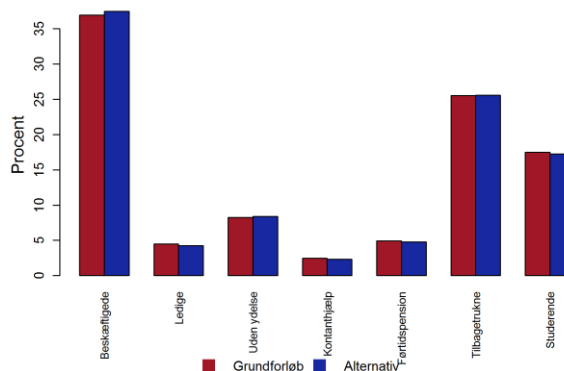
³³ Børn i alderen 0-5 år opgøres som personer uden ydelse, mens børn i alderen 6-15 år primært er registreret som studerende. For ældre aldersgrupper fastlægges tilknytningen til uddannelsessystemet af uddannelsesmodulet i SMILE.

Figur 6.15. Ændring i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning

a) Ændring i arbejdsmarkedskategorier, antal personer

b) Tilknytning til arbejdsmarkedet, gns. år 2036-2040, grund- og alternativforløb

Anm.: Alle aldersgrupper.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

På sigt er der efterspørgsel efter omkring 130 flere boliger i alternativforløbet relativt til grundforløbet³⁴. I overvældende grad er den øgede efterspørgsel rettet mod ejerboliger. Således efterspørges der på sigt godt 80 flere ejerboliger relativt til grundforløbet mens den sidste del primært vedrører private udlejningsboliger, jf. Figur 6.16a.

Valget af boligtype understøttes af tilflytningens familiemønster, uddannelsesniveau og til dels arbejdsmarkedstilknytning. I de aldersgrupper, hvor tilbøjeligheden til at flytte til en ny kommune er størst, vil både ejerboliger være blandt de foretrukne boligtyper for såvel enlige som par. Endvidere gælder, at begge familietyper på tværs af alle øvrige karakteristika vil udvise en stor og relativt ensartet tilbøjelighed til at flytte til en privat udlejningsbolig.

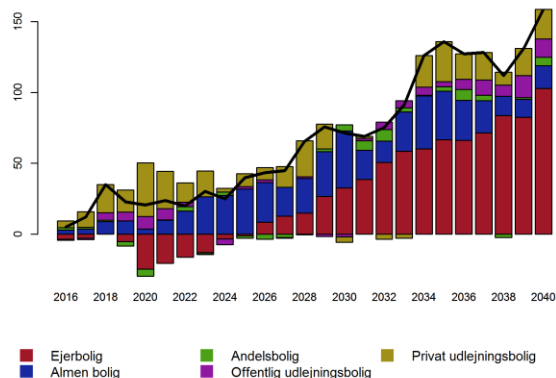
På tværs af familietype er ejerboliger og private udlejningsboliger også blandt de foretrukne valg for personer med en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse, hvilket også er tilfældet for familier med en høj grad af tilknytning til arbejdsmarkedet³⁵. Der er her tale om overordnede gennemsnitlige tendenser på tværs af alle øvrige karakteristika inkl. geografi. Relativt til grundforløbet giver eksperimentet på sigt anledning til en mindre forskydning i præferencerne til fordel for ejerboliger på bekostning af almene boliger, jf. Figur 6.16b.

³⁴ Kvantificeringen vedrører af robusthedshensyn gennemsnittet af ændringen i perioden 2036-2050.

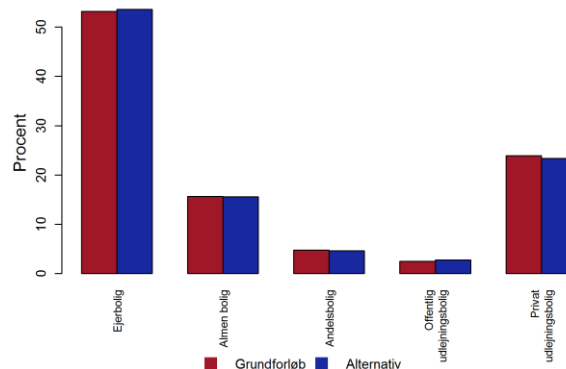
³⁵ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 63 f.

Figur 6.16. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligtype

a) Ændring i boligtyper, antal boliger

b) Boliger fordelt på type, gns. år 2036-2040, grund- og alternativforløb

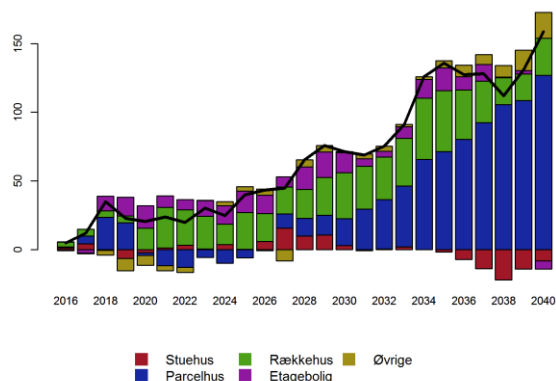

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

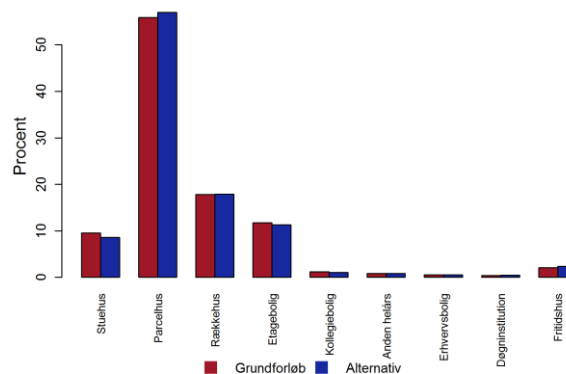
Den langsigtede stigning i boligefterspørgslen på omkring 130 boliger ift. grundforløbet, vil overordnet rette sig mod parcelhuse. I alternativforløbet efterspørges på sigt omkring 100 flere parcelhuse end tilfældet er i grundforløbet, jf. Figur 6.17a. Ændringen i parcelhuse motiveres hovedsageligt af den ændrede søgning mod ejerboliger. Rækkehuse udgør den resterende del af ændringen. Den øgede søgning mod parcelhuse er konsistent med, at denne boligart er et populært valg for begge familietyper og kan knyttes til familier med en videregående uddannelse³⁶. Søgningen mod rækkehuse kan relateres til ændringen i antallet af tilbagetrukne. Det højere tilflytningsomfang af højt uddannede giver anledning til en mindre forskydning i præferencestrukturen til fordel for parcelhuse, jf. Figur 6.17b.

Figur 6.17. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligart

a) Ændring i boligarter, antal boliger

b) Boliger fordelt på art, gns. år 2036-2040, grund- og alternativforløb

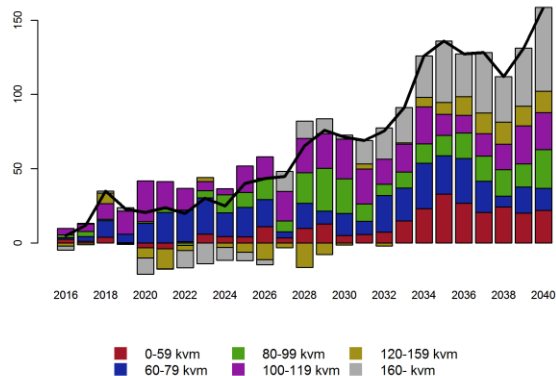

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

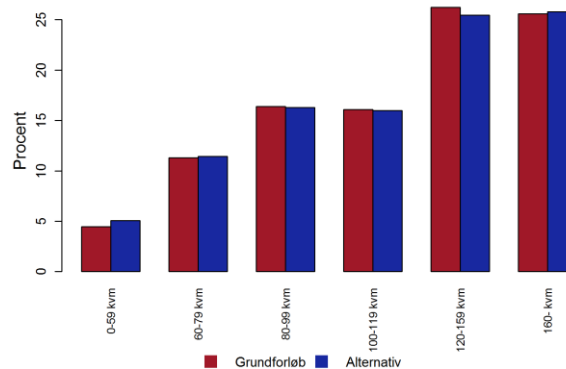
³⁶ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 67, figur 3.42.

Figur 6.18. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligstørrelse

a) Ændring i boligstørrelser, antal boliger

b) Boliger fordelt på størrelse, gns. år 2036-2040, grund- og alternativforløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Overordnet vil den øgede efterspørgsel efter boliger på sigt rette sig mod boliger af alle størrelser. Tilflytningen foranlediger blot et marginalt skifte i præferencerne, der primært er til fordel for en større søgning mod boliger med et areal under 60 m² og flere over 160 m², jf. Figur 6.18a og Figur 6.18b.

Ændringerne i samtlige boligkarakteristika relativt til grundforløbet er for udvalgte år sammenfattet i Tabel 9.10 i appendiks.

7 Konklusion

Udviklingen i befolkningens alderssammensætning, familiestruktur, arbejdsmarkedstilknytning, uddannelsesniveau og bolig efterspørgsel ventes i overordnede træk at følge udviklingen på landsplan. I enkelte tilfælde vil udviklingen i Samsø Kommune dog bevæge sig i en lidt anden retning.

Befolkningens sammensætning på oprindelse forventes i Samsø Kommune på samme vis som i resten af landet at være præget af forventningen til en positiv nettoindvandring. Kommunen adskiller sig dog fra hele landet ved, at andelen af indvandrere og efterkommere er mindre historisk og også forventes at være det fremadrettet. Som nævnt indregnes ikke, at der løbende kan være tale om en forskydning i indvandringens fordeling på kommuner som følge af ændringer i visiteringskvoterne for indvandrere med flygtningestatus som opholdsgrundlag.

Som i resten af landet forventes andelen af personer ældre end 67 år at udgøre en stigende andel af den samlede befolkning i Samsø Kommune. Tilbageføringsreformen håndterer i kraft af en gradvis forskydning af tilbageføringsalderen en del af den udfordring, som en aldrende befolkning har på de kommunale budgetter. Udfordringen er dog fortsat betydelig såfremt en del af udgifterne til individuel offentlig service, herunder sundhed og ældrepleje, afholdes af kommunen. De pågældende udgifter er typisk stærkt stigende med alderen. Aldringen af befolkningen er også en væsentlig årsag til, at der i Samsø Kommune som i resten af landet forventes en større andel af ældre enlige fremadrettet. Endvidere vil unges præferencer for at leve som enlige også medvirke til, at andelen af enlige øges på bekostning af parfamilier.

Befolkningens uddannelsesniveau er som på landsplan præget af, at yngre og mere veluddannede generationer erstatter de ældre, hvilket øger det generelle uddannelsesniveau. Til trods for, at andelen af befolkningen med en erhvervsfaglig uddannelse som højst fuldførte forventes at falde til fordel for en stigning i andelen med en lang videregående uddannelse, ventes andelen med en erhvervsfaglig uddannelse også fremadrettet at være højere i Samsø Kommune relativt til niveauet på landsplan. Tilsvarende vil andelen med en lang videregående uddannelse også vedvarende ligge under landsgennemsnittet. Trods en lidt anderledes uddannelsessammensætning følger udviklingen i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning i Samsø Kommune i store træk udviklingen på landsplan. Således skal den øgede erhvervsdeltagelse i vidt omfang tilskrives, at flere 60-67-årige indtræder på arbejdsmarkedet som følge af den gradvist forhøjede tilbageføringsalder.

Bolig efterspørgslen i Samsø Kommune forventes fremadrettet karakteriseret ved, at forholdsmæssigt flere vil søge mod private udlejningsboliger, som typisk er rækkehuse og etageboliger, mens færre vil efterspørge en ejerbolig, der typisk er repræsenteret ved et parcel- eller stuehus. På trods af den delvise fortrængning forventes ejerboliger og parcelhuse dog også i fremskrivningen at udgøre den dominerede boligtype og -art ligesom det historisk har været tilfældet. Den demografiske udvikling og den ændrede familiestruktur giver samlet set anledning til en stigning i den samlede bolig efterspørgsel i fremskrivningen. De ændrede boligpræferencer omfatter desuden en større søgning mod boliger med et mellemstort boligareal, end det historisk har været tendensen. Søgningen mod boliger med færre kvadratmeter er motiveret af befolkningens aldring og af den gradvist ændrede familiestruktur, der tilsiger, at en større andel af familierne ventes udgjort af enlige.

Den indbyrdes forskydning i boligpræferencerne i kommunen gengives i vidt omfang også på landsplan. Nationalt observeres således også en indbyrdes forskydning mellem ejerboliger og private

udlejningsboliger, ligesom etageboliger på sigt foretrækkes frem for parcelhuse. Boligefterspørgslen andel af almene boliger øges en del mere, end tilfældet er på landsplan, hvor præferencerne er relativt konstante. Nationalt gengives desuden den gradvist større tilbøjelighed til at efterspørge boliger med et mindre areal, dog er arealet generelt mindre end på boliger på Samsø.

Marginaleksperimenterne belyste ændring af til- og fraflytning af familier med forskellige baggrundskarakteristika. Specielt betragtedes konsekvenserne af øget tilflytning fra storbykommunerne (afsnit 6.1), færre ældre husholdninger, der fraflytter deres parcelhus (afsnit 6.2) samt øget tilflytning af familier karakteriseret ved et højt uddannelsesniveau (afsnit 6.3).

Tilflytningseksperimenterne gav i begge tilfælde anledning til en stigning i befolkningen bosiddende i Samsø Kommune. Konsekvenserne for befolkningens alderssammensætning og familiestruktur var ikke nævneværdige. Den ventede stigning i befolkningen blev begrænset af, at kommunen ikke har de store uddannelsesinstitutioner, således at ekstra børn og unge der fødes på øen eller medflyttende i høj grad fraflytter kommunen senere. Mens uddannelsesniveaulet sammenfattet ved uddannelsesindekset forventeligt øgedes i eksperiment 6.1 og 6.3 var indekset blot øget lidt i eksperiment 6.1. Befolkningens erhvervsdeltagelse reagerede i samtlige flytteeksperimenter i overensstemmelse med udviklingen i uddannelsesniveaulet.

Betragtes marginaleksperimenternes konsekvenser for boligstrukturen havde tilflytning af højtuddannede og fra storbyerne samt de færre fraflytninger af ældre en relativt stor effekt på søgningen mod ejerboliger og dermed parcelhuse, mens de øvrige boligtyper berørtes i mindre udstrækning. Baseret på karakteristika for den risikogruppe, som marginaleksperimenterne berører og på den indbyrdes sammenhæng mellem boligkarakteristika, blev variationen på tværs af eksperimenterne i boligpræferencerne angående boligtype naturligt gengivet i præferencerne for de øvrige boligkarakteristika.

Formålet med marginaleksperimenterne var primært at give illustrative eksempler på ændrede adfærdsmønstre, der selv på kort eller mellemlangt sigt potentielt kan dæmpe eller øge de budgetmæssige udfordringer, som den grundlæggende strukturelle udvikling alt andet lige giver anledning til. Det er dog alene en politisk beslutning at gennemføre tiltag, der kan motivere ændringer i befolkningens beslutningsmønstre, der kan lede til ændringer i stil med de her præsenterede. Ved at belyse sammenhængen mellem modellens underliggende karakteristika vurderes det herudover, at resultatet med fordel kan finde anvendelse til en eksempelvis mere målrettet markedsføring over for de familietyper, der vil finde allerede eksisterende boliger eller fremtidige byggeprojekter attraktive. Desuden kan ændringerne potentielt finde anvendelse til beslutningerne vedrørende omlægning eller udstykning af jord samt forhold vedrørende bevarelse af den eksisterende boligmasse.

8 Referencer

Andersen, H. S. (2015): Indvandring, integration og etnisk segregation: udviklingen i indvandringens bosætning siden 1985. København: SBI forlag (SBI, Vol. 2015:01)

DREAM (2014): Langsigtet Økonomisk Fremskrivning 2014, DREAM rapport 2014. www.dreammodel.dk.

Hansen, M. F. & T. Markeprand (2015): Fremskrivning af familiekarakteristika og boligefterspørgslen i danske kommuner. DREAM rapport 2015. www.dreammodel.dk.

Hansen J. Z., P. Stephensen & J. B. Kristensen (2013): Fremskrivning af den danske boligefterspørgsel. DREAM rapport 2013. www.dreammodel.dk.

Momentum (2014): 6. ÅRGANG. 4. UDGAVE, 18. FEBRUAR 2014, Kommunernes Landsforening. http://www.kl.dk/ImageVault/Images/id_66394/ImageVaultHandler.aspx

9 Appendiks

Tabel 9.1. Aldersfordelt beskæftigelse 16-67-årige, antal personer og (frekvenser)

	2000	2013	2020	2030	2040
Samsø					
16-29 år	190 (0.44)	110 (0.37)	140 (0.34)	160 (0.35)	160 (0.34)
30-39 år	360 (0.83)	240 (0.76)	200 (0.72)	300 (0.72)	310 (0.75)
40-49 år	470 (0.75)	380 (0.79)	310 (0.75)	290 (0.73)	410 (0.73)
50-59 år	470 (0.67)	500 (0.74)	390 (0.68)	350 (0.68)	340 (0.67)
60-67 år	80 (0.19)	150 (0.25)	240 (0.44)	270 (0.52)	290 (0.6)
Alle (16-67 år)	1570 (0.6)	1370 (0.58)	1280 (0.58)	1370 (0.59)	1510 (0.62)
Østjylland					
16-29 år	56.9 (0.4)	46 (0.28)	55.6 (0.32)	52.7 (0.32)	48.2 (0.3)
30-39 år	90 (0.77)	80.6 (0.76)	74.1 (0.72)	87.7 (0.73)	84.1 (0.73)
40-49 år	87.6 (0.81)	96.4 (0.81)	87 (0.77)	76.1 (0.76)	90 (0.77)
50-59 år	76.2 (0.73)	82 (0.77)	83.5 (0.72)	77.7 (0.71)	68.7 (0.7)
60-67 år	11.5 (0.21)	24.6 (0.3)	36.4 (0.46)	49.1 (0.55)	50.5 (0.61)
Alle (16-67 år)	322.3 (0.61)	329.6 (0.57)	336.6 (0.57)	343.3 (0.59)	341.5 (0.6)
Danmark					
16-29 år	390.7 (0.43)	293.7 (0.3)	337.6 (0.32)	324.7 (0.33)	302.1 (0.31)
30-39 år	627.7 (0.78)	525.4 (0.75)	470.7 (0.71)	559.6 (0.72)	542.8 (0.72)
40-49 år	594.8 (0.8)	650 (0.8)	570.2 (0.77)	491.2 (0.75)	580.8 (0.76)
50-59 år	538.6 (0.72)	554.6 (0.76)	570.1 (0.72)	508 (0.7)	443.2 (0.69)
60-67 år	85.3 (0.21)	165.1 (0.29)	245.9 (0.46)	333.5 (0.55)	328.5 (0.6)
Alle (16-67 år)	2237.1 (0.62)	2189 (0.58)	2194.6 (0.58)	2217 (0.59)	2197.5 (0.6)

Anm.: Frekvenserne er opgjort som andel af befolkningen i den relevante aldersgruppe. For Samsø angiver tallene i tabellen antal personer, mens tallene for landsdelen og hele landet opgøres i 1.000 personer. For Samsø er antallet afrundet til nærmeste tier, hvorfor sumtallene ikke nødvendigvis passer med summen af tallene i alle kategorierne.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.2. Aldersfordelt arbejdsstyrke 16-67-årige, antal personer og (frekvenser)

	2000	2013	2020	2030	2040
Samsø					
16-29 år	210 (0.48)	120 (0.42)	160 (0.39)	190 (0.4)	190 (0.4)
30-39 år	400 (0.92)	260 (0.83)	220 (0.8)	330 (0.79)	330 (0.81)
40-49 år	530 (0.85)	400 (0.85)	330 (0.82)	320 (0.8)	460 (0.81)
50-59 år	560 (0.8)	540 (0.79)	440 (0.77)	400 (0.76)	380 (0.75)
60-67 år	90 (0.21)	160 (0.27)	270 (0.5)	320 (0.62)	340 (0.7)
Alle (16-67 år)	1790 (0.68)	1470 (0.63)	1430 (0.64)	1560 (0.67)	1700 (0.69)
Østjylland					
16-29 år	63.3 (0.44)	51.8 (0.31)	64.2 (0.37)	60.8 (0.37)	55.7 (0.35)
30-39 år	98.3 (0.84)	86.9 (0.82)	81.8 (0.79)	96.7 (0.8)	92.9 (0.8)
40-49 år	93.5 (0.86)	102.2 (0.85)	94.4 (0.84)	83.2 (0.83)	98.1 (0.83)
50-59 år	83.9 (0.81)	87.6 (0.83)	91.9 (0.8)	86 (0.78)	76.2 (0.78)
60-67 år	12.2 (0.23)	25.7 (0.31)	40.5 (0.51)	56.5 (0.63)	58.4 (0.7)
Alle (16-67 år)	351.1 (0.67)	354.1 (0.61)	372.8 (0.64)	383.3 (0.66)	381.4 (0.66)
Danmark					
16-29 år	428.7 (0.47)	331.8 (0.34)	390.3 (0.37)	375.5 (0.38)	349.5 (0.36)
30-39 år	678.3 (0.84)	570.1 (0.81)	522.9 (0.79)	620.8 (0.8)	602.5 (0.8)
40-49 år	631.1 (0.85)	693.4 (0.85)	621.9 (0.83)	540 (0.82)	636.2 (0.83)
50-59 år	590 (0.79)	596.1 (0.82)	630 (0.79)	565.4 (0.78)	494.4 (0.77)
60-67 år	90.8 (0.23)	172.9 (0.31)	274.9 (0.51)	384.7 (0.63)	381.8 (0.7)
Alle (16-67 år)	2418.9 (0.67)	2364.4 (0.63)	2439.9 (0.64)	2486.5 (0.66)	2464.4 (0.67)

Anm.: Frekvenserne er opgjort som andel af befolkningen i den relevante aldersgruppe. For Samsø angiver tallene i tabellen antal personer, mens tallene for landsdelen og hele landet opgøres i 1.000 personer. For Samsø er antallet afrundet til nærmeste tier, hvorfor sumtallene ikke nødvendigvis passer med summen af tallene i alle kategorierne.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.3. Aldersfordelt ledighed 16-67-årige, antal personer og (frekvenser)

	2000	2013	2020	2030	2040
Samsø					
16-29 år	15 (0.07)	15 (0.12)	20 (0.13)	25 (0.14)	30 (0.15)
30-39 år	40 (0.1)	25 (0.09)	25 (0.11)	30 (0.1)	25 (0.08)
40-49 år	65 (0.12)	25 (0.06)	25 (0.08)	30 (0.09)	40 (0.09)
50-59 år	90 (0.16)	35 (0.06)	50 (0.11)	45 (0.11)	40 (0.1)
60-67 år	5 (0.08)	10 (0.06)	30 (0.11)	50 (0.15)	50 (0.15)
Alle (16-67 år)	216 (0.12)	110 (0.07)	145 (0.1)	180 (0.12)	185 (0.11)
Østjylland					
16-29 år	6.3 (0.1)	5.8 (0.11)	8.6 (0.13)	8.1 (0.13)	7.5 (0.14)
30-39 år	8.3 (0.08)	6.3 (0.07)	7.7 (0.09)	9.1 (0.09)	8.9 (0.1)
40-49 år	5.8 (0.06)	5.8 (0.06)	7.4 (0.08)	7.1 (0.08)	8 (0.08)
50-59 år	7.7 (0.09)	5.6 (0.06)	8.4 (0.09)	8.3 (0.1)	7.5 (0.1)
60-67 år	0.7 (0.06)	1.1 (0.04)	4.1 (0.1)	7.4 (0.13)	7.9 (0.14)
Alle (16-67 år)	28.9 (0.08)	24.5 (0.07)	36.2 (0.1)	40 (0.1)	39.8 (0.1)
Danmark					
16-29 år	38.1 (0.09)	38.1 (0.11)	52.6 (0.13)	50.8 (0.14)	47.4 (0.14)
30-39 år	50.6 (0.07)	44.7 (0.08)	52.2 (0.1)	61.2 (0.1)	59.7 (0.1)
40-49 år	36.3 (0.06)	43.4 (0.06)	51.6 (0.08)	48.9 (0.09)	55.4 (0.09)
50-59 år	51.4 (0.09)	41.4 (0.07)	59.9 (0.1)	57.4 (0.1)	51.2 (0.1)
60-67 år	5.4 (0.06)	7.8 (0.04)	29 (0.11)	51.2 (0.13)	53.2 (0.14)
Alle (16-67 år)	181.8 (0.08)	175.4 (0.07)	245.3 (0.1)	269.5 (0.11)	267 (0.11)

Anm.: Frekvenserne er opgjort som andel af arbejdsstyrken i den relevante aldersgruppe. For Samsø angiver tallene i tabellen antal personer, mens tallene for landsdelen og hele landet opgøres i 1.000 personer. For Samsø er antallet afrundet til nærmeste fem-tal, hvorfor sumtallene ikke nødvendigvis passer med summen af tallene i alle kategorierne.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.4. Antal og andel boliger fordelt på boligtype for Samsø, Østjylland og hele landet

	2000	2013	2020	2030	2040
Samsø					
Ejer	1560 (76.3%)	1400 (70.3%)	1310 (62.8%)	1340 (56.2%)	1350 (52.6%)
Almen	80 (3.8%)	120 (5.9%)	220 (10.7%)	330 (13.8%)	410 (16%)
Andel	30 (1.3%)	30 (1.4%)	70 (3.4%)	110 (4.4%)	130 (5%)
Offentlig udlejning	10 (0.5%)	50 (2.4%)	40 (2%)	60 (2.6%)	60 (2.5%)
Privat udlejning	370 (18.1%)	400 (20%)	440 (21.2%)	550 (23%)	620 (23.9%)
Østjylland					
Ejer	188.3 (54.6%)	198.4 (50.9%)	208.7 (49.8%)	219.1 (49.5%)	223.8 (49.3%)
Almen	68.5 (19.9%)	78.1 (20.1%)	88.1 (21%)	94.8 (21.4%)	98.6 (21.7%)
Andel	10.7 (3.1%)	16.8 (4.3%)	17.3 (4.1%)	17.9 (4%)	18.1 (4%)
Offentlig udlejning	6.2 (1.8%)	9.2 (2.4%)	7.8 (1.9%)	8.3 (1.9%)	9.4 (2.1%)
Privat udlejning	71.2 (20.6%)	87 (22.3%)	97.1 (23.2%)	102.8 (23.2%)	103.9 (22.9%)
Danmark					
Ejer	1292.2 (52.8%)	1319.3 (50.3%)	1355.3 (48.3%)	1391.7 (47.2%)	1402.5 (46.5%)
Almen	483.3 (19.8%)	537.1 (20.5%)	581.3 (20.7%)	616 (20.9%)	634.6 (21.1%)
Andel	159.7 (6.5%)	205.1 (7.8%)	211.4 (7.5%)	225.3 (7.6%)	235.1 (7.8%)
Offentlig udlejning	45.7 (1.9%)	48.9 (1.9%)	49.2 (1.8%)	56.3 (1.9%)	63.6 (2.1%)
Privat udlejning	465.1 (19%)	514 (19.6%)	606.4 (21.6%)	659.8 (22.4%)	678.4 (22.5%)

Anm.: For Samsø angiver tallene i tabellen antal boliger, mens tallene for landsdelen og hele landet opgøres i 1.000 boliger. Antallet af boliger i Samsø er afrundet til nærmeste tier, hvorfor summen af de enkelte kategorier ikke nødvendigvis summer til de samlede antal boliger fundet andet steds i denne rapport.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.5. Antal og andel boliger fordelt på boligart for Samsø, Østjylland og hele landet

	2000	2013	2020	2030	2040
Samsø					
Stuehus	390 (19.3%)	290 (14.6%)	250 (12%)	240 (9.9%)	240 (9.5%)
Parcelhus	1280 (62.5%)	1260 (63.4%)	1250 (60.1%)	1380 (58%)	1430 (55.6%)
Rækkehus	160 (7.7%)	240 (12%)	300 (14.6%)	400 (16.6%)	460 (17.7%)
Etagebolig	90 (4.2%)	90 (4.5%)	160 (7.7%)	240 (10.1%)	310 (12%)
Øvrige	130 (6.3%)	110 (5.5%)	120 (5.6%)	130 (5.3%)	130 (5.2%)
Østjylland					
Stuehus	18.9 (5.5%)	16.1 (4.1%)	16.9 (4%)	16.9 (3.8%)	16.7 (3.7%)
Parcelhus	148.2 (42.7%)	164 (42.1%)	175 (41.8%)	183.4 (41.4%)	186.4 (41.1%)
Rækkehus	42.7 (12.3%)	56.8 (14.6%)	63.3 (15.1%)	69.6 (15.7%)	72.6 (16%)
Etagebolig	123 (35.4%)	141.1 (36.2%)	149.1 (35.6%)	156.9 (35.4%)	161.5 (35.6%)
Øvrige	14.3 (4.1%)	11.5 (3%)	14.7 (3.5%)	16.1 (3.6%)	16.8 (3.7%)
Danmark					
Stuehus	128.2 (5.2%)	111.2 (4.2%)	111.2 (4%)	106.8 (3.6%)	101.9 (3.4%)
Parcelhus	994 (40.3%)	1050.7 (40%)	1088.2 (38.8%)	1114.3 (37.8%)	1116.4 (37%)
Rækkehus	312 (12.7%)	386 (14.7%)	413.1 (14.7%)	442.5 (15%)	454.9 (15.1%)
Etagebolig	935.9 (38%)	1006.6 (38.4%)	1098.7 (39.2%)	1183.7 (40.1%)	1234.9 (41%)
Øvrige	95 (3.9%)	70 (2.7%)	92.4 (3.3%)	101.7 (3.4%)	106.2 (3.5%)

Anm.: For Samsø angiver tallene i tabellen antal boliger, mens tallene for landsdelen og hele landet opgøres i 1.000 boliger. Antallet af boliger i Samsø er afrundet til nærmeste tier, hvorfor summen af de enkelte kategorier ikke nødvendigvis summer til de samlede antal boliger fundet andet steds i denne rapport.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.6 Antal og andel boliger fordelt på boligstørrelse for Samsø, Østjylland og hele landet

	2000	2013	2020	2030	2040
Samsø					
0-59 m ²	120 (5.7%)	70 (3.6%)	90 (4.1%)	120 (4.9%)	120 (4.7%)
60-79 m ²	230 (11.1%)	250 (12.7%)	230 (11.2%)	270 (11.4%)	280 (11%)
80-99 m ²	340 (16.5%)	270 (13.3%)	310 (14.8%)	370 (15.5%)	430 (16.6%)
100-119 m ²	340 (16.6%)	280 (13.8%)	300 (14.2%)	370 (15.4%)	430 (16.7%)
120-159 m ²	530 (26%)	540 (27.3%)	560 (26.8%)	620 (26%)	660 (25.5%)
159- m ²	500 (24.1%)	580 (29.3%)	600 (28.9%)	640 (26.7%)	660 (25.5%)
Østjylland					
0-59 m ²	45.2 (13.1%)	47.9 (12.3%)	44.5 (10.6%)	44.9 (10.1%)	45.3 (10%)
60-79 m ²	60 (17.3%)	67.1 (17.2%)	69.7 (16.6%)	72.4 (16.4%)	74.2 (16.3%)
80-99 m ²	63.1 (18.2%)	68.3 (17.5%)	80.1 (19.1%)	88 (19.9%)	91.9 (20.2%)
100-119 m ²	47.3 (13.7%)	51.1 (13.1%)	59.1 (14.1%)	65.3 (14.7%)	68.7 (15.1%)
120-159 m ²	77.5 (22.4%)	84.8 (21.8%)	91.4 (21.8%)	96.3 (21.7%)	97.7 (21.5%)
159- m ²	52.8 (15.3%)	70.5 (18.1%)	74.1 (17.7%)	76 (17.2%)	76.3 (16.8%)
Danmark					
0-59 m ²	336.2 (13.7%)	318 (12.1%)	312.5 (11.1%)	320.7 (10.9%)	327.2 (10.9%)
60-79 m ²	457.5 (18.7%)	480.2 (18.3%)	488 (17.4%)	503.5 (17.1%)	514 (17.1%)
80-99 m ²	465.1 (19%)	488 (18.6%)	563.4 (20.1%)	616.7 (20.9%)	641.9 (21.3%)
100-119 m ²	331.5 (13.5%)	349.6 (13.3%)	399.3 (14.2%)	438 (14.9%)	457.5 (15.2%)
120-159 m ²	517.2 (21.1%)	555.1 (21.2%)	588.9 (21%)	611.3 (20.7%)	616.8 (20.5%)
159- m ²	342.7 (14%)	433.5 (16.5%)	451.7 (16.1%)	458.9 (15.6%)	456.9 (15.2%)

Anm.: For Samsø angiver tallene i tabellen antal boliger, mens tallene for landsdelen og hele landet opgøres i 1.000 boliger. Antallet af boliger i Samsø er afrundet til nærmeste tier, hvorfor summen af de enkelte kategorier ikke nødvendigvis summer til de samlede antal boliger fundet andet steds i denne rapport.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.7 Antal og andel boliger fordelt på bystørrelse for Samsø, Østjylland og hele landet

	2000	2013	2020	2030	2040
Samsø					
Over 50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (1%)	0 (0%)
10.000-50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
1000-10.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Under 1000	2023 (100%)	1988 (100%)	2082 (100%)	2379 (100%)	2499 (100%)
Østjylland					
Over 50.000	135 (39.5%)	186.5 (47.9%)	185.3 (44.2%)	187.8 (42.4%)	188.9 (41.6%)
10.000-50.000	52.3 (15.3%)	51.1 (13.1%)	58.1 (13.9%)	62.5 (14.1%)	64.1 (14.1%)
1000-10.000	81 (23.7%)	82 (21%)	96.9 (23.1%)	107.2 (24.2%)	112.4 (24.8%)
Under 1000	73.8 (21.6%)	69.9 (18%)	78.8 (18.8%)	85.5 (19.3%)	88.5 (19.5%)
Danmark					
Over 50.000	887.2 (36.5%)	1027.3 (39.1%)	1090.2 (38.9%)	1160.8 (39.4%)	1212.7 (40.2%)
10.000-50.000	535 (22%)	580.5 (22.1%)	594.6 (21.2%)	604.9 (20.5%)	602.2 (20%)
1000-10.000	521.9 (21.5%)	552.1 (21%)	618.3 (22.1%)	661.6 (22.4%)	674.4 (22.4%)
Under 1000	484.4 (19.9%)	464.5 (17.7%)	500.5 (17.9%)	521.8 (17.7%)	525 (17.4%)

Anm.: For Samsø angiver tallene i tabellen antal boliger, mens tallene for landsdelen og hele landet opgøres i 1.000 boliger.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.8 Absolut og relativ ændring i boligefterspørgslen relativt til grundforløbet for øget tilflytning fra storbykommuner fordelt på boligkarakteristika, 100 boliger (pct.)

	2020	2025	2030	2035	2040
Boligtype					
Ejer	0 (-0.3%)	0 (0.2%)	0.3 (2%)	0.6 (4.5%)	0.5 (3.8%)
Almen	0 (2.1%)	0.2 (7.4%)	0.3 (8.1%)	0.1 (2.2%)	0.1 (3.5%)
Andel	0 (2.4%)	0 (5.5%)	0 (2.6%)	0 (2.2%)	0.1 (7.6%)
Offentlig udlejning	0.1 (27.1%)	0 (6%)	0 (-1.2%)	0 (3%)	0 (6.3%)
Privat udlejning	0.2 (3.7%)	-0.2 (-3.5%)	-0.3 (-4.6%)	0.1 (1.4%)	0 (0.4%)
Boligart					
Stuehus	0.1 (4.4%)	0.1 (6.1%)	0.1 (2.6%)	0 (1.6%)	0 (0.5%)
Parcelhus	0.1 (1.1%)	-0.1 (-1%)	0.2 (1.3%)	0.4 (3.2%)	0.7 (5.1%)
Rækkehus	0 (1.6%)	0 (0.7%)	0 (-0.2%)	0.1 (2.1%)	0.1 (1.8%)
Etagebolig	0.2 (11.5%)	0.1 (7.4%)	0.1 (2.7%)	0.1 (3.8%)	-0.1 (-3.6%)
Andet	-0.2 (-15.1%)	-0.1 (-4.8%)	0 (-0.6%)	0.1 (9.3%)	0.1 (9%)
Boligstørrelse					
0-59 m ²	-0.1 (-12.6%)	-0.1 (-8.1%)	-0.1 (-5.1%)	0.1 (11.4%)	0.1 (5.7%)
60-79 m ²	0.2 (8.7%)	0.2 (7.1%)	0.1 (3.2%)	0.1 (3%)	0.1 (4.4%)
80-99 m ²	0.1 (4.5%)	0 (-0.5%)	0 (0%)	0 (0.7%)	0.1 (1.8%)
100-119 m ²	0.3 (9.5%)	0.3 (10.4%)	0.3 (9.4%)	0.3 (7%)	0.2 (3.9%)
120-159 m ²	-0.1 (-1.6%)	-0.3 (-4.6%)	-0.2 (-3.3%)	-0.1 (-1.3%)	-0.1 (-0.8%)
160- m ²	-0.1 (-1.7%)	0 (-0.3%)	0.1 (2.2%)	0.4 (6%)	0.4 (6.7%)
Bystørrelse					
Over 50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
10.000-50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
1000-10.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Under 1000	0.2 (1.1%)	0.1 (0.6%)	0.3 (1.1%)	0.7 (2.8%)	0.8 (3.3%)

Anm.: Antal boliger tælles i decimaltal idet resultatet præsenteret her stammer fra en gennemsnitsberegning af fire uafhængige kørsler på SMILE.

Kilde: Egen beregninger på SMILE

Tabel 9.9 Absolut og relativ ændring i boligefterspørgslen relativt til grundforløbet for færre fraflyttere fra parcelhuse fordelt på boligkarakteristika, 100 boliger (pct.)

	2020	2025	2030	2035	2040
Boligtype					
Ejer	0 (-0.2%)	0.3 (2.4%)	0.7 (5.3%)	1.1 (8.6%)	1.1 (8.5%)
Almen	0 (-1.4%)	0 (-1.1%)	-0.1 (-2.6%)	-0.2 (-6%)	-0.3 (-7.7%)
Andel	-0.1 (-9.6%)	-0.1 (-6.6%)	-0.1 (-7.7%)	-0.1 (-11.2%)	-0.1 (-11.4%)
Offentlig udlejning	0.1 (24.6%)	0 (-1.3%)	-0.1 (-9%)	0 (-4.9%)	-0.1 (-8.8%)
Privat udlejning	0.1 (2.5%)	-0.2 (-4%)	-0.2 (-3.2%)	-0.1 (-2.4%)	-0.1 (-2.3%)
Boligart					
Stuehus	0 (-1.5%)	-0.1 (-5.8%)	-0.1 (-5.8%)	0 (-1.5%)	-0.1 (-4.7%)
Parcelhus	0.1 (1.2%)	0.4 (2.8%)	0.9 (6.8%)	1.3 (9%)	1.6 (11.1%)
Rækkehus	-0.1 (-4.2%)	-0.1 (-4%)	-0.4 (-9.8%)	-0.4 (-9.8%)	-0.6 (-12.5%)
Etagebolig	0.2 (10.3%)	0 (-2.4%)	-0.2 (-7.9%)	-0.2 (-7.3%)	-0.5 (-15.5%)
Andet	-0.1 (-4.9%)	0 (-4%)	0.1 (6.9%)	0 (0.5%)	0.1 (8%)
Boligstørrelse					
0-59 m ²	-0.1 (-8.8%)	-0.1 (-5.6%)	-0.1 (-5.9%)	0.1 (5.6%)	0 (-2.4%)
60-79 m ²	0 (-0.1%)	0 (-1.7%)	-0.3 (-9.5%)	0 (-1.1%)	-0.1 (-4.2%)
80-99 m ²	0.2 (5.8%)	0.1 (2%)	0.1 (2.2%)	0 (-0.4%)	-0.2 (-3.6%)
100-119 m ²	0.2 (7.8%)	0.2 (7.5%)	0.3 (7.8%)	0.2 (5.7%)	0.4 (9.2%)
120-159 m ²	-0.2 (-2.9%)	-0.1 (-1%)	0 (0.6%)	0 (-0.2%)	0.2 (3.1%)
160- m ²	-0.1 (-1.2%)	-0.1 (-2.1%)	0.2 (3.8%)	0.4 (6.3%)	0.2 (3.2%)
Bystørrelse					
Over 50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
10.000-50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
1000-10.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Under 1000	0 (0.2%)	-0.1 (-0.4%)	0.3 (1.2%)	0.6 (2.4%)	0.4 (1.7%)

Anm.: Antal boliger tælles i decimaltal idet resultatet præsenteret her stammer fra en gennemsnitsberegning af fire uafhængige kørsler på SMILE.

Kilde: Egen beregninger på SMILE

Tabel 9.10 Absolut og relativ ændring i boligefterspørgslen relativt til grundforløbet for øget tilflytning med videregående uddannelse fordelt på boligkarakteristika, 100 boliger (pct.)

	2020	2025	2030	2035	2040
Boligtype					
Ejer	-0.2 (-1.9%)	0 (-0.1%)	0.3 (2.5%)	0.7 (5.1%)	1 (7.6%)
Almen	0 (1.7%)	0.3 (11.8%)	0.4 (12.5%)	0.3 (9.2%)	0.2 (4%)
Andel	-0.1 (-7.4%)	0 (-2%)	0 (4.1%)	0 (2.7%)	0.1 (4.8%)
Offentlig udlejning	0.1 (22.1%)	0 (3.1%)	0 (-3.3%)	0 (5.8%)	0.1 (20.2%)
Privat udlejning	0.4 (8.8%)	0.1 (1.8%)	0 (-0.7%)	0.3 (4.9%)	0.2 (3.4%)
Boligart					
Stuehus	0 (-0.9%)	0 (0.1%)	0 (1.3%)	0 (-0.7%)	-0.1 (-3.4%)
Parcelhus	0 (-0.2%)	-0.1 (-0.4%)	0.2 (1.4%)	0.7 (5.1%)	1.3 (8.9%)
Rækkehus	0.2 (5.3%)	0.3 (7.8%)	0.3 (8.5%)	0.4 (10.4%)	0.3 (5.9%)
Etagebolig	0.2 (10.5%)	0.2 (7.6%)	0.1 (6.1%)	0.2 (6.2%)	-0.1 (-1.9%)
Andet	-0.1 (-6.1%)	0 (2.8%)	0 (0.6%)	0.1 (4%)	0.2 (15.3%)
Boligstørrelse					
0-59 m ²	0 (-3.6%)	0 (4.1%)	0 (4.3%)	0.3 (32.8%)	0.2 (19%)
60-79 m ²	0.1 (5.8%)	0.2 (8%)	0.1 (5.5%)	0.3 (9.2%)	0.1 (5.1%)
80-99 m ²	0 (0.4%)	0.1 (2.9%)	0.2 (6.3%)	0.1 (3.4%)	0.3 (6.3%)
100-119 m ²	0.3 (9.7%)	0.2 (5.6%)	0.3 (7.5%)	0.1 (3.6%)	0.2 (6%)
120-159 m ²	-0.1 (-1.3%)	-0.1 (-1%)	0 (-0.2%)	0.1 (1.2%)	0.1 (2.2%)
160- m ²	-0.1 (-1.8%)	-0.1 (-0.9%)	0 (0.4%)	0.4 (6.6%)	0.6 (8.7%)
Bystørrelse					
Over 50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
10.000-50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
1000-10.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Under 1000	0.1 (0.7%)	0.3 (1.4%)	0.6 (2.5%)	1.2 (5%)	1.5 (6.1%)

Anm.: Antal boliger tælles i decimaltal idet resultatet præsenteret her stammer fra en gennemsnitsberegning af fire uafhængige kørsler på SMILE.

Kilde: Egen beregninger på SMILE